

Spreek Nederlands met me!

*Aan de hand van welke didactiek kunnen
educatieve video's worden gemaakt
waardoor Alfa B cursisten binnen de les
voldoende zelfvertrouwen krijgen om
buiten de les meer te gaan oefenen met
het spreken van de Nederlandse taal?*

Versie 2
16 juni 2019
Judith Caroline Dorothea Karsten
425955

Creative Business
Educatieve Mediaconcepten
Eerste lezer: Peter Dubois
Tweede lezer: Willem Zeijl
Opdrachtgever: ROC van Twente
Bedrijfsbegeleidster: Edesa Dinc-Mutlu

Voorwoord

Voor u ligt de scriptie 'Spreek Nederlands met me! Aan de hand van welke didactiek kunnen educatieve video's worden gemaakt waardoor Alfa B cursisten binnen de les voldoende zelfvertrouwen krijgen om buiten de les meer te gaan oefenen met het spreken van de Nederlandse taal?'. In deze scriptie is te zien hoe op basis van literatuur- en praktijkonderzoek instructievideo's zijn gemaakt. Deze scriptie en de instructievideo's zijn gemaakt in het kader van mijn afstuderen aan de opleiding Creative Business (voorheen Media, Informatie en Communicatie) met als specialisatie Educatieve Mediaconcepten, in opdracht van ROC van Twente in Almelo.

In het begin van de afstudeerperiode vond ik het lastig om als chaotische perfectionist zijnde een goede onderzoeksvraag te maken. Met behulp van bedrijfsbegeleidster Edesa Dinc-Mutlu en afstudeerbegeleider Peter Dubois is het mij uiteindelijk gelukt. In de gehele periode, zowel tijdens het onderzoek als tijdens het ontwikkelen, hebben Edesa Dinc-Mutlu en Peter Dubois mij altijd geholpen. Daar ben ik ze erg dankbaar voor. Door hen kreeg ik de kans om orde aan te brengen in mijn chaos.

Daarnaast wil ik Demy Gringhuis en Joppe Klein in het speciaal bedanken. Zonder de hulp van deze twee jongens had ik nooit instructievideo's kunnen afleveren van zo'n hoge kwaliteit.

Ook wil ik mijn tijdelijke collega's van ROC van Twente bedanken voor het feit dat ik ze mocht interviewen, in hun lessen aanwezig mocht zijn en ze altijd vragen mocht stellen.

Tot slot wil ik mijn speciale dank uiten aan de cursisten van de Alfa B en C groepen die mijn vragen wilden beantwoorden, ook al begrepen ze deze niet altijd. Ik hoop dat deze mensen veel aan de instructievideo's hebben.

Ik wens u veel lees- en kijkplezier toe!

Judith Caroline Dorothea Karsten

Enschede, 16 juni 2019

Samenvatting

Nederlands

Op ROC van Twente worden Nederlandse taallessen gegeven aan mensen waarvan Nederlands niet hun moedertaal is. Deze mensen worden ook wel NT2- (Nederlands als tweede taal) cursisten genoemd. ROC van Twente deelt deze cursisten in op verschillende niveaus. Een van die niveaus is Alfa B. Iemand die op dit niveau zit moet 600 woorden kennen (ITTA, z.d.). De cursisten uit deze groep zijn laaggeletterd. Dat houdt in dat iemand niveau 2F of lager beheerst (Algemene Rekenkamer, 2016).

Op ROC van Twente lopen ze tegen het probleem aan dat de Alfa B cursisten buiten de lessen bijna geen Nederlands durven te spreken. Het gevolg hiervan is dat ze in veelvoorkomende situaties, zoals naar de supermarkt gaan, geen Nederlands spreken. ROC van Twente wil graag video's waardoor Alfa B cursisten het zelfvertrouwen krijgen om Nederlands te spreken. Het exacte verzoek luidt als volgt: ontwikkel een of meerdere video's waardoor de cursisten van Alfa B gestimuleerd worden om Nederlands te spreken.

Op basis van dit verzoek is de volgende hoofdvraag opgesteld: aan de hand van welke didactiek kunnen educatieve video's worden gemaakt waardoor Alfa B cursisten binnen de les voldoende zelfvertrouwen krijgen om buiten de les meer te gaan oefenen met het spreken van de Nederlandse taal?

Om de hoofdvraag te beantwoorden zijn er vijf deelvragen opgesteld. Die vragen luiden als volgt:

- Wat zijn de kenmerken van de Alfa B cursisten?
- Wat wordt er op ROC van Twente gedaan om Alfa B cursisten zelfverzekerder te maken in het spreken?
- Welke didactiek stimuleert de doelgroep het meest om te oefenen met spreken?
- Welke factoren zorgen ervoor dat Alfa B cursisten meer Nederlands gaan spreken?
- Op welke manier is een educatieve video het meest effectief?

Het doel van educatieve video's is dat de Alfa B cursisten voldoende zelfvertrouwen hebben om, buiten de les om, Nederlands te spreken. Om dit doel te behalen, is een praktijkonderzoek afgenomen op basis van de deelvragen. Dit praktijkonderzoek bestaat uit interviews met Alfa docenten en focusgroeps gesprekken met Alfa B en Alfa C cursisten. Hieruit blijkt onder meer dat cursisten vaak geen Nederlands durven te spreken tijdens hun dagelijkse activiteiten/bezigheden, omdat ze bang zijn om fouten te maken. Het is dan ook handig is dat de video's gaan over onderwerpen die dicht bij de cursisten staan. Daarbij is benadrukt dat er in de video's duidelijk en langzaam gesproken moet worden (Bijlage 1 t/m 6).

Naast het praktijkonderzoek is er literatuuronderzoek gedaan. Uit deze onderzoeken bleek dat de video's het beste gemaakt kunnen worden aan de hand van het didactische ABCD-model. Dit model wordt veel gebruikt in het NT2-onderwijs en kenmerkt zich door het feit dat de lesstof zo is opgebouwd dat de cursisten eerst informatie krijgen aangeboden en later in het model meer zelf moeten doen (Boom NT2, 2016). In dit model kunnen woorden worden aangeboden uit de speciaal opgestelde woordenlijst voor Alfa B cursisten. Deze woordenlijst bestaat uit 600 woorden die Alfa B cursisten zoveel mogelijk moeten kennen en kunnen gebruiken (ITTA, z.d.). Om ervoor te zorgen dat uiteindelijk de woorden uit de lijst met 600 woorden onthouden worden, is het belangrijk om deze woorden regelmatig te herhalen (Bossers, Kuiken, & Vermeer, 2017). Hoewel het zinvol is om de Nederlandse taal in de les te oefenen, heeft het bij deze doelgroep het meest effect, wanneer er wordt geoefend in praktijksituaties (Nuwenhoud, Spreken bij Alfa, 2018).

Op basis van de resultaten van het onderzoek kan geconcludeerd worden dat er instructievideo's gemaakt kunnen worden aan de hand van het ABCD-model. De instructievideo's geven de cursisten de kans om in een veilige omgeving hun Nederlandse spreekvaardigheid te oefenen, waardoor ze meer zelfvertrouwen krijgen om de taal in buitenschoolse situaties toe te passen.

Er zijn drie reeksen video's gemaakt bestaande uit zeven video's per reeks. De thema's van de video's zijn: de supermarkt, de dokter en de bus. In de video's zijn stap A, B en C uit het ABCD-model gebruikt. Om ervoor te zorgen dat de docenten weten hoe ze de video's moeten gebruiken in de les, is er per videoreeks een lesbeschrijving aanwezig.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	6
1.1 Organisatie	6
1.2 Aanleiding & probleemstelling	7
1.3 Doelstelling	8
2. Ontwerpplan	9
2.1 Stappenplan	9
3. Theoretisch kader	12
3.1 Alfa B	12
3.2 Didactiek	12
3.3 Zelfvertrouwen	14
3.4 Leren	15
3.5 Educatieve video's versus instructievideo's	17
4. Opzet praktijkonderzoek	20
4.1 Onderzoeksmethode	20
5. Resultaten praktijkonderzoek	24
5.1 Resultaten interviews docenten	24
5.2. Resultaten interview onderwijskundige	29
5.3 Resultaten focusgroepen	29
6. Conclusie en aanbevelingen	32
6.1 Conclusie per deelvraag	32
6.2 Totale conclusie	33
6.3 Aanbevelingen: voor in de video's	33
6.4 Aanbevelingen: voor in de les	33
6.5 Overig advies	33
6.6 Beperkingen	33
6.7 Overige benodigdheden	34
7. Concept/ontwerp	35
7.1 Aanbevelingen in de instructievideo's	35
7.2 ABCD-model video's	36
7.3 Onderdelen	37
7.4 Evaluatieplan	38
7.5 Evaluatieresultaten	40
7.6 Aanbevelingen op basis van de evaluatie	41
8. Realisatie	42

8.1 Aanpassingen op basis van de aanbevelingen	42
8.2 Effect van de aanpassingen	42
8.3 Instructievideo's.....	43
9.Reflectie.....	44
9.1 Proces	44
9.2 Eindproducten	47
Bibliografie	49
Bijlagen.....	52
Bijlage 1: Interview docent Suzanne Boevink	52
Bijlage 2: Interview docent Judith Mulder	57
Bijlage 3: Interview docent Mariët ten Have	65
Bijlage 4: Interview onderwijskundige Edesa Dinc-Mutlu.....	69
Bijlage 5: Focusgroepen Alfa B	71
Bijlage 6: Focusgroepen Alfa C	80
Bijlage 7: Lesbeschrijvingen (ingevuld ABCD-model).....	88
Bijlage 8: Scripts	98
Bijlage 9: Storyboards.....	104

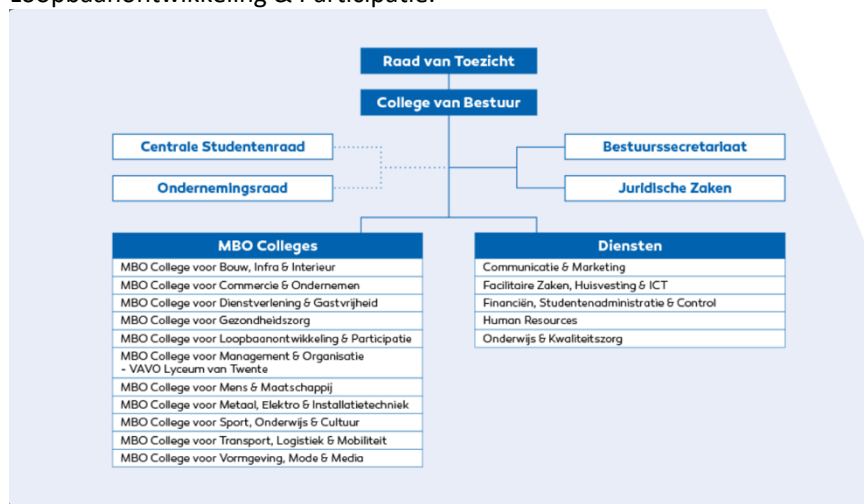
1. Inleiding

1.1 Organisatie

De afstudeeropdracht wordt uitgevoerd bij ROC van Twente. Op dit ROC, ook wel regionaal opleidingscentrum genoemd, wordt middelbaar beroepsonderwijs en volwasseneneducatie gegeven.

1.1.1 Organisatiestructuur

De ruim 22.000 studenten die een van de driehonderd opleidingen volgen, zijn verdeeld over 33 leslocaties die vooral zijn gevestigd in de regio Twente. Binnen de organisatie zijn elf mbo-colleges te vinden, zoals is te zien in het organogram. Dit zijn afdelingen waar binnen opleidingen worden gegeven, elke afdeling heeft haar eigen directeur. De afstudeeropdracht vindt plaats op het college Loopbaanontwikkeling & Participatie.

Figuur 1: Organogram ROC van Twente (2019)

1.1.2 Missie en visie

In 2016 heeft ROC van Twente een nieuwe strategische koers bepaald. In deze strategische koers staan drie ambities omschreven. ROC van Twente omschrijft deze drie ambities als volgt:

1. Wij zijn een leven lang nieuwsgierig.
 2. Wij verbinden ons onderwijs aan de Twentse samenleving.
 3. Wij zijn een inspirerende organisatie voor onze medewerkers en studenten.
- (ROC van Twente, 2016).

Met de eerste ambitie wil ROC van Twente (2016) studenten bewust nieuwsgierig maken en haar medewerkers enthousiasmeren om nieuwsgierig te zijn. Bij de tweede ambitie gaat het erom dat ze gericht en slim samen werken, ze zich flexibel opstellen en toekomstgericht werken. In de laatste ambitie geven ze aan dat ze elkaar willen inspireren, successen willen delen en vieren en dat ze hun verantwoordelijkheid willen nemen en dragen.

1.1.3 Doelgroep

De doelgroep die ROC van Twente bedient is breed. Op de meeste beroepsopleidingen zijn studenten in de leeftijd van 16 tot en met 21 jaar te vinden. Buiten de reguliere opleidingen worden er opleidingen, cursussen en trainingen aangeboden aan volwassenen. Voor de mensen vanaf 18 jaar, die bijvoorbeeld een vreemde taal willen leren, biedt de Volksuniversiteit bij het opleidingscentrum cursussen aan. Voor deze cursussen krijgen de deelnemers geen certificaat of diploma. Bij de educatie en inburgeringstrajecten worden mensen die de Nederlandse taal niet voldoende beheersen, onderwezen in de taal. Dit gaat door middel van lessen op school, maar ook door het doen van activiteiten en het krijgen van taalcoaching. Er zijn twee soorten groepen als het gaat om de taalverbetering. Met NT1 worden de mensen bedoeld waarvan Nederlands hun moedertaal is en met NT2 worden mensen bedoeld die

Nederlands als tweede taal hebben. Er zijn momenteel binnen Educatie & Inburgering op ROC van Twente meer NT2-cursisten dan NT1-cursisten zo blijkt uit een gesprek met E. Dinc-Mutlu (persoonlijke communicatie, 14 februari).

Niveaus

Er worden taallessen op verschillende niveaus aangeboden. In de intakegesprekken wordt het niveau van de cursist bepaald. Het laagste niveau dat ROC van Twente bedient is Alfa A. Wanneer iemand geen capaciteit heeft om in te burgeren, stroomt diegene door naar de 600-uur groep. In deze cursus ligt de focus op het feit dat de cursisten zich in de Nederlandse samenleving kunnen redden. Cursisten die dit traject afronden hebben na 600 uur inzet voldaan aan hun inburgeringsplicht. Zijn hoeven na het maken van een ontheffingstoets geen inburgeringsexamens af te leggen. De niveaus binnen de afdeling Loopbaanontwikkeling & Participatie, in het bijzonder Educatie & Inburgering, waarop ROC van Twente taallessen aanbiedt zijn, in volgorde van laag naar hoog:

600-uur	Alfa A	Alfa B	Alfa C	A1	A2	B1
---------	--------	--------	--------	----	----	----

1.2 Aanleiding & probleemstelling

1.2.1 Aanleiding en probleem

Binnen de afdeling Loopbaanontwikkeling & Participatie worden entreeopleidingen, inburgeringscursussen, alfabetiseringslessen, taallessen en lessen in maatschappelijke participatie gegeven. Bij de alfabetiserings- en taallessen wordt aandacht besteed aan lezen, schrijven, luisteren en spreken. Het doel van deze lessen is hoofdzakelijk om de woordenschat van de cursisten te vergroten. Dit gebeurt aan de hand van verschillende methodes. Welke methode er wordt gebruikt hangt af van de docent en de groep. Zo wordt er bij de alfabetiseringslessen veel gebruik gemaakt van de *methode 7/43*, blijkt uit een gesprek met E. Dinc-Mutlu (persoonlijke communicatie, 14 februari). Bij deze methode worden met zeven thema's 43, basiswoorden behandeld. Deze methode bestaat uit 43 verschillende boekjes die elk een ander thema hebben. Binnen deze methode wordt er vooral gefocust op de lees- en schrijfvaardigheid van de cursisten (NCB Uitgeverij, z.d.).

Het is voor de cursisten mogelijk om buiten de lessen om aan de slag te gaan met de methodes, al gebeurt dit vaak niet. Een reden hiervoor is dat de cursisten de boeken wel mee willen nemen naar huis, maar dat de boeken dan niet altijd volledig teruggebracht worden. Om die reden kiest de docent er vaak voor om de boeken niet mee te geven aan de cursisten. Daarbij nemen de cursisten het studiemateriaal liever niet mee naar huis. Om dit probleem op te lossen zijn er digitale programma's die bijdragen aan de taalvaardigheid. ROC is echter niet helemaal tevreden met de bestaande methodes, vandaar dat ze graag nieuwe digitale methodes willen gaan implementeren.

Afhankelijk van het soort les, wordt er in sommige gevallen gebruik gemaakt van computers. De cursisten gaan tijdens deze lessen aan de slag met digitale programma's zoals *Oefenen.nl*. Op deze website kunnen de cursisten werken aan hun taalvaardigheid. Wanneer de cursisten buiten de lessen de beschikking hebben over een computer, kunnen zij thuis ook oefenen met spreken via deze methode (E. Dinc-Mutlu, persoonlijke communicatie, 14 februari 2019).

Hoewel in de alfabetiseringslessen aandacht wordt besteed aan de spreekvaardigheid, is het voor het ROC lastig om de deelnemers buiten de lessen om Nederlands te laten spreken. Dat heeft onder meer te maken met het feit dat ze de taal niet durven spreken (E. Dinc-Mutlu, persoonlijke communicatie, 14 februari 2019). Dit is vooral zo bij het eerste niveau (Alfa A) en tweede niveau (Alfa B) van de NT2-alfabetiseringsgroepen. Deze cursisten zijn vaak niet gealfabetiseerd in de Nederlandse taal en soms ook niet in hun moedertaal. In situaties waarin de cursisten de Nederlandse taal moeten spreken lukt dit ze vaak niet. Woorden en zinnen die regelmatig worden gebruikt in het dagelijks leven begrijpen zij bijna nooit. Zo kunnen ze bijvoorbeeld de caissière bij de supermarkt zelden begrijpen als zij vraagt of ze het bonnetje willen. Deze en andere gebeurtenissen zorgen voor ongemakkelijke situaties. ROC van Twente wil graag dat de cursisten in het dagelijks leven Nederlands gaan spreken, maar ze beschikken nog niet

over het juiste middel. Het is daarbij vooral belangrijk dat de cursisten zelf met de taal aan de slag gaan (Bossers, Kuiken, & Vermeer, 2017).

1.2.2 Doelgroep

In kader van de omvang van dit onderzoek is het niet haalbaar om voor drie niveaus educatieve video's te maken. Daarom is er gekozen om educatieve video's te maken voor de Alfa B groep van ROC van Twente. Er zijn verschillende redenen die deze keuze motiveren. Zo is er bij deze groep de grootste behoefte aan een dergelijk product. Hoewel deze behoefte ook bij de Alfa A groep aanwezig is, werd deze groep afgeraden, omdat zij op een dermate laag niveau zitten dat het ingewikkeld is om video's te maken die zij begrijpen. Bij de C groep is ook behoefte aan video's, maar minder dan bij Alfa B. Daarnaast is de Alfa B groep de middelste groep in de Alfa groepen, dat betekent dat er een kans is dat de video's ook bij het niveau van Alfa A en Alfa C cursisten aansluiten. Hoewel de video's afgestemd worden op Alfa B cursisten, zouden ze ook gebruikt kunnen worden in hogere groepen, maar hier ligt in het onderzoek niet de focus op.

1.3 Doelstelling

1.3.1 Verzoek opdrachtgever

Het verzoek van ROC van Twente is als volgt: ontwikkel één of meerdere video's waardoor de cursisten van Alfa B gestimuleerd worden om Nederlands te spreken.

1.3.2 Doel

De Alfa B cursisten hebben na het kijken van de video's voldoende zelfvertrouwen om buiten de les om Nederlands te spreken.

Er is gekozen om te focussen op het zelfvertrouwen van de cursisten, omdat het bij deze doelgroep belangrijk is dat de Nederlandse taal wordt gebruikt. Het überhaupt gebruiken van de taal speelt een grotere rol dan het feit of ze de taal op de juiste manier gebruiken.

2. Ontwerpplan

2.1 Stappenplan

Om tot beroepsproducten te komen, moet aantal stappen worden doorlopen. Het gaat in het kort om de volgende stappen:

Stap 1: Onderzoeksvragen bepalen.

Stap 2: Randvoorwaarden organisatie in kaart brengen.

Stap 3: Onderzoek uitvoeren.

Stap 4: Conclusie en aanbevelingen schrijven.

Stap 5: Scripts en storyboards maken.

Stap 6: Locatie en acteur(s) regelen.

Stap 7: Educatieve video's opnemen.

Stap 8: Educatieve video's monteren.

Stap 9: Lesbeschrijvingen maken.

Stap 10: Evalueren video's en lesbeschrijvingen.

Stap 11: Aanpassen video's en lesbeschrijvingen.

2.1.1. Stap 1: Onderzoeksvragen bepalen

In de eerste stap wordt bepaald aan de hand van welke onderzoeksvragen het onderzoek gehouden wordt. Voor dit onderzoek is de volgende hoofdvraag opgesteld: aan de hand van welke didactiek kunnen educatieve video's worden gemaakt waardoor Alfa B cursisten binnen de les voldoende zelfvertrouwen krijgen om buiten de les meer te gaan oefenen met het spreken van de Nederlandse taal?

Bij deze hoofdvraag horen de volgende deelvragen:

- Wat zijn de kenmerken van de Alfa B groepen?
- Wat wordt er op ROC van Twente gedaan om Alfa B cursisten zelfverzekerder te maken in het spreken?
- Welke didactiek stimuleert de doelgroep het meest om te oefenen met spreken?
- Welke factoren zorgen ervoor dat Alfa B cursisten meer Nederlands gaan spreken?
- Op welke manier is een educatieve video het meest effectief?

2.1.2 Stap 2: Randvoorwaarden organisatie in kaart brengen

Als de onderzoeksvraag bepaald is, moet duidelijk worden aan welke randvoorwaarden de video's moeten voldoen. ROC van Twente heeft de volgende randvoorwaarden genoemd:

- De video's moeten aansluiten bij de belevingswereld van de cursisten.
- De video's moeten aansluiten bij het niveau (Alfa B) van de cursisten.
- De video's mogen niet te lang zijn.
- De opbouw van de educatieve video's is gebaseerd op bepaalde didactiek of moet onderdeel uitmaken van een didactisch model.
- In een of meerdere video's moet van de cursisten gevraagd worden om zelf te oefenen met spreken.
- De video's zijn visueel ondersteunend.

Naast de randvoorwaarden vanuit de organisatie zelf, zijn er in samenspraak met de organisatie extra criteria opgesteld. Deze criteria zijn:

- In de video's worden thema's behandeld die aansluiten bij de lessen die de cursisten worden aangeboden.
- Het is de bedoeling dat de video's eerst in de les gebruikt worden zodat de cursisten er kennis mee kunnen maken. Daarnaast kunnen de cursisten de video's buiten de les gebruiken om zo nog beter de woorden te leren kennen. Om die reden moeten de video's zowel te bekijken en te beluisteren zijn vanaf een computer in de les als vanaf een mobiele telefoon buiten school.

- De video's zijn zo opgebouwd dat er eenvoudig meer van kunnen worden ontwikkeld door het ROC.

2.1.3 Stap 3: Onderzoek uitvoeren

Op basis van de in Stap 1 omschreven vragen wordt een onderzoek uitgevoerd. Hoe dit onderzoek eruit ziet en hoe de resultaten verwerkt gaan worden is te zien in hoofdstuk 4.

2.1.4 Stap 4: Conclusie en aanbevelingen schrijven

Nadat het onderzoek is uitgevoerd worden er een conclusie en aanbevelingen geschreven. Op basis van deze aanbevelingen kan verder worden gewerkt aan de beroepsproducten.

2.1.5 Stap 5: Scripts en storyboards maken

Voordat de daadwerkelijke educatieve video's gemaakt kunnen worden, moeten er eerst scripts worden geschreven. Er zullen drie reeksen video's worden gemaakt, waardoor er drie scripts zijn. Op basis van de scripts, worden drie storyboards gemaakt. Aan de hand van deze twee middelen is het duidelijk wat er in de video's is te horen en te zien is.

2.1.6 Stap 6: Locatie en acteur(s) regelen

Als duidelijk is wat er in de video's te zien is, is het zaak om een locatie te regelen. Naast een locatie is het mogelijk nodig dat er acteur(s) en attributen nodig zijn die vooraf geregeld moeten worden.

2.1.7 Stap 7: Educatieve video's opnemen

Op het moment dat scripts en storyboards zijn gemaakt en de locatie, eventuele acteur(s) en andere benodigdheden zijn geregeld, worden de video's opgenomen. Vooraf is besloten om video's te maken. De keuze voor het ontwikkelen van educatieve video's is gemaakt in overleg met onderwijskundige E. Dinc-Mutlu en NT2-docent S. Boevink, beide werkzaam bij het ROC van Twente (persoonlijke communicatie 18 december 2018). Het worden drie videoreeksen met in elke reeks zeven video's. Het plan is dat elke video in de reeks ongeveer dertig seconden duurt. De exacte duur van de video hangt af van het onderwerp dat wordt behandeld.

Het doel van iedere reeks educatieve video's is dat de cursisten gestimuleerd worden om de Nederlandse taal te spreken. In elke reeks wordt een onderwerp behandeld. Welke onderwerpen er behandeld worden, hangt af van de resultaten uit het onderzoek. Voorbeelden van onderwerpen zijn naar de dokter gaan, het openbaar vervoer en de burens.

De educatieve video's en lesbeschrijvingen, zoals ze te zien zijn in stap 9, zijn geslaagd wanneer de Alfa B docenten hiermee een nieuw middel hebben om de cursisten handvatten te geven om meer Nederlands te spreken. Daarnaast moeten de docenten de motivatie hebben de video's te gebruiken in de lessen.

De educatieve video's zijn de oplossing voor het probleem, omdat het een middel is dat is afgestemd op de behoeften van de docenten en cursisten van ROC van Twente. Daarnaast kunnen de cursisten het middel buiten school op hun telefoon gebruiken zonder dat ze daarbij afhankelijk zijn van boeken of ander digitaal materiaal.

2.1.8 Stap 8: Video's monteren

Als de video's zijn opgenomen worden ze gemonteerd.

2.1.9 Stap 9: Lesbeschrijvingen maken

Om ervoor te zorgen dat de docent weet hoe de video's gebruikt moeten worden, worden er lesbeschrijvingen gemaakt. In deze lesbeschrijvingen staat het volgende:

- De titel van de les.
- Het doel van de video's.

- Welke voorbereidingen getroffen moeten worden voor de les begint.
- Een stappenplan wanneer welke video gebruikt moet worden.
- Wat per video van de docent verwacht wordt in de les.
- Wat per video van de cursisten verwacht wordt in de les.
- De uitgeschreven teksten die in de video's worden uitgesproken.

2.1.10 Stap 10: Evalueren video's en lesbeschrijvingen

Als de video's en lesbeschrijvingen af zijn, worden ze geëvalueerd. De video's zijn geslaagd wanneer de Alfa B docenten hiermee een nieuw middel hebben om de cursisten handvatten te geven om Nederlands spreken. Daarnaast moeten de docenten de motivatie hebben de video's te gebruiken in de lessen.

De lesbeschrijvingen zijn geslaagd wanneer de docenten door het gebruik van deze beschrijvingen een beeld hebben van hoe ze de instructievideo's in de les kunnen gebruiken.

2.1.11 Stap 11: Aanpassen video's en lesbeschrijvingen

Op basis van de evaluatie worden de video's en lesbeschrijvingen waar nodig aangepast.

3.Theoretisch kader

3.1 Alfa B

In Nederland zijn in 2012 ongeveer 2,5 miljoen mensen laaggeletterd en/of laaggecijferd. Van deze mensen zijn er 1,3 miljoen tussen de 16 en 65 jaar laaggeletterd, zo beschrijft de Algemene Rekenkamer (2016). Deze Algemene Rekenkamer is een onderdeel van de Rijksoverheid. Van de laaggeletterden zijn er circa 250.000 analfabeet (Stichting Lezen & Schrijven, z.d.). Het verschil tussen laaggeletterdheid en analfabetisme is dat een laaggeletterde moeite heeft met lezen en schrijven, terwijl een analfabeet helemaal niet kan lezen en schrijven. Een laaggeletterde is iemand die lager dan niveau 2F beheerst (Stichting Lezen & Schrijven, 2018). Dat is het niveau dat iemand aan het einde van het vmbo of aan het einde van mbo-niveau 2/3 zou moeten hebben, zo beschrijft Stichting Lezen & Schrijven (z.d.). Deze stichting wil ervoor zorgen dat in Nederland zoveel mogelijk mensen kunnen lezen, schrijven rekenen en digitaal vaardig zijn. Binnen het analfabetisme bestaat een ook verschil tussen NT1 en NT2. Binnen de NT2 zijn er analfabeten en anders gealfabetiseerde. Een analfabeet is iemand die in geen enkel schrift kan lezen en schrijven en een anders gealfabetiseerde is iemand die niet kan schrijven en lezen in het Latijnse schrift, maar wel in een ander geschrift (Boom NT2 Dossier, z.d.) Daarnaast wordt er onderscheid gemaakt in mensen waarvan Nederlands hun moedertaal is, NT1 (Nederlandse Taalunie, z.d.) en mensen met Nederlands als tweede taal, NT2 (Nederlandse Taalunie, 2015). In dit onderzoek wordt verder in gegaan op de analfabeten en anders gealfabetiseerde binnen NT2.

Het alfabetiseringsonderwijs stopt voor inburgeraars als iemand niveau A1 heeft behaald, zo wordt omschreven in het Raamwerk Alfabetisering NT2 dat is ontwikkeld door Cito (2008). Cito ontwerpt toetsen, meetinstrumenten en examens. In dit Raamwerk worden drie niveaus behandeld, namelijk Alfa A, Alfa B en Alfa C. Dat laatste niveau loopt gelijk aan niveau A1. Wat een Alfa B cursist moet kunnen staat in de Leerlijn Alfabetisering, die is opgesteld door ITTA (Kennisinstituut voor Taalontwikkeling). ITTA is onderdeel van de Universiteit van Amsterdam (UVA) en wil graag een bijdrage leveren aan “kwaliteitsontwikkeling van het (taal)onderwijs en taalbeleid” zo menen ze (ITTA, z.d.).

Woordenschat is een belangrijk onderdeel binnen het alfabetiseringsonderwijs bij de NT2. Zonder woordenschat kun je de taal niet leren. Voor niveau Alfa B wordt door ITTA (z.d.) het volgende geschreven over de woordenschat: “Kent voldoende woorden om te begrijpen wat er wordt gezegd in situaties waarin de leerling zich regelmatig bevindt”, aldus ITTA (z.d.). De woordenlijst van de Alfa B bevat 600 woorden. Het gaat erom dat de cursist de woorden kent. Deze woorden zijn vaak kort en relevant voor de situaties waarin de cursisten zich regelmatig bevinden. Daarnaast moeten ze de woorden begrijpen en voor een groot deel kunnen gebruiken (ITTA, z.d.).

Conclusie

Bij het ontwikkelen van de educatieve video's voor Alfa B cursisten kan het best gebruik worden gemaakt van de woordenlijst met 600 woorden, omdat deze woorden aansluiten bij het niveau van de cursisten.

3.2 Didactiek

Binnen NT2-onderwijs worden verschillende didactische modellen toegepast. Zo'n didactisch model of didactiek wordt door Hoobroeckx en Haak als (2002) als volgt omschreven: “patroon van leerfuncties dat per leersituatie moet worden bewerkstelligd, eventueel in termen van leeractiviteiten” en “van toepassing op de leersituaties”. Voorbeelden van die modellen zijn het VUT-model, de Delftse methode, en het ABCD-model.

Als eerste wordt in gegaan op het VUT-model (voorbereiden, uitvoeren en terugblikken) van Ellis. Ellis is een Britse professor aan de University of Auckland in Nieuw-Zeeland. Hij houdt zich onder andere bezig met onderzoeken naar tweede taal verwerving, verschillen tussen leerder en docenten educatie (The University of Auckland, z.d.). Dit VUT-model valt onder het taakgericht taalonderwijs. Dit houdt in dat taal een middel is om een doel te bereiken, bijvoorbeeld om een baan te krijgen (Ellis in Bossers, Kuiken en Vermeer, 2017). Het VUT-model gaat als volgt:

V- Voorbereiding: Oriënteren op de taak.

U- Uitvoering: Het uitvoeren van de taak op de manier zoals bij de voorbereiding is bedacht.

T- Terugkijken: De reflectie op de taak.

(Ellis in Bossers, Kuiken en Vermeer, 2017).

Een andere methode dat gebruikt wordt in het NT2-onderwijs is de Delftse methode uit 1984. Deze methode voor anderstaligen werd in eerste instantie ontwikkeld om Chinese studenten in negen weken de Nederlandse taal te leren. Op dit moment is het een veelgebruikte methode in het NT2-onderwijs. Deze methode kenmerkt zich door het feit dat in alle lessen conversaties plaatsvinden, de gespreksstof aangeboden wordt met tekst, in de tekst de meest belangrijke woorden zijn verwerkt, de cursisten leren door te luisteren naar geluidsopnames en stukken tekst te lezen, de docent de rol van gespreksleider heeft en de cursisten in de gaten houdt. Wat de woorden betekenen en hoe ze uitgesproken worden leren de cursisten van de teksten. Tot slot wordt er in elke les een toets afgenomen (Boom NT2 Dossier, z.d.). De Delftse methode bestaat uit verschillende boeken die gaan van niveau 0 tot B2 (Boom NT2 Dossier, z.d.).

Als laatste wordt in gegaan op het ABCD-model van Neuner uit 1981. Dit model valt onder de communicatieve benadering. Het verschil tussen de communicatieve benadering en het taakgericht onderwijs, waar het VUT-model onder valt, is dat taal bij de communicatieve benadering gezien wordt als een middel om een boodschap over te brengen. Tevens gaat het bij de communicatieve benadering om het feit dat interactie bijdraagt aan de taalverwerving (Bossers, Kuiken, & Vermeer, 2017).

Neuner is een Duitse professor van Kassel University in Duitsland. Hij is gespecialiseerd in de theorie en de praktijk van het leren van vreemde talen en grondlegger van het ABCD-model (Huber, 2012). De opbouw van dit model kenmerkt zich door een vaste volgorde in de vier fasen. Zo is het opgebouwd van receptief (lezen en luisteren), via reproductief (herhalen) naar productief (toepassen). Daarbij gaan de oefeningen van gesloten naar open en van voorspelbare naar onvoorspelbare oefeningen. Het ABCD-model ziet er als volgt uit:

- A- Aanbod: In deze fase worden de taalmiddelen aangeboden. Het gaat erom dat de cursisten de teksten zowel gesproken als geschreven begrijpen. In deze stap wordt daarom voornamelijk gefocust op het luisteren en lezen. Deze fase wordt ook wel de semantiseringsfase (betekenisfase) genoemd. Voorbeelden van oefeningen zijn: meerkeuzevragen, schema's invullen en delen van een tekst in de goede volgorde zetten.
- B- Bouwstenen: Tijdens deze fase wordt gefocust op het spreken en schrijven van de taal. Dit gebeurt doordat de taal zo wordt aangeboden en geoefend dat de cursisten kunnen communiceren in de taal die zij leren. Deze fase wordt ook wel de consolideringsfase (oefenfase) genoemd. Voorbeelden van oefeningen zijn: invuloefeningen, woorden of routines combineren en plaatjes combineren en indelen.
- C- Communicatie: Bij de derde fase krijgen de cursisten de kans om de aangeleerde stof uit de vorige fasen toe te passen. Op deze manier kunnen ze hun eigen ideeën uitdrukken. De woorden en zinnen worden in deze fase nog aangeboden. Voorbeelden van oefeningen zijn: het beantwoorden van vragen, het houden van gesprekken waarbij de inhoud al voor een deel is aangeboden, zinnen afmaken en schrijfo opdrachten die al gestructureerd zijn.
- D- Ongestuurd: In de laatste fase gaan de cursisten zelf aan de slag met de taal. Hierbij krijgen ze weinig tot geen hulpmiddelen aangeboden. Het doel is dat er echte communicatie ontstaat. Voorbeelden van oefeningen zijn: rollenspellen doen, discussies en gesprekken voeren, het schrijven van brieven-verslagen en opdrachten buiten school uitvoeren.

(Boom NT2, 2016)

Doordat de oefeningen van receptief naar productief gaan, wordt het leren voor de leerder overzichtelijker gemaakt. De leerder kan pas verder naar de volgende stap, wanneer de huidige stap is voltooid. Door de stappen gestructureerd te doorlopen, krijgt de leerder meer plezier in het leren. Naast de voordelen voor de lerenden, is het ook voordelig voor docenten. Door het ABCD-model hebben zij een richtlijn bij het voorbereiden van een les.

Conclusie

Hoewel het VUT-model ingaat op het bereiken van een doel doormiddel van taal, is dit niet voldoende voor het inslijpen van spreekvaardigheden. Het aanbieden van spreekvaardigheid moet aan de hand van een gestructureerde methode, waarbij de cursist steeds meer wordt 'losgelaten' in zijn leerproces. Door deze stapsgewijze manier van aanbieden en het steeds meer loslaten wordt er ook aan het zelfvertrouwen gebouwd. Een passende didactiek voor spreekvaardigheid om te gebruiken in de educatieve video's is daarom het ABCD model. Het doel van de video's is namelijk dat de cursisten meer zelfvertrouwen krijgen om te gaan spreken. Hierbij hoeven ze niet perfect Nederlands te spreken, zolang de taal maar gebruikt wordt. Dit past binnen de communicatieve benadering van het ABCD-model. Daarnaast sluit het model aan bij de educatieve video's, omdat er duidelijke stappen in het model staan omschreven, wat richtlijnen heeft bij het ontwikkelen van de video's.

3.3 Zelfvertrouwen

Over de rol van zelfvertrouwen in het leren bestaan verschillende theorieën. De Nederlandse Bolhuis is een van de mensen met een theorie over dit onderwerp. Bolhuis heeft de overheid jarenlang geadviseerd op het gebied van volwasseneneducatie en geeft les als docente volwasseneneducatie op de Katholieke Universiteit Nijmegen (KUN) (Lectoraten.nl, z.d.). Zo meent Bolhuis (2016) dat wanneer iemand weinig zelfvertrouwen heeft, het leren moeilijker zal gaan en in extreme gevallen is leren niet mogelijk.. Te veel zelfvertrouwen heeft echter ook een negatief effect op het leren, hierdoor kan de lerende namelijk het idee hebben dat hij niet meer hoeft te leren. Als iemand overtuigd is van zichzelf staat die persoon niet meer open voor andere opvattingen (Bolhuis, 2016).

Ook Hauck en Hurd (in Jauregi, De Graaff, Van den Bergh & Kriz, 2012) hebben een theorie ontwikkeld. Hauck is universitair hoofddocent op de Open Universiteit in het Verenigd Koninkrijk, waar ze al twintig jaar onderzoek doet naar culturen en het leren van talen (The Open University, 2019). Ook Hurd is universitair hoofddocent op de Open Universiteit in het Verenigd Koninkrijk. Zij houdt zich daar onder meer bezig met leerstrategieën (Hurd & Lewis, 2008). Zij gaan in op de angst ten aanzien van het leren. Volgens hen wordt de angst van leerlingen minder wanneer ze in een voor hen niet bedreigende omgeving kunnen leren. Dit moedigt hen namelijk aan om plezier te hebben en iets nieuws te proberen. Dit zorgt weer voor vertrouwen.

Naast Hauck en Hurd gaat ook Dörnyei (in Jauregi, De Graaff, Van den Bergh & Kriz, 2012) in op het feit hoe leerlingen aangemoedigd kunnen worden om te leren. De van oorsprong Hongaarse professor Dörnyei is Hoogleraar psycholinguïstiek aan University of Nottingham. Hij houdt zich bezig met de psychologie over het leren van talen (University of Nottingham, z.d.). Hij gaat specifiek in op hoe de motivatie omtrent het leren van een tweede taal in klassikale situaties kan worden verbeterd. Hij onderscheidt hierin de volgende vier categorieën:

In de eerste categorie komt aan bod dat de omstandigheden in de klas motiverend moeten zijn. Dit heeft met de houding van de leraar te maken. De leraar moet ervoor zorgen dat de sfeer in de klas goed is en dat de klas een samenhangende groep is. Bij de tweede categorie gaat het erom dat de houding van de studenten tegenover taal verbeterd wordt. Dit kan door relevant lesmateriaal, waardoor de opvattingen over het leren realistisch zijn. Tijdens de derde categorie gaat het erom dat de motivatie blijft. Dit kan door de kwaliteit van het leren te verbeteren, het zelfvertrouwen en de zelfredzaamheid van de studenten te vergroten, specifieke leerdoelen op te stellen, door studenten een positief zelfbeeld te laten houden en door samenwerkingen tussen de leerlingen te promoten. Dit zorgt ervoor dat de studenten een positief zelfbeeld houden en dat ze zelfstandig gaan leren. In de vierde categorie gaat het om het

aanzetten tot positieve feedback. Dit kan door motiverende feedback te geven, de tevredenheid van de leerling te vergoten en door beloningen en cijfers te geven op een motiverende manier (Dörnyei, in Jauregi, De Graaff, Van den Bergh & Kriz, 2012)

Methodes

Naast het feit dat zelfvertrouwen en motivatie een rol spelen in het leren van een tweede taal, maakt ROC van Twente gebruik van verschillende methodes om aan de spreekvaardigheid te werken, zo wordt er onder meer *DigLin+* in de les gebruikt, zo blijkt uit een gesprek met S. Boevink (persoonlijke communicatie, 20 februari 2019). In het digitale programma van de methode *DigLin+* wordt aandacht besteed aan lezen, schrijven, klanken, luisteren en spreken. Om aan de spreekvaardigheid te werken zijn er verschillende oefeningen op de website te vinden. Er zijn oefeningen waarbij korte dialogen van ongeveer negen korte zinnen worden afgespeeld. In andere oefeningen worden vragen gesteld aan de cursist of moeten ze beschrijven wat ze zien. Om de inhoud van het programma te zien is een licentie nodig (Boom NT2, z.d.)

Naast *DigLin+* wordt *SpreekTaal* gebruikt. Deze methode bestaat uit vijftien documenten die gaan over onderwerpen uit het dagelijks leven, zoals Eten & Drinken en Reizen. Bij elk document horen audio opnames. *Spreektaal 1* richt zich op niveau A0 tot A1+ en *Spreektaal 2* richt zich op niveau A1 tot A2. In deze methode richten ze zich op de spreek- en luistervaardigheden (Van Dale, z.d.).

Op YouTube zijn verschillende video's te vinden waarmee mensen kunnen oefenen met Nederlands spreken. Zo zijn er video's te zien die gemaakt zijn door het Alfa college in Groningen, *Woord voor Woord*. Deze reeks, bestaande uit twaalf filmpjes met een link naar de transcriptie, richt zich op NT2-analfabete beginners. De video's met de daarbij behorende middelen mogen gratis gebruikt worden. In de video's komen zowel korte monologen als dialogen aan bod. Hierin wordt gebruik gemaakt verschillende thema's, zoals 'Waar is mijn pen?' en 'De week' (Alfa-college, 2013).

Conclusie

Zelfvertrouwen speelt een belangrijke rol in het leren. Wanneer iemand weinig zelfvertrouwen heeft, zal het leren moeilijk gaan. Om aan het zelfvertrouwen te werken kan gebruik worden gemaakt van verschillende methodes zoals *DigLin+* en *Spreektaal*.

3.4 Leren

Naast de invloed van zelfvertrouwen op leren zijn er meer factoren die invloed hebben op het leren. Zo gaat Nuwenhoud specifiek in op hoe het spreek- en luisteronderwijs van Alfa cursisten verbeterd kan worden. Bossers, Kuiken en Vermeer (2017) hebben het over het herhalen van woorden.

Nuwenhoud is naar eigen zeggen "adviseur, docent en docententrainer Nederlands als Tweede Taal voor volwassenen" Nuwenhoud (z.d.). Op dit moment zijn er NT2-docenten van ROC van Twente die een Alfa cursus bij Nuwenhoud volgen. Daarnaast schrijft ze regelmatig artikelen voor het tijdschrift *Les*. Dit tijdschrift gaat over taal in het NT2-onderwijs. In 2018 publiceerde ze in *Les* een artikel waarin zes tips staan waarmee spreek- en luisteronderwijs van Alfa cursisten verbeterd kan worden, deze tips zijn:

Als eerste laat ze weten dat het belangrijk is om aan te sluiten bij manieren van leren die eerder zijn aangeleerd. Het is voor Alfa's van belang dat ze bij het leren van een taal veel in contact komen met de taal. Een van de belangrijkste redenen hiervoor is dat ze op deze manier de eerdere talen hebben aangeleerd. Praktijkgericht leren is bij deze doelgroep het meest zinvol. Dit kan bijvoorbeeld door een stage of vrijwilligerswerk te doen waarbij de te leren taal regelmatig gesproken wordt en waarbij de begeleiding goed is. Wanneer de cursist dan iets heeft geleerd op of buiten school, is het belangrijk om daar over te praten (Nuwenhoud, Spreken bij Alfa, 2018)

Tip 2 gaat erover dat een basiswoordenschat moet worden opgebouwd. Dit gaat het beste aan de hand van echte situaties met echte spullen. Als er afbeeldingen worden gebruikt, kan het beste gekozen

worden voor foto'. Tekeningen worden namelijk niet altijd herkend. De basiswoorden die aan de cursisten worden geleerd moeten worden verstaan, begrepen en goed worden uitgesproken.

In de derde tip wordt aanbevolen om thematisch te werken. Dit kan door met methodes te werken waarbij door cursisten een schetsboek kan worden ingevuld met onder andere plaatjes, foto's en zelfgemaakte tekeningen die belangrijk voor hen zijn. Op deze manier kunnen thema's herhaald worden (Nuwenhoud, Spreken bij Alfa, 2018).

Als vierde wordt aangeraden om te werken aan de zelfredzaamheid en emancipatie van de cursisten. Dit kan gedaan worden door de cursisten zelf het initiatief te laten nemen, verantwoordelijkheid te laten dragen en samen te laten werken. Buiten het feit dat het effectief is, draagt dit bij aan het zelfvertrouwen en de emancipatie van de cursisten. Dit is belangrijk, want de Alfa cursisten hebben vaak weinig zelfvertrouwen (Deutekom, in Nuwenhoud, 2018).

De prestatie van de cursist hangt volgens Nuwenhoud (2018) enerzijds af van de didactische aanpak en anderzijds van de verwachting die de docent heeft van de cursist. Wanneer een docent een hoge verwachting heeft, zorgt dit ervoor dat de cursist beter scoort dan wanneer de docent een lage verwachting heeft.

Bij de vijfde tip gaat het erom dat structuur wordt aangebracht in een oefenserie met het ABCD-model, zonder daarbij gebruik te maken van schriftelijke ondersteuning. Dit houdt in dat wanneer wordt geoefend met spreken en luisteren, de woorden en zinnen beter niet geschreven aangeboden kunnen worden. Hier heeft een Alfa namelijk nog niks aan, zo blijkt uit het artikel van Nuwenhoud (2018). In het boek *Interculturele communicatie in de NT2-les* blijkt dat Nuwenhoud het ABCD-model meermaals benoemt als het gaat om het ontwikkelen van lesmateriaal voor NT2-cursisten (Nuwenhoud, 2018).

De zesde tip gaat om het geven van de juiste manier van feedback. Strube (in Nuwenhoud, 2018) heeft onderzoek gedaan naar hoe de feedback van docenten analfabeten kan helpen. Daar kwam uit dat het cursisten helpt om een fout uitdrukkelijk te verbeteren, door de juiste vorm uit te lokken, dus niet het juiste antwoord letterlijk te geven. Op deze manier leren de cursisten om zichzelf te verbeteren waardoor ze meer verantwoordelijkheid nemen.

Naast Nuwenhoud zijn er meer mensen die zich bezighouden met het NT2-onderwijs. Zo hebben Bossers, Kuiken & Vermeer het *Handboek Nederlands als tweede taal in het volwassenenonderwijs* geschreven. De drie schrijvers geven allen lessen op universiteiten in Nederland (Bossers, Kuiken, & Vermeer, 2017). In hun boek geven ze aan dat wanneer er woorden en woordvormen vaak voorkomen, de kans dat NT2-cursisten de betreffende woorden leren groter is. Daarbij heeft een NT2-er er baat bij wanneer in de omgeving Nederlands wordt gesproken. De taal wordt dan sneller geleerd. Om een woord te leren moet dit woord regelmatig herhaald worden. Het aantal keer dat een woord herhaald moet worden in verschillende contexten is vijf tot zestien keer, zo wordt een woord het beste onthouden, zo schrijven Bossers, Kuiken & Vermeer (2017).

Het helpt NT2-cursisten volgens Bossers, Kuiken & Vermeer (2017) om belangrijke woorden in een zin te benadrukken. Op die manier wordt de boodschap beter begrepen. Een zin die uit makkelijke woorden bestaat, wordt beter begrepen, net als wanneer afbeeldingen of voorwerpen gebruikt worden om duidelijk te maken wat een woord betekent.

Vooraf bij taal is het belangrijk om er zelf mee aan de slag te gaan. Wanneer de spreekvaardigheid beter moet worden, moet er iemand zijn waarmee de cursist een gesprek kan voeren (Bossers, Kuiken, & Vermeer, 2017)

Conclusie

Er zijn verschillende factoren die bijdragen aan het leerproces van Alfa cursisten. Voor de ontwikkeling van de instructievideo's is wordt er rekening gehouden met deze factoren.

3.5 Educatieve video's versus instructievideo's

Bij het maken van educatieve video's is het mogelijk om een theorie te gebruiken. Naast de theorie zijn er verschillende communicatiedoelen die een educatieve video kan hebben. Zo kan het een informatief, instructief, persuasief, motiverend of affectief doel hebben.

Educatieve video's

Een van de belangrijkste personen op het gebied van educatieve video's is hoogleraar aan de Universiteit van Californië, Mayer. Zijn onderzoeken houden zich bezig met educatie, multimediaal leren, computer ondersteunend leren en het leren met behulp van computerspellen. Mayer's onderzoeken worden gemotiveerd met de vraag: "How can we help people learn in ways that allow them to use what they have learned to solve new problems that they have never seen before?" (Department of Psychological & Brain Sciences, z.d.). Deze vraag sluit aan bij het onderzoek in deze scriptie, omdat het hierbij ook gaat om het ontwikkelen van een nieuwe oplossing voor een probleem dat eerder niet duidelijk was. Wat wel duidelijk is, zijn de twaalf principes van multimediaal leren, die zijn opgesteld door Mayer in het boek *Multimedia Learning* (in New York University z.d.). Deze twaalf punten geven aan wat een multimediapresentatie effectief maakt. Deze twaalf principes zijn:

1. Samenhangprincipe: Mensen leren beter wanneer vreemde woorden, afbeeldingen en geluiden niet worden meegenomen, dan wanneer ze wel worden meegenomen.
2. Signaleringsprincipe: Mensen leren beter wanneer de aandacht wordt gestuurd naar belangrijke en onmisbare elementen van het lesmateriaal.
3. Overtolligheidsprincipe: Mensen leren beter van audio en beeld dan van audio, beeld en tekst.
4. Ruimtelijke nabijheidsprincipe: Mensen leren beter wanneer op de ruimte tussen woorden en afbeeldingen klein is op een scherm.
5. Tijdelijk nabijheidsprincipe: Mensen leren beter wanneer woorden en afbeeldingen die met elkaar te maken hebben tegelijkertijd verschijnen.
6. Segmenteerprincipe: Mensen leren beter wanneer een multimediale presentatie is opgedeeld in voor de leerder behapbare stukken, in plaats van uit een lang stuk.
7. Voorkennisprincipe: Mensen leren beter van een multimediale les ze voorkennis hebben over het onderwerp.
8. Modaliteitsprincipe: Mensen leren beter wanneer beeld wordt gecombineerd met gesproken tekst in plaats van geschreven tekst.
9. Multimediaprincipe: Mensen leren beter van tekst en beeld dan van alleen tekst.
10. Personaliseringsprincipe: Mensen leren beter van multimediapresentaties wanneer het wordt aangeboden op een communicatieve manier.
11. Stemprincipe: Mensen leren beter van een stem van een persoon dan van een stem van een computer.
12. Beeldprincipe: Mensen leren niet per se beter wanneer de spreker in beeld is.

Doel van de video's

Om specifiekere informatie te vinden over educatieve video's, wordt het doel nauwkeuriger bepaald. Dit gebeurt door te kijken naar verschillende communicatiedoelen. Steehouder, et al. (2016) omschrijven in hun boek vijf communicatiedoelen:

- Informatief: Een communicatieboodschap kan informatief zijn. De zender wil in dit geval kennis over feiten overdragen. Om ervoor te zorgen dat een informatieve boodschap effect heeft, is het belangrijk om met de volgende rekening te houden:
 - De kennis moet aansluiten bij de voorkennis en behoeften van de ontvanger.
 - Een goede structuur zorgt ervoor dat de boodschap beter overkomt.
 - Het taalgebruik moet aansluiten bij de taalvaardigheid van de ontvanger.
 - De informatie zelf moet voldoende aandacht krijgen van de zender.
- Instructief: Een zender die als doel heeft om te instrueren, brengt met de boodschap vaardigheden over. Het is de bedoeling dat de ontvanger hierna de geleerde handelingen kan uitvoeren. De instructieve boodschap moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

- De boodschap moet ervoor zorgen dat de taak effectief uitgevoerd kan worden.
 - De boodschap moet zo zijn ingericht dat ontvanger begrijpt wat hij aan het doen is.
 - De informatie in de boodschap moet te leren zijn.
 - De boodschap moet de ontvanger motiveren.
- Persuasief: Een zender wil de ontvanger overtuigen en de houding veranderen.
 - Motiverend: Een motiverend doel houdt in dat een zender de ontvanger wil overtuigen en ervoor wil zorgen dat diegene de intentie heeft om een bepaalde taak uit te voeren. De overeenkomst tussen een persuasief en een motiverend doel is dat de zender en ontvanger vaak hetzelfde doel willen bereiken, maar dat ze ook afstand kunnen creëren. Dit kan voorkomen wanneer de boodschap niet overeenkomt met hun eigen mening en opvattingen. Hierdoor kan het zijn dat ze de boodschap niet aannemen. Met de volgende manieren kunnen de ontvangers alsnog overtuigd worden:
 - De voordelen benadrukken van het nieuwe gedrag.
 - De nadelen benadrukken van het huidige gedrag.
 - Door waarden en normen te koppelen aan de handelingen
 - De ontvangers kijken op tegen de zender.
 - De zender koppelt het gedrag aan een bepaalde groep.
 - Affectief: De zender wil emoties opwekken bij de ontvanger.

Het doel van de video's is dat de cursisten meer zelfvertrouwen krijgen om Nederlands te gaan spreken. Om die reden hebben de video's twee doelen. Ten eerste een instructief doel, de cursisten moeten Nederlands durven te spreken. Ten tweede een motiverend doel, het is namelijk de bedoeling dat ze de opgedane kennis (instructief), daadwerkelijk gaan toepassen. Vanaf nu wordt er in dit document gesproken over instructievideo's en niet meer over educatieve video's. Wanneer het woord 'video('s)' wordt gebruikt, wordt hiermee instructievideo('s) bedoeld. Dit betekent niet dat het motiverende doel niet meer aan bod komt.

Instructievideo's

Het is voor studenten belangrijk dat ze betrokken zijn bij het leren. Een instructievideo kan, in combinatie met online leren, helpen bij het vergroten van die betrokkenheid, zo blijkt uit onderzoek van Revere & Kovach (in D'Aquila, Wang & Mattia, 2019). Een ander gevolg dat digitale media meebrengen bij studenten, is het feit dat ze de studenten op elk moment kunnen activeren, zelfs als studenten weinig motivatie hebben. Daarbij zorgt het ervoor dat de les meer effect heeft, volgens Das (in D'Aquila, Wang & Mattia, 2019).

In het boek *Computers in Human Behaviour* leggen Fiorella en Mayer (2018) uit hoe effectieve instructievideo's kunnen worden ontworpen. Het doel van een instructievideo is dat een bepaalde vaardigheid wordt aangeleerd. Zo'n instructievideo is een multimediale instructie wanneer deze zowel beeldmateriaal (in dit geval in de vorm van video) als verbaal materiaal (in de vorm van spraak en/of visuele tekst) bevat. In het boek komen twee van de twaalf principes nogmaals aan bod en worden ze verder uitgelicht. Zo is dat het geval met het segmenteerprincipe en het beeldprincipe.

Om zo goed mogelijke leerresultaten te behalen met de instructievideo kan de video gesegmenteerd worden. Dit houdt in dat de video wordt opgedeeld in kleine delen, waardoor de studenten zelf controle kunnen uitoefenen over het tempo van de video. Dit kan bijvoorbeeld door een knop te plaatsen waarmee de studenten zelf naar het volgende deel van de video kunnen gaan. Door een video-les in stukken op te delen krijgen de studenten de kans om de kennis die eerder is verworven te verwerken, voordat ze door gaan naar het volgende deel. Als dit niet gebeurt, kunnen de studenten, wegens een beperking in de geheugencapaciteit, de informatie niet verwerken (Mayer; Mayer & Pilegard, in Mayer & Fiorella, 2018). Het helpt vooral om te segmenteren als de aangeboden kennis onbekend is voor de student, het materiaal in een snel tempo wordt aangeboden en als het materiaal ingewikkeld is. Het nadeel van segmenteren is dat de studenten zelf niet in staat zijn om de video op de juiste momenten te onderbreken. De oplossing hiervoor is dat de video vooraf wordt opgedeeld in segmenten. Op deze

manier krijgen de studenten de tijd om de informatie te verwerken, zonder dat ze zelf na hoeven denken wanneer ze de video stopzetten (Fiorella & Mayer, 2018).

Naast dat de video kan worden opgedeeld in meerdere segmenten, is het zinvol om in de video de informatie te tonen vanuit verschillende perspectieven. Dit zorgt er namelijk voor dat studenten meer betrokken zijn bij de video wanneer dan wanneer fragmenten worden toegevoegd die de informatie tonen vanuit hun eigen perspectief (Fiorella & Mayer, 2018). Naast de eerdergenoemde eigenschappen waar een goede instructievideo aan moet voldoen, zijn er ook kenmerken die een minder belangrijke rol spelen. Zo is uit onderzoek van Hoogerheide et. al. (in Mayer & Fiorella, 2018) gebleken dat het niet uit maakt welk geslacht er in de instructievideo te zien is. Een vrouw leert bijvoorbeeld niet beter van een vrouw dan van een man. Naast dat het geslacht van de instructeur in de video niet van belang is, heeft het ook geen voordelen voor de student wanneer de instructeur in beeld is in de video. Wanneer een instructeur wel zinvol kan zijn, is wanneer eenvoudige taken moeten worden overgebracht. Fiorella en Mayer (2018) concluderen dat wanneer een instructeur zichtbaar in beeld wordt gebracht, dit niet per se een positieve invloed heeft op het leren van de studenten.

Wat wel een positieve invloed heeft op het leren is positieve feedback. Feedback is een belangrijk onderdeel van het leerproces. Het zorgt er namelijk voor dat studenten de kennis die ze opdoen, kunnen veranderen. Het komt er op neer dat het leren van een video het meest effectief is, wanneer het de studenten de kans geeft om de kennis toe te passen in nieuwe situaties en wanneer de studenten met de kennis verder gaan dan ze is aangeleerd in de lessen (Fiorella & Mayer, 2018).

Conclusie

Wanneer wordt gekeken naar de twaalf principes van Mayer, blijken voor de instructievideo's alle principes relevant. Al kan wel worden gesteld dat bepaalde principes bij elkaar passen. Zo passen het overtolligheidsprincipe, multimediaprincipe en modaliteitsprincipe bij elkaar, omdat het gaat om de combinatie van tekst, audio en beeld. In plaats van educatieve video's worden de video's instructievideo's genoemd, omdat het doel is om te instrueren.

4.Opzet praktijkonderzoek

4.1 Onderzoeksmethode

4.1.1 Praktijkonderzoek

Het onderzoek bestaat uit praktijkonderzoek. Voordat het praktijkonderzoek wordt gehouden, wordt eerst een Alfa A, Alfa B en Alfa C les bijgewoond. Dit wordt gedaan om een beeld te krijgen van de verschillen tussen de niveaus. Tevens helpt dit om de vragen voor de focusgroeps gesprekken af te stemmen op het taalniveau van de cursisten.

4.1.2 Praktijkonderzoek: experts

In het praktijkonderzoek wordt een kwalitatief onderzoek gehouden. Volgens Baarda (2014) is het logisch om voor een kwalitatief onderzoek te kiezen, wanneer de onderzoeksvraag een open vraag is. Daarbij geeft Baarda (2014) aan dat een kwalitatief onderzoek kan leiden tot nieuwe inzichten waaraan vooraf niet werd gedacht. Een onderdeel van dit kwalitatieve onderzoek is het voeren van interviews met experts. Aangezien zoveel mogelijk nieuwe informatie verworven moet worden, wordt gekozen voor een semigestructureerd interview. Dit houdt in dat er vooraf vragen vaststaan, maar dat de volgorde afhangt van hoe de respondent reageert (Dingemanse, 2015). De groep respondenten die in dit geval wordt geïnterviewd bestaat uit experts te weten drie Alfa docenten en een onderwijskundige die op ROC van Twente werken. De Alfa docenten worden als volgt omschreven:

Alfa docenten

De eerste docent die geïnterviewd wordt, is Suzanne Boevink. Suzanne is docent, SLB'er en mentor op ROC van Twente. Ze geeft les aan Alfa C, A1, entree BBL en entree BOL. Daarnaast zit ze vergaderingen van de Alfa voor, ze is namelijk het aanspreekpunt van Alfa en is ze teamondersteuner voor het leerlingvolgsysteem *CumLaude*. Om tot daar te komen heeft ze de pabo gedaan en een NT2-opleiding gevolgd. Op dit moment is ze bezig met een alfabetiseringstraject (Bijlage 1).

De tweede docent waarbij een interview wordt afgenomen is Judith Mulder. Judith is docent inburgering, neemt de intakes af bij nieuwe cursisten en plaatst deze cursisten bij ROC van Twente. Ze geeft les aan Alfa B, een A1 en een A2 groep. Voordat ze bij ROC van Twente ging werken heeft ze gewerkt bij de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND). Ze heeft verschillende opleidingen gedaan, zo is ze begonnen met Bestuurskunde, volgde na wat jaren werkervaring de pabo, heeft het Pedagogisch Didactisch Getuigschrift (PDG) gehaald en een NT2-opleiding gevolgd (Bijlage 2).

De laatste docent die wordt geïnterviewd is Mariët ten Have. Mariët is docent educatie en inburgering op ROC van Twente. Ze geeft op dit moment les aan Alfa B, Alfa C, een webgroep en een bedrijvengroep. Na het vwo heeft ze de pabo gedaan, toen een opleiding over het speciaal onderwijs en daarna een NT2-opleiding (Bijlage 3).

Deelvragen

Met behulp van bovenstaande experts worden antwoorden gezocht op de volgende vier deelvragen met daaronder de bijbehorende subvragen en thema:

- Wat zijn de kenmerken van de Alfa B cursisten?
 - In hoeverre beheersen Alfa B cursisten de Nederlandse spreektaal?
 - Wat zijn situaties waarin de cursisten zich regelmatig bevinden?

Thema: Algemene informatie over de doelgroep

- Wat wordt er op ROC van Twente gedaan om Alfa B cursisten zelfverzekerder te maken in het spreken?
 - Welke methodes gebruikt ROC van Twente om met Alfa B cursisten aan hun spreekvaardigheid te werken?
 - Hoe komt het dat Alfa B cursisten weinig zelfvertrouwen hebben in het spreken?

- Wat zorgt ervoor dat Alfa B cursisten meer zelfvertrouwen krijgen?
- Welke factoren dragen bij aan de motivatie van NT2-cursisten om een tweede taal te leren?

Thema: Zelfvertrouwen

- Welke factoren zorgen ervoor dat Alfa B cursisten meer Nederlands gaan spreken?
 - Op welke manier leren Alfa B cursisten het beste de Nederlandse taal?
 - Wat is de rol van de docent wanneer Alfa B cursisten Nederlands leren spreken?

Thema: Leren

- Op welke manier is een instructievideo het meest effectief?
 - Op welke manier kan in de video's rekening gehouden worden met de doelgroep?

Thema: Instructievideo's

In de interviews met de experts worden vragen gesteld. Deze vragen worden gesteld om zo met de resultaten bovenstaande deelvragen te beantwoorden. In de interviews met bovenstaande experts worden de volgende vragen gesteld:

- Welke opleiding heb je gedaan?
- Wat is je functie op ROC van Twente?
- Waarom heb je gekozen om op ROC van Twente te werken?
- Welke groep(en) geef je les?
- Wat is de leeftijd van de jongste en oudste persoon uit de groep?
- Wat is de verhouding man-vrouw in de groep?
- Wat doen de cursisten in hun vrije tijd?
- Wat voor soorten opleidingen hebben de cursisten gevolgd in de landen waar ze woonden voordat ze naar Nederland kwamen?
- Wat voor soort werk hebben de cursisten gedaan in de landen waar ze woonden voordat ze naar Nederland kwamen?
- Wat vinden de cursisten de fijnste manier van leren?
- Op welke manier(en) leren deze cursisten het beste?
- Wat vinden de cursisten leuk om te leren in de lessen?
- Oefenen de cursisten buiten de lessen met het leren van de Nederlandse taal? Zo ja, op welke manier doen ze dat?
- Hoe zorg je ervoor dat de cursisten gemotiveerd zijn om te leren?
- Zijn de cursisten weleens onzeker? Zo ja, in welke situaties merk je dat en waaraan merk je dat?
- Hoe ga je om met de onzekerheid van cursisten?
- Wat zorgt ervoor dat de cursisten meer zelfvertrouwen krijgen?
- In welke situaties spreken de cursisten Nederlands?
- Vinden de cursisten iets moeilijk aan de Nederlandse spreektaal? Zo ja, wat vinden ze moeilijk?
- Hoe werk je met de cursisten aan hun spreekvaardigheid?
- Er gaan video's gemaakt worden die gebruikt kunnen worden in de lessen van de Alfa (B) cursisten waarmee ze handvatten krijgen om ook buiten de les om Nederlands te spreken. Welk onderwerp moet volgens jou behandeld worden in deze video's en waarom?
- Als het gaat om spreekvaardigheid, waar moet dan rekening mee worden gehouden in de video's?

Onderwijskundige

Naast bovenstaand interview, wordt een interview afgenomen met Edesa. Edesa is onderwijskundige op ROC van Twente. Deze functie houdt in dat ze onderwijskundige processen begeleidt. Hierbij kijkt ze naar wat inhoudelijk verbetering nodig heeft, bijvoorbeeld door te zorgen dat er planmatig wordt gewerkt. Ze heeft de pabo gedaan, Onderwijskunde gevolgd aan de UT (Universiteit van Twente) en de opleiding tot NT2-docent gevolgd (Bijlage 4).

Deelvraag

In het interview met haar wordt een antwoord gezocht op de volgende deelvraag, met bijbehorend subvraag en thema:

- Welke didactiek stimuleert de doelgroep het meest om te oefenen met spreken?
 - Welk didactisch model wordt het meest gebruikt in het NT2-onderwijs?

Thema: Didactiek

Voor het interview met Edesa zijn negen vragen opgesteld. Deze vragen worden gesteld om met de antwoorden bovenstaande deelvraag te beantwoorden. Aan haar worden de volgende vragen gesteld:

- Welke opleiding heb je gedaan?
- Wat is je functie op ROC van Twente?
- Wat houdt die functie in?
- Waarom heb je gekozen om op ROC van Twente te werken?
- De informatie over ABCD-model in het literatuuronderzoek is voornamelijk afkomstig van bronnen waarbij wordt geschreven dat het model in het NT2-onderwijs wordt toegepast. Klopt dit volgens jou? Zo ja, waarom?
- Waarom moeten de video's opgebouwd worden op basis van een didactisch model, in dit geval het ABCD-model?
- Welke stappen uit het ABCD-model kunnen volgens jou het beste genomen worden in de video's? Waarom?
- Kunnen er stappen uit het ABCD-model gecombineerd worden? Zo ja, welke stappen?
- Als interactieve elementen gebruikt worden in de lessen waarin de video's worden aangeboden, kan het interactieve element dan beter in de video zitten of kan de docent daar zelf beter het initiatief voor nemen? Leg uit waarom.

4.1.3 Praktijkonderzoek: focusgroepen

Naast de interviews met experts worden er focusgroepsgesprekken gehouden met de eindgebruikers, dat zijn in dit geval de Alfa B cursisten. Naast de eindgebruikers worden er focusgroepsgesprekken gehouden met Alfa C cursisten, omdat blijkt dat veel Alfa C cursisten afkomstig zijn uit de Alfa B groep. Er is gekozen om direct met de eindgebruikers te spreken, omdat zo de wensen van deze gebruikers in kaart te brengen waardoor de instructievideo's op die wensen aansluiten. In deze gesprekken worden open vragen gesteld aan groepen van twee tot vier cursisten. Deze cursisten hebben de volgende kenmerken:

- In de Alfa B groep komen acht van de gesproken cursisten uit Syrië en drie komen uit Eritrea.
- In de Alfa C groep komen zeven van de aanwezige cursisten uit Syrië. Uit Irak, Marokko en Guinee is per land een persoon aanwezig bij de gesprekken.

Met behulp van bovenstaande groepen cursisten worden antwoorden gezocht op de volgende twee deelvragen met daaronder de bijbehorende subvragen:

- Wat zijn de kenmerken van de Alfa B cursisten?
 - Wat zijn situaties waarin de cursisten zich regelmatig bevinden?

Thema: Algemene informatie over de doelgroep

- Welke factoren zorgen ervoor dat Alfa B cursisten meer Nederlands gaan spreken?
 - Op welke manier leren Alfa B cursisten het beste de Nederlandse taal?

Thema: Leren

In de focusgroepsgesprekken met deze groepen cursisten worden vragen gesteld om met de antwoorden daarop een bijdrage te leveren aan het beantwoorden van bovenstaande deelvragen. De volgende vragen worden gesteld:

- Wat doe je in je vrije tijd?
- Wat voor opleiding heb je gevolgd in het land waar je woonde voordat je naar Nederland kwam?

- Wat voor soort werk heb je gedaan in het land waar je woonde voordat je naar Nederland kwam?
- Wat vind je een fijne manier van leren?
- Wat vind je leuk om te leren in de lessen?
- Als je niet in de les bent, oefen je de Nederlandse taal dan? Zo ja, wanneer?
- Wanneer spreek je Nederlands als je niet in de les bent?
- Vind je iets moeilijk aan de Nederlandse taal? Zo ja, wat vind je moeilijk aan de Nederlandse taal?

4.1.4 Praktijkonderzoek: verwerking informatie

Van deze interviews en focusgroepsgesprekken wordt het geluid opgenomen. Op deze manier kunnen de volledige interviews en focusgroepsgesprekken na het afnemen worden uitgeschreven, zonder dat er informatie verloren gaat. In onderzoekstermen wordt dit ook wel transcriberen genoemd. Onder elke vraag komt het antwoord te staan wat de geïnterviewde geeft. Er zijn verschillende transcriptiemethoden, maar wanneer er in dit document wordt gesproken over transcriptie gaat het om woordelijke transcriptie. Dit houdt in dat alles wordt genoteerd wat er wordt gezegd, maar dat stopwoordjes, aarzelingen en stotteren niet worden genoteerd (Streefkerk, 2019). Er is voor deze methode gekozen, omdat er alleen geanalyseerd moet worden wat er wordt gezegd. Het gedrag speelt hierbij geen grote rol.

5.Resultaten praktijkonderzoek

5.1 Resultaten interviews docenten

5.1.1 Algemene Informatie over de doelgroep

Leeftijd

Volgens Suzanne (Bijlage 1) is de jongste in haar groep 19 jaar en de oudste 57 jaar. Het verschil in leren is volgens haar duidelijk te merken tussen de verschillende generaties. Zo vinden ouderen het leren volgens haar moeilijker en zien ze het nut van het leren niet in. Het is voor jongeren eenvoudiger om iets te leren.

Judith (Bijlage 2) weet niet exact wat de leeftijden van de mensen in haar groep zijn. Wel kan ze vertellen dat in de meeste gevallen wanneer iemand een traject wil komen volgen, diegene 18 jaar moet zijn. Vanaf het 65^e levensjaar hoeft iemand niet meer in te burgeren. De cursisten zijn daarom vaak tussen de 18 en 65 jaar oud.

Mariët (Bijlage 3) denkt dat de jongste in de groep rond de 20 is en de oudste ongeveer 45. Als ze een schatting moet maken, denkt ze dat er meer vrouwen dan mannen in haar groep zijn.

Spoken

Volgens Suzanne (Bijlage 1) spreken de cursisten Nederlands op school, bij de gemeente, bij de huisarts, tandarts, op het werk/vrijwilligerswerk, met de burens en op de school van de kinderen. De mensen die kinderen hebben die op school zitten, spreken vaak beter Nederlands dan de mensen die dat niet hebben. Dit komt doordat ze wel Nederlands moeten spreken met de meester of juf, doordat ze hun kind willen helpen of voorlezen en doordat de kinderen snel Nederlands leren en zij daarbij niet willen achterblijven. Het kan voorkomen dat ze hun kind meenemen naar bijvoorbeeld de dokter om voor ze te tolken. Dit komt doordat het bij de dokter snel gaat, wat ze moeilijk vinden. Ze weten niet altijd wat ze moeten zeggen of doen. Wat volgens Judith (Bijlage 2) een voordeel is voor cursisten die oudere kinderen hebben, is dat zij door hun kinderen meegetrokken worden in het spreken van de taal. Toch laat ze weten dat er in weinig gevallen Nederlands gesproken hoeft te worden. De overheid kan hier meer aan doen door de mensen verplicht aan het werk te laten gaan. Zoals het nu gaat, werkt niet. Er moet te weinig, waardoor mensen zich terug trekken. Het is wel zo dat de kleine dorpen fanatiek zijn om de mensen wat te laten doen. Zo werken in Rijssen veel mensen in een moestuin. Dit heeft een positieve invloed op de verwerving van de Nederlandse taal. Ook een buurvrouw kan helpen met het leren van de Nederlandse taal vertelt Mariët (Bijlage 3). Zo is er een vrouw in de Alfa B groep die regelmatig met de buurvrouw praat. Het is duidelijk te merken dat haar taal erop vooruit gaat, ze gebruikt bijvoorbeeld spreektaal.

Naast dat Nederlanders buiten school snel spreken, hebben de cursisten ook moeite met het onderscheiden van verschillende klanken, zoals de 'b' en de 'p'. Ook de manier van praten en de klemtoon vinden, vinden ze moeilijk. Zo horen ze bijvoorbeeld niet wanneer een zin eindigt. Om dit te oefenen wordt er in elke les geoefend met spreken. Dit gebeurt aan de hand van foto's, het maken van zinnen of taalriedels en het spelen van spelletjes. Het spreken is bij de Alfa groepen nog belangrijker dan bij de hogere groepen, want als ze niet gaan inburgeren kunnen ze in ieder geval spreken, zo beschrijft Suzanne (Bijlage 1). Ook Mariët (Bijlage 3) geeft aan dat de 'b' en 'p' lastig te zijn onderscheiden. Tussen woorden als 'en', 'in' en 'een' horen ze weinig verschil. Daarnaast hebben ze veel moeite met 'schr'. Het is in eerste instantie lastig voor ze om het verschil te horen tussen klanken en daarbij hebben ze moeite om het zelf uit te spreken.

Het gebruik van werkwoorden gaat niet altijd gemakkelijk, het is lastig voor ze om met de woorden een zin te maken. Er zijn verschillende methodes om aan de spreekvaardigheid te werken. Bij *Taalraps* zijn er standaard gesprekjes. Door deze veel te oefenen gaat het spreken beter. Het is belangrijk dat de docent de cursisten de ruimte te geeft om zelf te praten. Als docent is er de neiging om zelf het woord nemen, maar dat is niet handig. Er kan bijvoorbeeld een gesprek begonnen worden over een onderwerp dat ze leuk vinden, waardoor ze zelf gaan praten. Dit kan dan het beste elke week. Hoewel dit misschien wel het meest belangrijke is als het gaat om spreken, wordt dit nog weinig gedaan, laat Judith weten (Bijlage 2).

Op de NT2-opleiding wordt verteld dat het belangrijk is dat er met de cursisten buiten school wordt geoefend. Dan moeten de cursisten bijvoorbeeld met drie burens gaan praten. Het lastige hieraan is dat de docent er niet altijd bij kan zijn, terwijl het juist een positieve ervaring kan zijn voor de cursist, aldus Judith (Bijlage 2).

Hobby's en werk

De vrouwen houden zich vooral bezig met het huishouden, koken en voor de kinderen zorgen. Voor hobby's hebben de vrouwen weinig tijd, want zij moeten vaak voor de kinderen zorgen. Het is voor weinig cursisten gebruikelijk om een hobby te hebben. Iemand uit Oekraïne liet weten dat hij het geinig vond dat in Nederland mensen een hobby hebben, want in zijn land bestaat dat niet. Veel van hun vrije tijd wordt besteed aan de kinderen, familie en het huis. Het kan wel zo zijn dat ze hun fietsdiploma willen halen en daarom gaan fietsen. Het verschilt wat de cursisten in hun vrije tijd doen, zo vertelt Suzanne (Bijlage 1). Het hangt af van de gemeente waarin ze wonen. Zo wordt er in enkele gemeentes verwacht dat ze vrijwilligerswerk doen of een andere zinvolle tijdsbesteding hebben. Hoe meer de cursisten in aanraking komen met taal, hoe makkelijker ze die leren. Hiervan zijn niet alle cursisten zich bewust. Terwijl wat de cursisten buiten school doen, positief van invloed is op hoe snel ze Nederlands leren. Dat de taal niet enkel op school geleerd kan worden, is volgens Judith (Bijlage 2) wel duidelijk. Ze vertelt dat de cursisten veel vrije tijd hebben, maar dat ze vermoedt dat ze die vooral besteden aan het contact met landgenoten. Contact met Nederlanders is er niet veel. De noodzaak hiervoor is er ook niet, aangezien er veel mensen zijn die hun moedertaal spreken. Er zijn zelfs Arabisch sprekende dokters. In sommige gevallen volgen ze taallessen bij de bibliotheek.

Opleidingen

Als het gaat om wat voor soort opleidingen de cursisten in de landen waar ze woonden voordat ze naar Nederland kwamen, komt hier als antwoord op dat ze vaak alleen maar de basisschool hebben afgerond. Soms zijn mensen nog naar een middelbare school geweest, maar het komt ook voor dat ze geen onderwijs hebben gevolgd, volgens Suzanne (Bijlage 1). Dit merkt zij aan het feit dat er cursisten zijn die niet in het Arabisch kunnen lezen of schrijven. Hier voegt zij aan toe dat dit de mensen zijn die op het ROC vaak doorstromen naar de 600-uur groep, omdat ze moeten leren om te leren en dan ook nog moeten leren schrijven. Dit is niet haalbaar in 600 uur. Dat veel cursisten niet of laagopgeleid zijn, vertelt ook Judith (Bijlage 2). Ze laat weten dat er over het algemeen geen hoogopgeleide mensen in de Alfa groepen zitten. Als het gaat om werk is het vooral zo dat de vrouwen over het algemeen weinig hebben gewerkt of wat ambachtelijke taken hebben gedaan. Judith weet niet wat cursisten precies gedaan hebben, maar voor de rest vermoedt ze dat mannen banen als taxichauffeur, verkoper of een ander praktisch beroep hebben gehad. Dit komt overeen met de ervaringen van Suzanne (Bijlage 1). Zij meent dat de beroepen die ze in het land van herkomst hebben gedaan, veelal handige vakken zijn zoals kapper en automonteur. Hoewel ze dus vaak geen opleiding hebben gedaan is het wel de bedoeling dat de mensen moesten werken in het land waar ze vandaan komen. Die vakken hebben ze geleerd door het gewoon te doen, ze zijn heel handig. Mocht het zo zijn dat ze wel een opleiding hebben gedaan in het land waar ze vandaan komen dan zijn ze vaak het bewijs hiervoor kwijt. Dit komt doordat ze vaak hun land hebben verlaten zonder spullen. Wanneer iemand wel een bewijs heeft, wordt door een instantie gekeken welke aan welke kwalificaties in Nederland de kwalificaties vanuit eigen land gelijk staan. Zo kan het bijvoorbeeld voorkomen dat iemand in het land van herkomst universiteit heeft gedaan, wat in Nederland gelijk staat aan mbo. Het komt weleens voor dat een hoogopgeleide in de Alfa groep zit, laat Mariët (Bijlage 3) weten. Zo is op dit moment een KNO-arts in de Alfa C groep, maar dit komt niet vaak voor, meestal zijn het laagopgeleiden. In de Alfa B groep zit man die in Syrië muzikles gaf, maar ook een houtbewerker en kapper. Veel vrouwen hebben geen opleiding gedaan.

Alfabetisering

Wie in de Alfa A groep zit is in principe nog niet gealfabetiseerd. Ze kunnen dan hoogstens Nederlands spreken, maar schrijven en lezen lukt nog niet. Bij de Alfa B zijn ze bekend met de meest voorkomende letters, maar nog niet alle lettercombinaties zoals 'nk' en 'ng'. In de Alfa C leren ze de wat moeilijkere klankconstructies zoals 'sch', 'g' en 'ch', aldus Suzanne (Bijlage 1).

5.1.2 Didactiek

Als het ABCD-model gebruikt wordt in de video's is het handig om niet te veel te behandelen in een stap. Het is in dat geval beter om het op te delen. Als ze zelf de video's gaat gebruiken, zou ze de video's herhalen, want iemand moet een woord ongeveer zeven keer horen voordat ze het zelf kunnen gebruiken, zo laat Suzanne weten (Bijlage 1).

5.1.3 Zelfvertrouwen

De cursisten zijn vooral onzeker als ze buiten school moeten praten. Dit komt doordat ze op school rekening houden met de cursisten en omdat ze op school al snel iemand begrijpen. Buiten school begrijpen mensen de cursisten niet altijd en hebben ze het geduld er niet voor. Hierdoor voelen de cursisten zich al snel te veel voor iemand. Hier is mee om te gaan door te oefenen met de mensen, bijvoorbeeld door riedels te leren. Hoewel de riedels vaak veranderen biedt het ze wel een houvast. In het begin zullen ze nog niet begrijpen wat ze zeggen, maar dat komt later wel. Het is een groep die graag wil leren en alles wil begrijpen, volgens Suzanne (Bijlage 1).

Mariët (Bijlage 3) geeft aan dat de cursisten vooral onzeker zijn tijdens het spreken. Ze vinden het moeilijk om woorden te vinden en zijn bang om fouten te maken, dit maakt ze onzeker. Tussen het Arabisch en Nederlands zitten veel verschillen. Mariët (bijlage 3) geeft veel positieve feedback, dit helpt om de cursisten zekerder te maken. Ook al maken ze een hele kleine stap, deze wordt gevierd.

Veel cursisten zijn vaak onzeker en uiten hun gevoelens nauwelijks, zo vertelt Judith (Bijlage 2). Hun privéleven komt niet vaak ter sprake. Dit komt doordat ze veel hebben meegemaakt en hier praten ze liever niet over. Hierdoor blijven de gesprekken vaak simpel. Er zijn ook cursisten die medicijnen slikken tegen de stress. Wanneer een cursist langer in de groep zit gaat het makkelijker om te praten over dergelijke onderwerpen. Als het zo is dat een iemand niet goed kan leren door zijn of haar verleden, dan wordt vaak aangeraden om een poosje niet op school te komen. Als het gaat om het gebruik van de Nederlandse taal zijn de cursisten vaak onzeker tijdens het spreken. Ze durven iemand in de winkel niet altijd iets te vragen of ze nemen de telefoon niet op, omdat ze niet weten wat ze moeten zeggen. Het is niet makkelijk om aan die onzekerheid te werken. Als docent wordt er rekening gehouden met de cursisten, maar niet iedereen buiten school doet dat. Het komt voor dat mensen buiten weinig geduld hebben, hierdoor doen de cursisten negatieve ervaringen op en spreken ze de volgende keer liever niet Nederlands. Om ervoor te zorgen dat er toch Nederlands wordt gesproken, wordt er veel geoefend, zodat ze de taal buiten de school kunnen inzetten. Door rollenspellen te spelen kunnen ze positieve ervaringen opdoen waardoor ze voldoende vertrouwen hebben in zichzelf om de taal te gebruiken. Het blijft wel zo dat het spreken van de taal op school makkelijker gaat, aldus Judith (Bijlage 2).

Suzanne (Bijlage 1) laat weten dat wanneer het gaat om het bijdragen aan het zelfvertrouwen omtrent de spreekvaardigheid van de cursisten, het belangrijk is dat er positieve feedback wordt gegeven. Judith (Bijlage 2) doet vooral veel samen met de cursisten en laat ze ondervinden dat ze het wel kunnen. Het is vooral belangrijk dat ze veel de taal gebruiken, zeker het spreken. Spreken is het belangrijkste om te kunnen. Ze vinden het fijn om voorbeelden te hebben waar ze zich aan vast kunnen houden. Een andere docent heeft de cursisten uit de 600-uur groep weleens meegenomen naar de supermarkt. De cursisten kregen opdrachten om bijvoorbeeld te vragen waar iets lag. Hier waren ze zenuwachtig voor, maar het was wel nuttig. Als dat soort kleine dingen al lastig zijn, valt er nog veel te halen. Een andere manier om te zorgen dat de cursisten meer zelfvertrouwen krijgen, is door als docent bevestiging te geven. Het is goed voor ze om positieve ervaringen op te doen, want als iets steeds niet lukt, is dit slecht voor het zelfvertrouwen, aldus Judith (Bijlage 2).

De reacties van mensen zijn niet altijd prettig, volgens Judith (Bijlage 2). Hier hebben de cursisten last van. De burens klagen de dan bijvoorbeeld over geluidsoverlast, terwijl daar dan geen sprake van is. Mensen willen dan gewoon de cursist weg hebben en gaan dan pesten. Het komt ook voor dat hun kinderen worden gepest op school, omdat ze uit een ander land komen. Toch staan de Nederlanders redelijk positief tegenover de nieuwe Nederlanders. In België, Duitsland en Frankrijk blijken de mensen veel

onaardiger te zijn. Dit vertellen de cursisten die familie hebben in die landen. De Nederlanders worden over het algemeen als het aardigst beschouwd.

Aan de spreekvaardigheid kan gewerkt worden door de methode van Spreektaal te gebruiken. Op dit moment wordt gewerkt over het thema weer. Dan worden er vragen gesteld over wat voor weer het die dag is. Het is hierbij belangrijk dat er continu herhaling is, aldus Mariët (Bijlage 3).

5.1.4 Leren

Als het gaat om leren dan leunen de cursisten het liefst drie uur lang achterover en luisteren ze naar wat de docent te vertellen heeft, maar dit werkt volgens Suzanne (Bijlage 1) niet. Het werkt volgens haar het beste als ze eerst een stukje instructie krijgen, daarna zelf aan het werk gaan en dan terugkijken hoe ze het hebben gedaan. Kortom luisteren, werken en daarna dan weer luisteren en werken. De afwisseling tussen het luisteren en werken, werkt het beste bij deze doelgroep. Deze doelgroep is gewend om te leren op een klassikale manier waarbij ze luisteren naar de docent en dat ze daar van leren.

Judith (Bijlage 2) denkt dat de cursisten in de Alfa groepen het liefst leren door visualisatie. Dit komt, omdat een hoop van wat de docenten vertellen, niet aankomt bij de cursisten. Met video's of afbeeldingen begrijpen de cursisten beter wat wordt bedoeld en zijn ze betrokken. Als bijvoorbeeld een woord moet worden uitgelegd kan dit beter door een afbeelding te laten zien dan door de betekenis van het woord uit te leggen. Wanneer een woord namelijk wordt uitgelegd, kan het gebeuren dat die uitleg bestaat uit woorden die zij ook niet kennen, waardoor alleen maar meer verwarring wordt gezaaid. Met plaatjes werken gebeurt ook bij de NT2-kleuters. Deze groepen zijn met elkaar te vergelijken, al is het bij kleuters zo dat ze nog niet kunnen lezen. Wat het voordeel is aan jonge mensen, is dat zij gevoelig zijn voor taal. Ze zijn meer geneigd om iets uit te proberen en doordat ze veel spelen moeten ze wel praten. Bij volwassenen is het lastiger om ze Nederlands te laten spreken. Zij zijn namelijk minder geneigd om situaties op te zoeken waarin Nederlands wordt gesproken. Het komt ook weleens voor dat een cursist andere problemen aan zijn of haar hoofd heeft, waardoor ze niets kunnen opnemen.

Volgens Mariët (Bijlage 3) leren de cursisten het liefst in groepjes, hierdoor krijgen meer mensen de beurt. Toch zijn er volgens haar ook mensen die het liefst alleen luisteren. Als docent vindt Mariët (Bijlage 3) het prettig om in groepjes te werken, omdat ze zo meer van de cursisten te weten komt. Wanneer het gaat om hoe de cursisten het beste leren is dit vooral door te herhalen. Daarnaast moet het zinvol zijn, bijvoorbeeld onderwerpen gebruiken die dicht bij ze staan, zoals het openbaar vervoer of het weer.

Het leukst om te leren vinden ze grammatica en spreken. Het is hierbij vooral belangrijk dat ze weten wat en hoe ze het moeten doen. Fouten maken ze liever niet, sterker nog, ze zijn bang om dit wel te doen. Dit is ook de reden dat spreken vaak niet goed gaat, ze durven het niet. Buiten de lessen oefenen de cursisten alleen met Nederlands als zij hiervoor huiswerk krijgen en dat huiswerk belangrijk vinden. Onderwerpen die ze belangrijk vinden zijn bijvoorbeeld de huisarts of de apotheek, zolang het maar dagelijkse praktijk is. Als het gaat om het invullen van een belastingformulier vinden ze dit vaak niet belangrijk. In het NT2-onderwijs zijn de thuisopdrachten nog wel een aandachtspunt, zo meent Suzanne (Bijlage 1). Volgens Judith (Bijlage 2) worden de cursisten enthousiast van lessen met visuele en interactieve elementen. Een spelletje doen zoals memory vinden ze leuk, dan maken ze foto's van de plaatjes. Buiten de les om spreken de cursisten over het algemeen weinig Nederlands. Veelal wordt na de les gelijk weer in hun eigen taal gesproken. In sommige gevallen volgen cursisten extra taallessen en er zijn mensen waarbij de buurvrouw of kennis helpt met het oefenen van de taal. Mariët (Bijlage 3) geeft aan dat het goed is om beweegmomenten in te lassen tijdens de lessen. Deze beweegmomenten zijn nodig, omdat de lessen drie uur duren, wat lang is voor de cursisten. Tijdens de beweegmomenten worden werkvormen gebruikt waarmee de cursisten de taal leren en tegelijk bewegen. Het is lastig om ze ook buiten school om te laten oefenen met de Nederlandse taal. Als ze het wel doen, gaan ze vaak naar het Taalpunt of naar praatgroepen. In de lessen wordt erop gehamerd om vrijwilligerswerk te gaan doen, want enkel op school kan de taal niet geleerd worden. De taal wordt het beste geleerd door met Nederlanders om te gaan, zo benadrukt Mariët (Bijlage 3) vaak in haar lessen.

Om ervoor te zorgen dat de cursisten gemotiveerd zijn, is het belangrijk dat de sfeer en de relatie in de groep goed zijn. Suzanne (Bijlage 1) denkt dat wanneer de cursisten zich veilig voelen op school, dat ze dan pas gaan leren. Het kan zo zijn dat het voor sommige cursisten lastig is om iets te leren. Zij hebben dan zoveel trauma's van bijvoorbeeld het vluchten, dat ze nog niet toe zijn aan leren. Een manier om hiermee om te gaan is door de cursisten zich veilig te laten voelen, zodat ze kunnen vertellen wat er aan de hand is. Op die manier kan de docent rekening met de cursist houden. Het kan ook helpen door er met een grapje minder druk op te leggen. Dit gaat dan vaak ook goed, zo betoogt Suzanne (Bijlage 1). Als het aan Judith (Bijlage 2) ligt, is het goed voor de motivatie om gebruik te maken van gevarieerde werkvormen en om onderwerpen aan te bieden die dicht bij hun beleavingswereld staan. De onderwerpen moeten dicht bij huis liggen, zoals de dokter, hun woonplaats, school, kinderen en dingen die ze kunnen doen. Ze vinden het ook leuk om te weten wat ze in Nederland kunnen doen. Het nieuws volgen ze niet, dit vinden ze niet interessant. Soms kijken ze het Jeugdjournaal, maar dit gaat vaak nog snel. Het wordt wel aangeraden om dat soort programma's te kijken. Dat de onderwerpen dicht bij de beleavingswereld moeten staan, vertelt ook Mariët (Bijlage 3). Die onderwerpen zijn bijvoorbeeld het weer en het vervoer. Een andere manier om cursisten gemotiveerd te houden is door als docent geïnteresseerd te zijn in de cursist en een aangename sfeer te creëren waar zo nu en dan een grapje wordt gemaakt.

Judith (Bijlage 2) geeft aan dat de mensen met een Arabische achtergrond vaak moeilijk integreren, omdat er een Arabische gemeenschap is, waarin het niet nodig is om Nederlands te spreken. Het is hierdoor minder belangrijk voor ze om zich te mengen in de Nederlandse maatschappij. Nederland mag hier volgens haar wel wat strenger in worden, aangezien hier veel niet moet, maar mag.

5.1.5 Instructievideo's

Onderwerpen die volgens Suzanne (Bijlage 1) in de video's gebruikt kunnen worden zijn de meest voorkomende situaties waarin de cursisten terecht komen. Bijvoorbeeld naar de dokter en naar de supermarkt gaan. Ook Judith (Bijlage 2) geeft aan dat onderwerpen als de dokter en de supermarkt goed behandeld kunnen worden in de video's, maar ook naar de markt, een dagje uit en de school van de kinderen zijn mogelijke onderwerpen. Mariët (Bijlage 3) noemt als onderwerpen de winkel, de markt, het openbaar vervoer, de gemeente en balies. De cursisten moeten regelmatig bellen, waardoor onderwerpen als afmelden een toegevoegde waarde kunnen zijn.

Als onderwerpen behandeld worden die dicht bij de cursisten liggen, kunnen ze de video gebruiken als een houvast. Het is belangrijk dat ze het zo vaak als ze willen kunnen bekijken en ermee kunnen oefenen, zodat ze ook meer zelfvertrouwen krijgen. In de video is het wel belangrijk dat er duidelijk en langzaam gesproken wordt en dat er niet te moeilijke woorden gebruikt worden. Het moet vooral makkelijk zijn. Een grapje kan wel, maar het moet niet van het onderwerp afleiden. Een rollenspel kan ook, dat het voor de cursisten is welke situatie er wordt uitgebeeld, zo vertelt Suzanne (Bijlage 1). Dat er langzaam gesproken moet worden, maakt ook Judith (Bijlage 2) duidelijk. Op de opleiding wordt gezegd dat een tekst pas begrepen wordt, als het voor tachtig procent bestaat uit woorden die ze kennen. Het is lastig om dat voor elkaar te krijgen, maar er moeten dus zo min mogelijk onbekende woorden gebruikt worden. In de video's kunnen gewoon zinnen aangeleerd worden, bijvoorbeeld taalriedels met simpele zinnen. Vooraf kunnen moeilijke woorden worden uitgelegd, maar het beste is om de moeilijke woorden te beperken.

Het is vooral belangrijk dat de filmpjes traag gaan. Dat kan door het verhaaltje drie keer te herhalen. Er kan ook wel een grapje of iets dergelijks in de video zitten, maar hetgeen wat overgebracht gaat worden moet vooral duidelijk en langzaam gaan. Bij *Woord voor Woord*, dat zijn filmpjes op YouTube, worden de woorden sloom uitgesproken. De cursisten vinden het fantastisch. Als docent is het saai, maar zo denken de cursisten er niet over, want zij willen het graag zien. Wat Alfa cursisten leuk vinden volgens Judith (Bijlage 2), is compleet anders dan wat de docent in eerste instantie zou denken. Mariët (Bijlage 3) geeft aan dat er langzaam moet worden gesproken en goed moet worden gearticuleerd in de video's. De verschillende klanken moeten goed van elkaar te onderscheiden zijn. De video's moeten ook niet te lang zijn, want zeker de Alfa B cursisten kunnen niet veel onthouden.

5.2. Resultaten interview onderwijskundige

De informatie zoals hieronder beschreven is afkomstig uit Bijlage 4.

5.2.1 Didactiek

Het ABCD-model is volgens Edesa het didactische model dat gebruikt wordt om een tweede taal te leren. Wat dit model zo geschikt maakt, is dat er verschillende fases in zitten, waarin veel herhaling zit. Iemand moet regelmatig met een woord in aanraking komen, anders kan het niet worden onthouden. Nadat iemand het woord kent, kan er worden geoefend met het gebruiken van de woorden. Ze kan geen ander vak of andere doelgroep bedenken waarbij dit model verder past. Door voor de video's een didactisch model te gebruiken, worden de video's ergens op gebaseerd. Met het ABCD-model kan een groot resultaat behaald worden. Welke stappen in de video's worden behandeld hangt af van wat bereikt moet worden. Als de video's als doel hebben om meer zelfvertrouwen te krijgen in het spreken, dan is het logisch om stap C te doen. Op de Alfa opleiding wordt aangeraden om de tijd te nemen om de verschillende stappen te doorlopen. De stappen kunnen daarom het beste los van elkaar genomen worden.

Het interactieve element in de vorm van een opdracht, kan in de video zitten, maar het kan ook zo zijn dat de docent het in de les brengt. Het kan namelijk zo zijn dat ze de opdracht niet direct begrijpen als ze het alleen in de video horen. Edesa raadt aan om de opdracht of in de video te geven en dat de docent het herhaalt of dat de docent alleen de opdracht geeft. Ze geeft aan dat het niet handig is om de opdracht alleen in de video te geven, hiervoor is het niveau van de Alfa B nog te laag.

Het makkelijkste is om een format te maken van hoe een videoreeks eruit gaat zien en dit toe te passen op alle onderwerpen.

5.3 Resultaten focusgroepen

5.3.1 Resultaten: Alfa B

De informatie zoals hieronder beschreven is afkomstig uit Bijlage 5.

Algemene informatie over de doelgroep

Acht van de gesproken mensen komen uit Syrië en drie komen uit Eritrea,

In hun vrije tijd doen de cursisten verschillende dingen, zoals naar de winkel gaan, met de sportfiets fietsen, spelen met de telefoon, slapen, schoonmaken, werken, koken, sporten, zwemmen, met de kinderen omgaan en naar de dokter gaan.

Niet iedereen heeft een opleiding gevolgd in het land van herkomst, sommigen omdat ze te jong waren of om andere redenen. De cursisten noemen verschillende getallen op, maar het is niet duidelijk uit op te maken of dat het aantal jaar is wat ze op de basisschool hebben gezeten of op andere scholen.

In het land van herkomst heeft niet iedereen een baan gehad, dit komt doordat ze te jong waren of voor de kinderen moesten zorgen. Een jongen die officieel nog niet kon werken, werkte in Eritrea bij familie in de tuin. Een van de mannen was in Syrië buschauffeur. Weer een andere man was belastingofficier, zoals hij dat zelf zei. Een andere jongen was kapper in Syrië. Op dit moment werkt een man bij een meubelspuiterij in Nederland.

De Nederlandse taal vinden veel cursisten moeilijk. Vooral het spreken van de Nederlandse taal wordt als lastig ervaren. Een van de cursisten vertelt dat het zeker drie jaar duurt voordat je een beetje kan lezen en schrijven.

Wel geven een paar cursisten aan dat ze weleens naar de Nederlandse televisie kijken. Een persoon vertelt dat hij Nederlandse muziek luistert omdat hij door het ritme de taal onthoudt. Het is voor hem een middel waarmee hij de Nederlandse taal leert.

Leren

Er zijn verschillen in wat cursisten een fijne manier van leren vinden. Zo vindt een groep het prettig wanneer de docent over onderwerpen vertelt. Twee cursisten gaan het liefst zelf lezen. Er zijn ook cursisten die het leuk vinden om de taal te leren op de computer en drie mensen geven aan dat ze graag praten.

Zeker vier keer wordt gezegd dat ze het moeilijk vinden om Nederlands te praten. Schrijven wordt twee keer genoemd, net als lezen. Hoewel spreken vaak wordt genoemd als iets wat men moeilijk vindt, is er een persoon die het juist makkelijk vindt. Een ander vindt schrijven makkelijk. Meerdere cursisten geven aan alles moeilijk te vinden aan de Nederlandse taal. Twee cursisten vinden het leuk om met de computer te werken. Twee anderen houden van lezen en weer een ander luistert graag. Wanneer er over dit onderwerp wordt gesproken geeft een jonge jongen aan dat hij graag Engels wil leren, omdat dat in veel landen wordt gesproken.

Als het gaat om wat de cursisten leuk vinden om te leren, gaat het in twee gesprekken al snel over de docent. Ze spreken daarin positief over Mariët en zoeken ze met hun blikken haar regelmatig op. Op het moment dat de cursisten contact met haar lijken te hebben worden veel vragen beantwoord met 'goed' en 'super'.

De cursisten werken op verschillende manieren aan hun Nederlands buiten school. Zo hebben meerdere cursisten contact met hun burens en kinderen. Een cursist gaat regelmatig naar de dokter en vluchtelingenwerk. Over vluchtelingenwerk wordt vol lof gepraat. Een andere cursist geeft aan met de kassière Nederlands te praten, terwijl een andere vrouw zegt dat ze in de supermarkt niet praat.

Bijna elke cursist die aangeeft kinderen te hebben, wordt verteld dat die kinderen goed Nederlands spreken.

Twee vrouwen uit Eritrea kijken naar Nederlandse televisie en Nederlandse films. Soms kijken ze de Nederlandse tv-programma's met hun kinderen mee. Een jongen heeft Nederlandse vrienden die hij verstaat, maar het praten met ze vindt hij lastig. Ook een andere jonge cursist geeft aan Nederlandse vrienden te hebben. Weer een andere man geeft aan een Nederlandse vriend te hebben.

5.3.2 Resultaten: Alfa C

De informatie zoals hieronder beschreven is afkomstig uit Bijlage 6.

Algemene informatie over de doelgroep

Zeven mensen komen uit Syrië. Uit Irak, Marokko en Guinee is per land een persoon aanwezig bij de gesprekken.

In de vrije tijd doen mensen boodschappen, halen ze hun kinderen op van school, spelen ze met hun kinderen, spreken ze af met vrienden, slapen ze, koken ze, maken ze schoon, lezen ze, kijken ze Arabische tv, gaat iemand naar de fysiotherapeut en een van de vrouwen gaat naar voetbaltraining.

Er zijn verschillende opleidingen gedaan, zo heeft iemand geleerd om advocaat te worden en heeft een ander economie gestudeerd. Een ander geeft aan dat hij naar een highschool is geweest. Uit niet alle antwoorden is op te maken waarvoor iemand geleerd heeft. Zo geeft iemand aan dat hij iets met textiel heeft gedaan. Meerdere cursisten geven aan dat ze in Nederland een opleiding willen doen. Zo willen twee mensen de kappersopleiding doen en wil iemand graag trainer en automonteur worden. Een man die in Syrië vrachtwagen- en taxichauffeur was wil in Nederland graag taxichauffeur worden. In de groep zit nog een man die taxichauffeur wil worden. Naast het beroep taxichauffeur is er een cursist die secretaresse was, een ander was schilder en weer een ander was haarstylist en visagist.

Leren

Wanneer er bij de eerste groep gevraagd wordt wat ze een fijne manier van leren vinden en daarbij als voorbeeld wordt gegeven dat Suzanne wat vertelt of dat ze zelf op de computer gaan, wordt volmondig 'Suzanne' geroepen. Hierbij lijken ze contact te zoeken met Suzanne die in het lokaal aanwezig is. Op het moment dat er wordt gevraagd of ze het fijn vinden als Suzanne iets vertelt, wordt er instemmend geantwoord.

Zeker drie mensen vinden alles leuk om te leren, maar ook de computer wordt regelmatig genoemd als iets wat ze leuk vinden, net als het spelen van een taalspelletje, maar dit vinden ze soms te makkelijk. Verder worden lezen, spreken en schrijven positief benoemd. Daarnaast vinden ze het fijn dat de Nederlanders naar eigen zeggen 'lief' en 'goed' zijn. Ook hier worden er antwoorden gegeven waaruit blijkt dat ze een positief beeld hebben van Suzanne.

Op de vraag wat ze een fijne manier van leren vinden worden verschillende antwoorden gegeven. De een leest graag, de ander oefent graag met woorden, weer een ander vindt het fijn om te luisteren, en meerdere vinden het fijn om op de computer te werken. Een cursist geeft aan dat ze het prettig vindt om met Suzanne te praten.

Buiten de les om wordt Nederlands gesproken met de kinderen, hun echtgenoot, burens en familie. Een van de cursisten kijkt vaak naar het Jeugdjournaal.

Met de klanken in de Nederlandse taal blijken deze cursisten de meeste moeite te hebben. Ze kunnen niet altijd het verschil horen. Het schrijven blijkt ook niet altijd makkelijk te gaan, zeker drie cursisten benoemen dit. Verder vinden ze het lezen, spreken, luisteren en het begrijpen lastig. Iemand geeft aan dat de Nederlandse taal lastig is, omdat hoe je iets schrijft niet hetzelfde is als hoe je iets uitspreekt. Het Twentse dialect maakt dit niet makkelijker, net als het feit dat er mensen zijn die met een Duits accent praten. Wat ook meerdere malen wordt gezegd is dat Nederlanders snel praten.

Een van de cursisten geeft aan dat hij het belangrijk vindt om goed Nederlands te kunnen praten, omdat hij de taal nodig heeft als hij naar de dokter of winkel gaat.

Wanneer een cursist aangeeft dat hij Google Translate gebruikt, geeft een andere cursist duidelijk aan dat ze dat niet gebruikt.

Niet iedereen heeft moeite met naar de winkel gaan, het wordt door sommigen als makkelijk omschreven.

6. Conclusie en aanbevelingen

6.1 Conclusie per deelvraag

6.1.1 Wat zijn de kenmerken van de Alfa B groepen?

De belangrijkste kenmerken van de Alfa B groep, zo is gebleken uit literatuur- en praktijkonderzoek, zijn:

- Dat ze 600 woorden moeten kennen en deze zoveel mogelijk begrijpen en kunnen gebruiken.
- Dat ze moeite hebben met het onderscheiden van bepaalde klanken.
- Dat ze in Nederland vaak nog geen baan hebben.
- Dat ze zich in hun vrije tijd vooral bezighouden met de zorg voor de kinderen en het huishouden.
- Dat ze regelmatig naar de dokter, huisarts-tandarts gaan.
- Dat ze moeite hebben met Nederlandse klanken.

6.1.2 Welke didactiek stimuleert de doelgroep het meest om te oefenen met spreken?

De didactiek die de doelgroep het meest stimuleert om te oefenen met spreken is het ABCD-model, zo blijkt uit de literatuur en het praktijkonderzoek. In het model is het belangrijk om tijd te nemen om de verschillende stappen te doorlopen. Op deze deelvraag wordt uitgebreid antwoord gegeven in Hoofdstuk 3.

6.1.3 Wat wordt er op ROC van Twente gedaan om Alfa B cursisten zelfverzekerder te maken in het spreken?

Op ROC van Twente proberen ze Alfa B cursisten op verschillende manieren zelfverzekerder te maken. Zo blijkt uit praktijkonderzoek dat in de les onder meer wordt geoefend met taalriedels die als houvast moeten dienen in praktijksituaties. De praktijksituaties worden daarnaast nagebootst in de les door rollenspellen. Deze rollenspellen, maar ook andere opdrachten zorgen ervoor dat de cursisten in de les positieve ervaringen opdoen waardoor ze buiten de les eerder de taal gaan gebruiken. Als docent is het belangrijk om rekening te houden met de verschillende cursisten, positieve feedback te geven en bevestiging te geven, zo blijkt zowel uit het literatuur- als uit het praktijkonderzoek.

In het praktijkonderzoek komt naar voren dat er verschillende methodes gebruikt worden waaruit de docenten hun lesmateriaal op het gebied van spreken halen. Zo wordt onder meer gebruik gemaakt van *DigLin+* en *Spreektaal*. In sommige lessen wordt gebruikt gemaakt van *Woord voor Woord*, een methode die op YouTube is te vinden.

6.1.4 Welke factoren zorgen ervoor dat Alfa B cursisten meer Nederlands gaan spreken?

Alfa B cursisten gaan meer Nederlands spreken wanneer de aangeleerde woorden regelmatig herhaald worden, dit wordt zowel duidelijk in het literatuur- als in het praktijkonderzoek. Dit kan aan de hand van het eerdergenoemde ABCD-model waarin veel herhaald wordt. Daarnaast is het belangrijk om deze woorden in een zin te benadrukken. Wanneer er dan afbeeldingen worden gebruikt, kunnen dit het beste foto's zijn. Deze foto's zijn bovendien een goede manier om woorden mee uit te leggen, zo blijkt uit literatuuronderzoek. In het literatuur- en in het praktijkonderzoek wordt duidelijk dat de cursist zelf ook een belangrijke rol heeft in het leren van de taal. Het werkt namelijk goed om zoveel mogelijk in aanraking te komen met de taal. Dit kan door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk of een stage te doen, maar ook door Nederlandse televisieprogramma's te kijken.

6.1.5 Op welke manier is een instructievideo het meest effectief?

In het literatuuronderzoek komt naar voren dat een instructievideo het meest effectief is wanneer deze zowel beeldmateriaal als (gesproken) tekst bevat. Het werkt het beste wanneer de video wordt opgedeeld in, voor de cursisten behapbare delen en de informatie daarin te tonen vanuit verschillende perspectieven. De informatie moet gaan over onderwerpen die dicht bij de cursisten staan zoals naar de dokter gaan, naar de supermarkt gaan, de gemeente, de school, dagjes uit en het openbaar vervoer, zo blijkt uit het praktijkonderzoek. Wanneer in een instructievideo gesproken wordt, kan dit het beste op een langzame manier, waarbij duidelijk gearticuleerd wordt. In het literatuur- en in het praktijkonderzoek

wordt duidelijk dat om het best resultaat te bereiken het handig is om te zinnen en woorden zoveel mogelijk te herhalen.

6.2 Totale conclusie

6.2.1 Aan de hand van welke didactiek kunnen kennisclips worden gemaakt waardoor Alfa B cursisten binnen de les voldoende zelfvertrouwen krijgen om buiten de les meer te gaan oefenen met het spreken van de Nederlandse taal?

Aan de hand van het ABCD-model kunnen instructievideo's worden gemaakt. Met behulp van deze instructievideo's krijgen de cursisten meer zelfvertrouwen in het spreken van de Nederlandse taal. Dit gebeurt doordat de thema's die behandeld worden, aansluiten bij hun belevingswereld. De video's dienen als een houvast om te oefenen met het spreken in een veilige situatie, zoals in de les of in thuis. Door gebruik te maken van het ABCD-model wordt een vaste structuur gebruikt, waardoor de woorden in de verschillende stappen van dat model herhaald worden.

6.3 Aanbevelingen: voor in de video's

- Maak gebruik van de lijst met 600 woorden die de Alfa B cursisten moeten kennen.
- Herhaal die gekozen woorden uit de lijst met 600 woorden regelmatig.
- Benadruk de belangrijkste woorden uit de zin regelmatig.
- Gebruik onderwerpen die dicht bij de cursisten staan.
- Boots praktijksituaties na in de video's.
- Gebruik foto's om woorden uit te leggen.
- Maak gebruik van het ABCD-model waarin de tijd wordt genomen om de verschillende stappen te doorlopen.
- Gebruik zowel tekst als beeldmateriaal.
- Toon de lesstof vanuit verschillende perspectieven.
- De tekst moet langzaam worden uitgesproken.
- Bij het uitspreken van de zinnen en woorden moet duidelijk gearticuleerd worden.

6.4 Aanbevelingen: voor in de les

Er worden ook aanbevelingen gemaakt voor het gebruik van de video's in de les, omdat de video's in de les gebruikt gaan worden en er daardoor een les gemaakt moet worden om de video's heen.

- Het is aan te bevelen aan de docenten om, waar het kan, positieve feedback aan de cursisten te geven.
- Het is aan te bevelen om woorden ook in de les regelmatig te herhalen.

6.5 Overig advies

Hoewel het de bedoeling is dat er instructievideo's worden ontwikkeld waardoor cursisten beter Nederlands gaan spreken, is dat alleen een deel van de oplossing van het probleem (Alfa B cursisten hebben te weinig zelfvertrouwen om buiten de les om Nederlands te spreken). Het meest belangrijke is namelijk dat de cursisten zoveel mogelijk in aanraking komen met de Nederlandse taal en hier ook zelf het initiatief in nemen. De instructievideo's moeten samengevat de volgende functie hebben: de instructievideo's geven de cursisten de kans om in een veilige omgeving aan hun Nederlandse spreekvaardigheid te werken waardoor ze meer zelfvertrouwen krijgen om de taal in buitenschoolse situaties toe te passen.

6.6 Beperkingen

6.6.1 Keuze in thema's

Het kan als een beperking worden gezien dat er meerdere onderwerpen zijn waarover instructievideo's gemaakt kunnen worden. Er moet een keuze gemaakt worden welke onderwerpen er behandeld gaan worden.

6.6.2 Budget

Voor het ontwikkelen van de video's is geen budget vrijgesteld. Hier moet bij het ontwikkelen rekening mee gehouden worden. Dit kan door bijvoorbeeld ruimtes te gebruiken die gratis zijn, door medestudenten te vragen om te helpen met filmen of acteren en door eventuele attributen te lenen.

6.7 Overige benodigheden

- De precieze lesstof die in de video's behandeld worden.
- Locaties om de video's op te nemen.
- Eventueel acteurs om in de video's te spelen.
- Eventueel foto's om woorden uit te leggen.

7. Concept/ontwerp

7.1 Aanbevelingen in de instructievideo's

Hieronder staan de aanbevelingen uit Hoofdstuk 6 met daaronder beschreven of die aanbeveling wordt meegenomen in het ontwikkelen van het beroepsproduct en op welke manier.

7.1.1 Maak gebruik van de lijst met 600 woorden die de Alfa B cursisten moeten kennen.

Deze lijst met woorden wordt meegenomen in de ontwikkeling van de instructievideo's. Dit wordt gedaan door woorden uit de lijst te kiezen die passen bij onderwerpen van de video's.

7.1.2 Herhaal die gekozen woorden uit de lijst met 600 woorden regelmatig.

Enkele woorden die in bijvoorbeeld een video uit stap A van het ABCD-model aan bod komen, zullen regelmatig worden herhaald in de andere video's uit verschillende stappen ABCD-model.

7.1.3 Benadruk de belangrijkste woorden uit de zin regelmatig.

De belangrijkste woorden uit de zin worden benadrukt met de volgende twee aanbevelingen:

7.1.4 Bij het uitspreken van de zinnen en woorden moet duidelijk gearticuleerd worden en de tekst moet langzaam worden uitgesproken. Door de zinnen en woorden langzaam uit te spreken en daarbij duidelijk te articuleren, moet nadruk worden gelegd op die belangrijke woorden.

7.1.5 Gebruik onderwerpen die dicht bij de cursisten staan.

De onderwerpen die gebruikt gaan worden zijn:

- De supermarkt (ook wel 'In de supermarkt' genoemd)
- De dokter (ook wel 'Bij de dokter' genoemd)
- De bus (ook wel 'Reizen met de bus' genoemd)

Van de verschillende onderwerpen die genoemd werden in het onderzoek, is er gekozen voor bovenstaande onderwerpen. Deze keuze is gemaakt, omdat de onderwerpen van elkaar verschillen. Op termijn zal ROC van Twente meer instructievideo's kunnen maken met de andere onderwerpen die in het onderzoek naar voren kwamen.

7.1.6 Boots praktijksituaties na in de video's.

Met bovenstaande thema's worden praktijksituaties uitgebeeld. Deze praktijksituaties worden gecreëerd in een studio door een green screen te gebruiken. Op dat green screen kan later een achtergrond geplaatst worden die past bij het onderwerp dat wordt behandeld in de video.

Er is gekozen om gebruik te maken van een green screen in een studio, omdat er video's worden opgenomen waarin verschillende onderwerpen aan bod komen. Het is hierdoor effectiever om ze in een keer op te nemen, omdat op een green screen verschillende locaties kunnen worden afgebeeld. Een studio biedt daarnaast het voordeel dat de kans groots is dat de kwaliteit van het geluid goed is, iets wat een belangrijk onderdeel is van de instructievideo's.

7.1.7 Gebruik foto's om woorden uit te leggen.

Voor een deel sluit deze aanbeveling aan bij de bovenstaande aanbeveling. De praktijksituaties gaan namelijk uitgebeeld worden aan de hand van een green screen waarop foto's worden geprojecteerd die als achtergrond dienen. Er gaan in de video's echter geen foto's gebruikt worden om woorden mee uit te leggen. Dit advies wordt niet meegenomen in de video's, omdat de woorden en zinnen al zo langzaam mogelijk worden uitgesproken. Daarnaast kan de foto afleiden van de tekst. Het staat de docent vrij om in de les een foto te zoeken om het woord uit te leggen.

7.1.8 Gebruik zowel tekst als beeldmateriaal

In de video's wordt gesproken materiaal aangeboden, in de vorm van mono- en dialogen. In beeld zijn personen te zien met daarbij een achtergrond die afhangt van de situatie.

7.1.9 Toon de lesstof vanuit verschillende perspectieven.

In stap C van de video's worden delen van de monoloog weggelaten, zodat de cursisten de weggelaten tekst uit kunnen spreken.

7.1.10 Maak gebruik van het ABCD-model waarin de tijd wordt genomen om de verschillende stappen te doorlopen.

De videoreeksen worden opgebouwd aan de hand van het ABCD-model. Voor stap A, B en C worden video's ontwikkeld. Bij stap D moeten de cursisten zelfstandig de taal gaan gebruiken, waardoor er geen video nodig is. Toch wordt deze stap wel meegenomen in de les, omdat zo het ABCD-model volledig doorlopen kan worden. Onder het volgende kopje is de invulling van het model te zien voor de drie onderwerpen.

7.2 ABCD-model video's

7.2.1 Stap A

Deze stap bestaat per onderwerp uit één video waarin het onderwerp wordt geïntroduceerd.

In de les krijgt de docent de taak om met de cursisten in gesprek te gaan over het onderwerp. Dit wordt gedaan aan de hand een aantal vooropgestelde vragen. De docent is vrij om zelf het gesprek te sturen.

De supermarkt

In de video is een persoon te zien die in de supermarkt staat. Die persoon vertelt kort wat de supermarkt is en wat er gedaan kan worden.

De dokter

In de video is een persoon te zien die in de kamer van een dokter staat. Die persoon vertelt kort wat de dokter doet en waarom iemand naar de dokter kan gaan.

De bus

In de video is een persoon te zien die voor een bushalte staat. Die persoon vertelt kort dat je met een bus kan reizen en wat daar verder bij hoort.

7.2.2 Stap B

Deze stap bestaat per onderwerp uit twee video's waarin in elke video een dialoog is te zien. In elke dialoog wordt een situatie nagespeeld die zoveel mogelijk in het echt zou kunnen plaatsvinden. Hierbij wordt rekening gehouden met het feit dat de cursisten een beperkte woordenschat hebben en dat de video's niet te lang mogen duren.

In de les krijgt de docent de taak om na het bekijken van de video's, de zinnen uit video's een voor een voor te lezen.

De supermarkt

In een video zijn een supermarktmedewerker en een klant te zien. De klant is op zoek naar de thee en de medewerker legt uit waar hij die kan vinden. In de andere video zijn dezelfde personages te zien, maar in dit geval vraagt de klant hoeveel een koek kost en waar hij die kan betalen.

De dokter

In een video zijn een dokter en een patiënt te zien in de kamer van de dokter. De patiënt heeft keelpijn, de dokter stelt hem vragen en geeft hem een medicijn mee. In de andere video zijn een patiënt en een apotheker te zien, waarbij de patiënt een medicijn komt halen en de apotheker het medicijn geeft.

De bus

In een video zijn twee reizigers te zien voor een bushalte. De ene reiziger wil weten waar de andere reiziger naartoe gaat. De reiziger vertelt waar ze naar toe gaat. In de andere video zijn een reiziger en een buschauffeur te zien voor een stadsbus. De reiziger wil graag weten of de bus langs de Spoorstraat komt. De buschauffeur beantwoordt de vraag en geeft aan dat de reiziger niet moet vergeten uit te checken.

7.2.3 Stap C

Deze stap bestaat uit dezelfde video's van stap B, maar dan wordt elke video opgesplitst in twee delen. Hierdoor ontstaan vier video's. In elke video wordt de tekst van een van de personen weggelaten. Hierbij wordt rekening gehouden met het spreektempo van de cursisten door de video automatisch te laten pauzeren waardoor de cursisten genoeg tijd hebben om de tekst uit te spreken.

In de les krijgt de docent de taak om de video's, waar nodig, extra te pauzeren.

7.2.4 Stap D

Deze stap bestaat, zoals eerder vermeld, niet uit een video.

In de les krijgt de docent de taak om de klas op te delen in tweetallen, waarbij de een de klant en de ander de medewerker speelt. Zij moeten dan samen een rollenspel spelen waar de klant bijvoorbeeld op zoek moet gaan naar een product.

7.3 Onderdelen

7.3.1 Deelproduct: ABCD-model

Om de inhoud van de video's te bepalen is voor elk thema een ABCD-model ingevuld. Dit gebeurde al vroeg in het proces, omdat zo het eindproduct duidelijk bleef. Gedurende de tijd zijn deze ABCD-modellen regelmatig aangepast. Door gebruik te maken van de lesbeschrijvingen weten de docenten wat in de video's aan bod komt, wat de cursisten met de video's moeten doen en hoe ze de les kunnen begeleiden. Deze lesbeschrijvingen zijn te vinden in Bijlage 7.

7.3.2 Deelproduct: Scripts

Op basis van de ABCD-modellen zijn scripts gemaakt. In deze scripts staat omschreven hoe de losse video's eruitzien, wie nodig zijn, wat nodig is en wat gezegd gaat worden. Deze scripts zijn te vinden in Bijlage 8.

In de scripts is te zien dat er verschillende rollen moeten worden gespeeld in de video's. Er is voor gekozen om daarvoor twee personen te gebruiken die meerdere rollen spelen. De keuze om twee personen te gebruiken in de video's is gemaakt om verschillende redenen. Zo hoeven er minder acteurs te worden gezocht, hoeven er minder mensen te worden aangestuurd op de set en scheelt het in kosten voor beloningen.

Uiteindelijk is er een acteur gevonden via een andere afstudeerder. Deze persoon is student en klust af en toe bij als acteur. Hij mag daarom de monologen uit stap A voor zijn rekening nemen. De andere rol wordt gespeeld door de schrijfster van deze scriptie.

Hoewel vooraf was afgesproken dat de complete teksten zouden worden aangeleverd door ROC van Twente, is dit uiteindelijk anders gelopen. De docenten en de onderwijskundige hebben aangeraden om te kijken naar *DigLin+* en *Spreektaal*. De zinnen zoals ze uiteindelijk zijn gebruikt zijn geïnspireerd op

teksten uit bovenstaande methodes. Dit houdt in dat gekeken is naar bestaande zinnen en woorden uit de woordenlijst. Hiermee zijn nieuwe zinnen gevormd, die passen bij het thema.

7.3.3 Deelproduct: Storyboards

In de storyboards zijn de teksten uit de scripts gecombineerd met afbeeldingen van hoe de video er uit gaat zien. Dit is gedaan met de achtergronden die ook in de echte video's gebruikt gaan worden met daarvoor simpele poppetjes, die afhankelijk van de video attributen in hun hand hebben. Deze storyboards zijn gemaakt om zo een duidelijk beeld te hebben van hoe de video's eruit gaan zien. Zo was bijvoorbeeld eerst het plan om de personages compleet in beeld te hebben, maar tijdens het maken van de storyboards werd duidelijk dat het beter is om de personages vanaf hun middel in beeld te brengen. Op deze manier is de mond beter te zien, wat de cursisten mogelijk helpt bij het begrijpen van de taal. De storyboards zijn te vinden in Bijlage 9.

7.3.4 Beroepsproduct: Instructievideo's

Uiteindelijk zijn er negen video's opgenomen met behulp van een andere afstudeerder die zich bezighoudt met video. Zoals is te lezen op de vorige pagina zijn per thema in stap C van twee video's, vier video's gemaakt. Hierdoor zijn er uiteindelijk 21 video's ontstaan. Om duidelijk te hebben welke video in welk thema en in welke stap van het ABCD-model thuishoort worden ze als volgt aangegeven:

Supermarkt A1	Dokter A1	Bus A1
Supermarkt B1	Dokter B1	Bus B1
Supermarkt B2	Dokter B2	Bus B2
Supermarkt C1.1	Dokter C1.1	Bus C1.1
Supermarkt C1.2	Dokter C1.2	Bus C1.2
Supermarkt C2.1	Dokter C2.1	Bus C2.1
Supermarkt C2.2	Dokter C2.2	Bus C2.2

Om de video's in de stijl van ROC van Twente te maken zijn er drie huisstijlelementen aan elke video toegevoegd, namelijk een intro, een logo tijdens de video en een afsluiting waarin de ruimte is om eventueel de bron van de achtergrond te vermelden.

Thuisgebruik van de instructievideo's

De video's kunnen door de cursisten buiten de les om gebruikt worden. Dit kan door als docent de benodigde video's via WhatsApp of de mail (als ze dit hebben) te sturen naar de cursisten.

7.3.5 Aan te leveren producten

Om met de instructievideo's aan de slag te gaan moeten de docenten in het bezit zijn van de instructievideo's en lesbeschrijvingen.

7.4 Evaluatieplan

Naast de evaluatie zoals die hieronder uitgebreid wordt geschreven, zijn er meerdere momenten geweest waarop onderdelen van het beroepsproduct zijn doorgenomen met onder meer de bedrijfsbegeleider, docenten en de afstudeerbegeleider. Zo is er gekeken naar de opbouw van het ABCD-model, de scripts en de storyboards.

Opbouw ABCD-model

De invulling van het ABCD-model is tijdens het ontwikkelen regelmatig doorgenomen met de bedrijfsbegeleider, E. Dinc-Mutlu. Hierbij heeft zij geholpen met het bepalen van hoe de video er in iedere fase ongeveer uit moet zien.

Scripts en storyboards

De scripts en storyboards zijn doorgenomen met de afstudeerbegeleider, bedrijfsbegeleider en twee docenten. In het script heeft dit ervoor gezorgd dat 'huisarts' is veranderd in 'dokter'. Deze keuze is

gemaakt, omdat het woord 'dokter' waarschijnlijk beter zou worden begrepen door de doelgroep. Ook bleek de achtergrond van de bus en de bushalte niet geloofwaardig genoeg te zijn. Daarbij is een aantal spelfouten verbeterd.

Instructievideo's in lessituatie

Er zijn verschillende evaluatieniveaus. Kirkpatrick (in Hoobroeckx en Haak, 2002) heeft vier van deze evaluatieniveaus opgesteld. Met behulp van die niveaus wordt een keuze gemaakt in een evaluatiemethode. De vier niveaus zijn:

- **Reactieniveau:** Hierbij wordt gekeken of de mensen die betrokken zijn bij het leermiddel ook tevreden zijn over de vorm ervan.
- **Leerniveau:** In dit niveau wordt nagegaan of de leerdoelen zijn bereikt.
- **Gedragsniveau:** Er wordt onderzocht of de betrokkenen zich zo gedragen als in de analyse van het gewenst gedrag.
- **Resultaatsniveau:** Er wordt gekeken of er een situatie is ontstaan waarin het probleem op een meetbare manier is opgelost.

Aangezien het doel is om de Alfa B cursisten meer zelfvertrouwen in het spreken te geven met de instructievideo's, lijkt het voor de hand te liggen om te evalueren op gedragsniveau. Het struikelblok bij het evalueren op gedragsniveau binnen deze opdracht is dat er weinig tijd is om het effect te meten van de video's. Hoobroeckx en Haak (2002) geven aan dat wanneer een verandering van gedrag moet plaatsvinden, dit het beste getest kan worden na één tot en met drie maanden. Wanneer een evaluatie namelijk vlak na het gebruiken van het leermiddel plaatsvindt, is niet duidelijk of het leermiddel effect heeft op lange termijn. Het gevaar hiervan is wel dat de effectparadox optreedt. De effectparadox houdt volgens Hoobroeckx en Haak (2002) het volgende in: "om effect te meten is er enerzijds tijd nodig om het effect te laten ontstaan, anderzijds levert tijd ook meer kans op ruis op". Die tijd is er binnen deze opdracht niet, om die reden wordt geëvalueerd op reactieniveau. Bij het evalueren op reactieniveau wordt gekeken wat de reacties zijn van de personen die direct bij een cursus betrokken zijn. Deze manier van evalueren is nuttig wanneer meer informatie nodig is over op welke manier het leermiddel eventueel aangepast kan worden. De instructievideo's, die in dit geval de leermiddelen zijn, kunnen zo getest worden. Zo kan namelijk gekeken worden wat er eventueel moet worden aangepast in de video's. De valkuilen van deze manier van evalueren zijn dat het bijna onmogelijk is om een betrouwbaar meetinstrument te gebruiken. Daarnaast is de kans aanwezig dat het leermiddel positief wordt beoordeeld. Bovendien moet rekening gehouden worden met het feit dat het mogelijk is dat de cursisten na de cursus moe zijn, waardoor hun antwoorden anders zijn dan als ze de vragen op een ander moment zouden beantwoorden, volgens Hoobroeckx en Haak (2002).

7.4.1 Instrumenten

Bij het gebruik van het evaluatie-instrument moet rekening worden gehouden dat het instrument zowel valide als betrouwbaar is. Bij een valide instrument gaat het erom dat het meetinstrument kan meten wat het moet meten. In het geval van een betrouwbaar instrument moet het zo zijn dat het resultaat gelijk is onder dezelfde omstandigheden, zo menen Hoobroeckx en Haak (2002). Er zijn verschillende instrumenten die gebruikt kunnen worden om het reactieniveau te meten. Zo kan er onder meer een observatie worden gehouden of een checklist worden gemaakt. Het is mogelijk om middelen te combineren waardoor een nieuwe evaluatievorm ontstaat (Hoobroeckx & Haak, 2002). Er wordt daarom gekozen om aan de hand van een checklist een observatie te houden.

Op de checklist worden vier verwachtingen beschreven, die aan de hand van een observatie worden beoordeeld. Deze evaluatie zal plaatsvinden bij een Alfa B les. In die les wordt een aantal instructievideo's gebruikt uit het thema 'Supermarkt'. De kans is aanwezig dat door het gebrek aan tijd niet alle video's getoond kunnen worden. Om die reden is gekozen om zeker video A, een video uit stap B en twee video's uit stap C te tonen. Op deze manier worden alle stappen waarin video's zitten behandeld. Er is gekozen om stap D niet te evalueren, omdat daar mogelijk niet voldoende tijd voor is. Aangezien de opdracht is om video's te ontwikkelen, worden alleen de stappen uit het ABCD-model waarin video's zitten in de les geëvalueerd. Naast de evaluatie in de les, wordt na de les een evaluatie over de les afgenomen bij de

betreffende docent, in dit geval Judith Mulder. Meer informatie over Judith Mulder is te vinden in Hoofdstuk 4.

Op basis van de resultaten worden aanbevelingen gedaan, die in Hoofdstuk 8 waar mogelijk worden toegepast.

Het is aan te bevelen om de video's na een paar maanden nogmaals te evalueren, zodat gekeken kan worden of er duurzaam zelfvertrouwen is opgetreden bij de cursisten. Hierbij moet rekening worden gemaakt met het feit dat de samenstelling van de Alfa B groepen kunnen veranderen, dus ook de kenmerken van de groep.

7.5 Evaluatieresultaten

7.5.1 In de les

Onderzoekpopulatie: zeven Alfa B Cursisten, waarvan vier vrouwen en drie mannen.

Wegens de ramadan was de groep kleiner dan normaal. Deze evaluatie vond plaats op 29 mei 2019.

Stap A

Verwachting: Het merendeel van de cursisten neemt actief deel aan het groepsgesprek.

De verwachting is waargemaakt. Het merendeel van de cursisten was enthousiast en beantwoordde de vragen van de docent. Ook waren er cursisten die enkele zinnen zelf na begonnen te spreken. Hierna werd de video nogmaals afgespeeld, zodat het voor hen nog duidelijk was wat er in de video werd verteld. Uit het groepsgesprek bleek dat de video makkelijk was.

Stap B

Verwachting: Het merendeel van de cursisten zegt de zinnen na.

Vlak voordat de les begon bleek dat het te lastig zou zijn voor de cursisten om de zinnen na te zeggen. Om die reden heeft Judith Mulder de teksten vooraf voor de cursisten uitgeprint. Twee cursisten speelden een rollenspel. De een was de medewerker en de ander was de klant. Het uitspreken van de zinnen ging de cursisten goed af, dit was zelfs makkelijk, maar met de vrije productie hadden ze moeite. Aan deze verwachting is dus niet voldaan, omdat het beter bleek te werken wanneer de cursisten de zinnen ook op papier aangereikt kregen.

Daarnaast bleek in de uitgeschreven en gesproken tekst, een verschil te zitten in een woord. Waar er in de video 'ligt' werd gezegd, stond er in de uitgeschreven tekst 'staat'.

Stap C

Verwachting: Het merendeel van de cursisten kan in de beschikbare tijd de rol van degene bij wie het geluid weg is, overnemen.

Deze stap is in de les niet genomen, omdat dit nog te moeilijk bleek te zijn en omdat de docent aangaf dat het handig is dat ze de tekst erbij kunnen hebben. Het is daarom niet te zeggen of aan deze verwachting is voldaan.

Extra opvallendheden

- De video's in MP4-formaat konden niet worden geopend door de computer van school. Dit kwam doordat er op de computer geen programma stond die deze functie ondersteunde. Later bleek dat de betreffende computer over geen enkel programma beschikt waarmee video's mee afgespeeld kunnen worden. Op een andere computer kon dit wel.
- De cursisten gaven zelf aan dat ze het fijn vonden dat er rustig werd gesproken in de video's en ze gaven aan de video's zelf ook te willen gebruiken.
- De video's konden snel behandeld worden, hierdoor was er nog tijd om video's uit de andere thema's te laten zien.

7.5.2 Na afloop van de les

Onderzoekspopulatie: Een docent, Judith Mulder.

Vragen

- Hoe vond je dat de les ging?
- Heb je de indruk dat het doel (dat de cursisten meer zelfvertrouwen krijgen om buiten de les om Nederlands te spreken) behaald kan worden met deze video's?

De video's werden als positief ervaren, maar om te zorgen dat ze de teksten uit de video goed kunnen onthouden, kunnen de video's over een aantal lessen te verdeeld worden. Dat kan bijvoorbeeld door ze te spreiden over vijf weken, waarbij elke week dezelfde video wordt herhaald. Op die manier blijven de zinnen beter hangen. Hoe de video's exact gebruikt worden, hangt af van de docent die de les geeft. De lesopzet zoals die is gemaakt, is daarbij een handig document, maar het kan ook zijn dat een docent het liever anders aanpakt.

Het verschil tussen de cursisten onderling is groot. De ene cursist snapt het direct en bij anderen komt het niet binnen. De video's kunnen ook gebruikt worden in de 600-uur groep en in de Alfa A groep. Op lange termijn denkt de docent dat de video's bijdragen aan het zelfvertrouwen van de cursisten.

7.6 Aanbevelingen op basis van de evaluatie

- Vervang in de uitgeschreven tekst zoals die de lesbeschrijving van video Supermarkt B1 staat, het woord 'staat' voor 'ligt'.
- Adviseer de docenten dat ze de uitgeschreven teksten aan de cursisten kunnen geven.
- Adviseer de docenten om vooraf te controleren of ze de video's kunnen afspelen op de computer.
- Adviseer de docenten om de video's regelmatig te herhalen.
- Adviseer de docenten dat ze de video's op verschillende manieren in hun les kunnen gebruiken, maar daarbij wel rekening moeten houden met het ABCD-model.

8. Realisatie

In Hoofdstuk 7 is het beroepsproduct zo uitgebreid mogelijk omschreven en verantwoord. Om herhaling te voorkomen worden in dit hoofdstuk alleen de veranderingen op basis van de aanbevelingen uit de evaluatie toegelicht.

8.1 Aanpassingen op basis van de aanbevelingen

8.1.1 Vervang in de uitgeschreven tekst zoals die de lesbeschrijving van video Supermarkt B1 staat, het woord 'staat' voor 'ligt'.

In de lesbeschrijving in Bijlage 7 is het woord 'staat' vervangen voor 'ligt'. Op deze manier wordt er in de video hetzelfde gezegd als in de uitgeschreven tekst staat.

8.1.2 Adviseer de docenten dat ze de uitgeschreven teksten aan de cursisten kunnen geven.

De uitgeschreven teksten staan in de lesbeschrijvingen. Als de docent de indruk heeft dat de cursisten de teksten niet kunnen uitspreken zonder de uitgeschreven teksten, kunnen deze worden uitgeprint en uitgedeeld aan de cursisten. Dit wordt vermeld in de lesbeschrijvingen in Bijlage 7.

8.1.3 Adviseer de docenten om vooraf te controleren of ze de video's kunnen afspelen op de computer.

De computers waarop de video's afgespeeld gaan worden moeten MP4-bestanden kunnen afspelen. In de lesbeschrijvingen in Bijlage 7 wordt aangegeven dat de docenten voordat de les begint moeten controleren of de computer MP4-bestanden kan afspelen.

8.1.4 Adviseer de docenten om de video's regelmatig te herhalen.

Uit het onderzoek bleek al dat een woord herhaald moet worden, om onthouden te worden. Tijdens het ontwikkelen van de video's is met dat gegeven alleen rekening gehouden in de instructievideo's en de lesbeschrijving, terwijl herhaling ook kan betekenen dat de video's meerdere malen herhaald worden in verschillende lessen. In de lesbeschrijvingen wordt om die reden aangegeven dat het aan te raden is om de video's in meerdere lessen te herhalen. Dit kan op meerdere manieren, namelijk:

- Door alle video's en bijbehorende opdrachten uit stap A eerst te behandelen en die te herhalen over verschillende lessen, bijvoorbeeld vier lessen. Nadat ze de video's uit stap A door hebben, kan worden doorgedaan naar stap B en daarna stap C, zodat de cursisten uiteindelijk na ongeveer twaalf weken in staat zijn om de rollenspellen uit stap D te spelen.
- Door vier weken lang elke week de video's en bijbehorende opdrachten van stap A en stap B van één thema behandelen. Na deze vier weken kunnen ze vier weken lang oefenen met de video's en opdrachten uit stap C, zodat ze hierna in staat zijn om het rollenspellen uit stap D te spelen.

Bovenstaande opties worden toegevoegd aan de lesbeschrijvingen in Bijlage 7.

Er kan een combinatie worden gemaakt van bovenstaande opties, dit leidt tot het volgende advies: **8.1.5 Adviseer de docenten dat ze de video's op verschillende manieren in hun les kunnen gebruiken, maar daarbij wel rekening moeten houden met het ABCD-model.**

In de lesbeschrijving wordt naast de bovenstaande tekst achter de punten, ook vermeld dat de docenten de vrijheid hebben om de video's in de les(sen) te behandelen zoals zij dat willen, maar dat ze zich wel altijd aan de volgorde van het ABCD-model moeten houden om het beste resultaat te bereiken.

8.2 Effect van de aanpassingen

Door de aanpassingen toe te passen op de lesbeschrijvingen, worden deze lesbeschrijvingen langer dan dat ze eerst waren. Daarnaast kan het verwarrend zijn dat er meerdere opties zijn om de video's te gebruiken in de les.

8.3 Instructievideo's

Uit de evaluatie is gebleken dat er aan de instructievideo's niks veranderd hoeft te worden. De video's blijven om die reden hetzelfde zoals ze zijn beschreven in Hoofdstuk 7.

9.Reflectie

9.1 Proces

9.1.1 Doelgroep keuze

Voordat de afstudeerperiode in ging, had ik samen met mijn bedrijfsbegeleider bepaald dat de video's die ik zou gaan maken, zich zouden richten op Alfa A of B cursisten. In eerste instantie vond ik het lastig om een keuze te maken tussen deze twee verschillende niveaus, ik had immers geen idee van wat het niveau van die cursisten in hield. Het werd duidelijk dat de grootste vraag was bij Alfa A cursisten, maar enkele docenten gaven aan dat dit een lastige doelgroep is om te bedienen, omdat deze cursisten bijna geen Nederlands kunnen. Om die reden heb ik gekozen om de video's te maken voor Alfa B cursisten, waarbij ik andere niveaus niet uitsluit. Ik had ook kunnen zeggen dat ik de video's voor alle Alfa groepen zou ontwikkelen, maar toen ik ging kijken in de Alfa A, B en C lessen, merkte ik dat het verschil in niveau tussen deze cursisten nogal groot was. Toen ik er achter kwam dat er ook verschillen zitten tussen het aantal woorden dat de mensen van deze verschillende niveaus moeten kennen, wist ik dat het beter zou zijn om me te focussen op Alfa B. Tijdens het gehele proces heb ik nog wel getwijfeld of ik de video's niet beter kon gaan maken voor Alfa C cursisten. Dit dacht ik vooral nadat ik de Alfa B en Alfa C cursisten vragen had gesteld voor het onderzoek. Ik merkte dat de gesprekken met Alfa C cursisten makkelijker gingen dan de gesprekken met de Alfa B cursisten. Mocht ik zo'n soort situatie nog een keer meemaken, dan zou ik het niet anders aanpakken, omdat het logisch is dat in het begin nog niet alles duidelijk is. Het is iets waar ik mee moet leren omgaan.

9.1.2 De focusgroepsgesprekken

Nu ga ik verder met het reflecteren op de focusgroepsgesprekken, zoals ze in bovenstaande alinea al even zijn doorgenomen. Voordat ik de gesprekken hield had ik een lijst met open vragen opgesteld. Deze vragen had ik naar mijn idee zo eenvoudig mogelijk verwoord, maar dat bleek in praktijk niet zo te zijn. De vragen leken de meeste cursisten wel te begrijpen, maar zelf een antwoord geven was niet voor iedereen even eenvoudig. In sommige gevallen moest ik antwoordopties geven, omdat ze zelf niet op antwoorden kwamen. Het gevolg hiervan is dat de geldigheid van de antwoorden in twijfel getrokken kunnen worden. Als ik in de toekomst een vergelijkbare situatie meemaak zou ik de vragen eenvoudiger maken en ze meer tijd geven om de vragen te beantwoorden. Daarnaast kwamen tijdens de focusgesprekken onderwerpen ter sprake die voor mij geen relevante informatie opleverden. Een voorbeeld hiervan is dat twee mensen vertelden dat ze getrouwd zijn en dat ze een kleinkind hebben. Hoewel deze informatie voor mij niet relevant was, heb ik geen spijt van het feit dat dergelijke onderwerpen ter sprake kwamen. Op deze manier heb ik volgens mij wel een veilige en open sfeer gecreëerd waardoor mensen überhaupt Nederlands wilden spreken. Door deze gesprekken kwam ik er ook achter dat er binnen Alfa B en Alfa C mensen zitten die onderling van niveau verschillen. Zo zijn er mensen in de Alfa B groep die vanuit zichzelf eenvoudige zinnen kunnen maken, maar ook mensen die enkel wat Nederlandse woorden gebruiken als ze zich willen uiten. In het ontwikkelen van de instructievideo's heb ik geen rekening gehouden met deze onderlinge verschillen, omdat Alfa B al een specifieke doelgroep is.

Tijdens het transcriberen van deze gesprekken, heb ik ervoor gekozen om ook de fouten te noteren die de cursisten maakten in het spreken, omdat het zo een duidelijker beeld geeft van de Nederlandse spreekvaardigheid van de cursisten.

9.1.3 Theoretisch kader

In het begin van het zoeken naar literatuur merkte ik dat ik het lastig vond om de juiste informatie te vinden. Ik wilde soms te letterlijk het antwoord op de deelvraag hebben, wat niet altijd mogelijk is. Toen ik dat begon los te laten kwam ik tot betere bronnen waarin bruikbare informatie stond. Het kostte mij veel tijd om Engelstalige bronnen te lezen, omdat mijn Engels slecht is. Om ervoor te zorgen dat ik de Engelstalige bronnen op de juiste manier interpreteerde, heb ik de tijd genomen om ze door te nemen en daarbij gebruik gemaakt van verschillende vertaalmachines. Op het moment dat ik er echt niet uit kwam, heb ik hulp gevraagd aan vrienden die de Engelse taal beter beheersen dan ik. Naast dat ik zelf ben gaan zoeken naar literatuur en had ik het voordeel dat in de lerarenkamer een boekenkast stond met relevante

boeken. Mijn bedrijfsbegeleider heeft mij daarnaast stukken uit vaktijdschriften en andere literatuur aangeboden. Op deze manier verzamelde ik een hoop relevante en betrouwbare literatuur.

9.1.4 Interviews

In eerste instantie was ik van plan om vier Alfa docenten te interviewen voor het onderzoek. Uiteindelijk zijn het drie Alfa docenten geworden. Dit kwam door het feit dat ik er niet aan toe kwam om met de Alfa A docent af te spreken. Hierdoor ben ik informatie vanuit haar kant misgelopen, wat jammer is. Achteraf gezien bleek ik met drie interviews genoeg informatie te hebben verzameld om de vragen zo volledig mogelijk te kunnen beantwoorden. Sommige docenten gaven namelijk uitgebreide antwoorden waarbij ik haast niet behoefde door te vragen. In het vervolg zou ik beter mijn best doen om wel met de Alfa A docent te kunnen spreken. In dit geval maakt het minder uit dat ik een persoon minder heb gesproken, omdat de anderen heel uitgebreid waren.

Achteraf gezien heb ik tijdens de interviews enkele overbodige vragen gesteld waarvan de antwoorden niet altijd even relevant en bruikbaar waren. Hierdoor is een hoop informatie verkregen waardoor het soms lastig was om de juiste informatie te vinden. In het vervolg zou ik beter nadenken over de relevantie van de vragen. Toch denk ik dat het niet iets negatiefs is dat er overbodige vragen worden gesteld. Het kan namelijk zo zijn dat er bruikbare antwoorden worden gegeven op dergelijke vragen.

In het interview met de onderwijskundige ben ik achteraf gezien te specifiek in gegaan op het ABCD-model. Ik heb me te veel gefocust op dit model en me te weinig opengesteld voor andere didactische modellen. Als ik hierop terug kijk is dit geen handige keuze geweest, omdat hierdoor de andere modellen te weinig aan bod zijn gekomen. Mocht ik een dergelijke situatie in de toekomst nogmaals tegenkomen, dan zou ik me meer openstellen voor andere opties en niet gelijk de focus leggen op één optie.

9.1.5 Scripts en storyboards

In mijn leven heb ik ongeveer twee keer eerder een script en storyboard gemaakt. Om ervoor te zorgen dat ik bruikbare scripts en storyboards zou maken heb ik vooraf op Google gezocht hoe deze twee eruit kunnen zien. Ik kwam erachter dat verschillende programma's bestaan waarmee er eenvoudig scripts en storyboards kon maken. Toch heb ik deze niet gebruikt, omdat ik met de programma's niet kon doen wat ik wilde doen. Zo wilde ik graag in de storyboards de achtergronden gebruiken die ik ook in de echte video's zou gebruiken. Ook wilde ik graag de poppetjes in de storyboards in bepaalde houdingen zetten, wat in het programma niet kan. Om die reden heb ik de storyboards gemaakt in Illustrator en InDesign. De programma's waarmee scripts gemaakt kunnen worden kosten geld, daarom heb ik die gemaakt in Word. Het was voor mij het belangrijkste dat ik in deze twee documenten kon overbrengen hoe de instructievideo's eruit zouden zien. Dat is naar mijn idee goed gelukt. Als ik weer een script en/of storyboard moet maken dan zou ik eerst kijken of ik met de bestaande programma's kan overbrengen wat er te zien moet zijn in de video's. Als dit wel het geval is, dan sta ik er voor open om een programma te gebruiken. Mocht dat niet geval zijn, dan zou ik ze weer met Illustrator, InDesign en Word maken. Een storyboard kan ook op papier getekend worden, maar daarvoor zijn mijn tekenvaardigheden onder de maat.

9.1.6 Inhoud instructievideo's

Het lastige aan het ontwikkelen van de video's was dat ik geen NT2-, Nederlands- of een ander soort docent ben. Hierdoor kan ik nog zoveel onderzoek doen, maar ik zal nooit over de kennis beschikken waar de NT2-docenten wel over beschikken, tenzij ik een dergelijke opleiding volg. Om de exacte inhoud van de video's te bepalen, moest ik nadat ik het onderzoek had afgerond vaak nogmaals contact zoeken met de docenten. Dit contact was vaak tussendoor en daarbij vroeg ik hoe ik de zinnen voor in de video's het beste kon opbouwen. De woorden die ik kon gebruiken, kon ik halen uit de lijst met 600 woorden. Ook kon ik inspiratie voor zinnen opdoen uit bestaand lesmateriaal, maar om te controleren of ik mijn eigen zinnen wel echt kon gebruiken in de video's was het handig om contact te hebben met NT2-docenten. Als ik in de toekomst in zo'n situatie terecht kom, dan zou ik duidelijk bij de organisatie of het bedrijf aangeven wat ik van hen verwacht, zodat hier geen verwarring over bestaat. Ik ben niet ontevreden over

hoe ik gehandeld heb, maar ik had wat duidelijker mijn verwachtingen moeten uitspreken. Dat is ook wel iets wat ik heb geleerd tijdens het hele proces, dat je moet samenwerken met anderen om het beste resultaat te krijgen. Ik heb weleens de neiging om te denken dat ik anderen met mijn vragen lastig val, terwijl als ik die vragen niet stel ook niet tot een eindresultaat kan komen waar zij wat aan hebben. Dat samenwerken veel kan opleveren daar kwam ik ook achter tijdens de voorbereiding van de opnames van de video's.

9.1.7 De voorbereiding van de opnames

Bovenstaande brengt mij tot dit reflectiepunt. Ik heb de eigenschap dat ik vaak stress ervaar wanneer ik andere mensen om hulp moet vragen en ook van die mensen afhankelijk ben. Om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de instructievideo's zo goed mogelijk zou zijn, wist ik dat het beter zou zijn om bij het opnemen iemand om hulp te vragen. Op die manier kon ik zelf de focus leggen op de inhoud van de video's en hoefde ik me geen zorgen te maken op de beeld- en geluidskwaliteit. Uiteindelijk was medestudent Demy Gringhuis zo aardig om te helpen met het filmen. Door zijn hulp zijn de beelden netjes geworden en is het geluid goed opgenomen.

In eerste instantie was het mijn plan om een medestudent te vragen om een rol te spelen in de video's, maar zij gaf aan dat ze me in contact kon brengen met beginnende acteurs. Hoewel ik het spannend vond om contact te leggen met onbekende personen, heb ik dit toch gedaan. Hierdoor ben ik aan Joppe Klein gekomen, een student van de UT die zo af en toe bijklust als acteur. Het was fijn dat hij de teksten goed uit zijn hoofd kende en in staat was om duidelijk Nederlands te spreken. Dit hebben de video's naar mijn idee naar een hoger niveau getild. Demy en Joppe zijn niet betaald voor hun hulp, maar als dank had ik een kleinigheidje voor ze. Door deze ervaring ben ik erachter gekomen dat ik soms mijn spanning opzij moet zetten en mensen moet benaderen. Ook als zij er niet voor betaald krijgen, kan het voor die mensen een waardevolle ervaring zijn. Dit is zeker iets wat ik mee ga nemen in mijn verdere loopbaan.

9.1.8 Eigenschappen instructievideo's

Vooraf had ik besloten dat ik het belangrijk vond dat de video's zo duidelijk mogelijk zijn. Het moest niet gaan om de spannende overgangen of geluidseffecten, maar om de inhoud die over moest komen. Ik heb daarom de focus gelegd op het educatieve aspect en minder op de technische kwaliteit van de video's. Mijn voornemen was dat als bijvoorbeeld een stukje green screen in beeld was, ik dit zou proberen op te lossen, maar daar niet te veel tijd aan zou besteden. Het voordeel was dat ik hulp kreeg van Demy Gringhuis, waardoor de video's alsnog van goede kwaliteit zijn.

9.1.9 Evaluatie

Op het moment dat ik de evaluatie ging inplannen was de ramadan al aan de gang. Aangezien er relatief veel moslims in de Alfa B groep zitten, was dit iets waar ik rekening mee moest houden. De ervaring van docenten is namelijk dat er tijdens de ramadan veel cursisten niet komen opdagen of dat ze vermoeid zijn in de les. De ramadan startte dit jaar begin mei en eindigde begin juni. Dit is precies in de periode dat ik moest evalueren. Ik had de keus om te evalueren tijdens de laatste woensdag van de ramadan of tijdens het Suikerfeest. Mijn verwachting was dat er tijdens het Suikerfeest nog minder cursisten zouden zijn dan tijdens de ramadan, vandaar dat ik heb geëvalueerd tijdens de ramadan. Er waren ongeveer zeven mensen aanwezig, meestal zijn het er dubbel zoveel. Ik merkte zelf niet echt dat de cursisten vermoeider waren dan normaal. Als er meer mensen waren geweest was de evaluatie mogelijk anders verlopen. Als een dergelijke situatie zich in de toekomst weer voordoet, zou ik het hetzelfde aanpakken als ik nu heb gedaan. Ik moest evalueren en je weet nooit wat er bij cursisten speelt in andere lessen waardoor ze minder energie hebben of waardoor het anders loopt. Een ideale situatie in de les is denk ik moeilijk te creëren met deze doelgroep waarbij van alles speelt.

Daarnaast vond ik het moeilijk om zonder aannames de evaluatie in te gaan. Daarmee bedoel ik dat ik vooraf verwachtingen had over hoe de instructievideo's zouden worden opgepakt. Dit moet niet verward worden met de verwachtingen die ik wel in de evaluatie heb meegenomen. Ik bedoel hiermee dat ik bijvoorbeeld had verwacht dat de cursisten het fijn zouden vinden als de woorden zouden worden

uitgelegd met foto's. Dit wilde ik verwoorden in de vraag: "Wat had je graag anders gezien in de instructievideo's?". In overleg met Peter Dubois heb ik besloten om dat soort vragen niet te stellen, omdat de cursisten daar waarschijnlijk niet mee bezig zijn in de les en door die vraag te stellen worden ze gedwongen minpunten te benoemen van de video's terwijl die er mogelijk niet eens zijn. Als ik in de toekomst vaker ga evalueren moet ik er goed opletten dat ik het niet te ingewikkeld wil maken. Dit kan ik bereiken door met mezelf of met andere te sparren over wat ik te weten wil komen in de evaluatie.

9.1.10 Communicatie met opdrachtgever

In het begin van de afstudeerperiode probeerde ik zo vaak mogelijk aanwezig te zijn op ROC van Twente in Almelo. Op deze manier kon ik snel informatie vragen en kon ik meemaken hoe het er in de organisatie aan toe ging. Later in het proces ben ik meer op Saxion gaan werken, omdat ik merkte dat ik me daar beter kon concentreren. Ik heb geprobeerd om zeker een keer in de week persoonlijk contact te hebben met mijn bedrijfsbegeleider, wat vaak lukte. Als dit niet lukte had ik mailcontact met haar. De communicatie met de opdrachtgever verliep naar mijn mening dan ook soepel en zonder problemen.

9.1.11 Totale proces

De afstudeerperiode ben ik ingegaan met het voornemen dat ik mij in eerste instantie zou richten op het praktijkonderzoek, omdat ik daarbij afhankelijk ben van mensen. In de periode dat ik niet bezig was met het praktijkonderzoek kon ik werken aan het literatuuronderzoek. Tijdens dit proces merkte ik aan mezelf dat ik de behoefte had om aan de slag te gaan met het eindproduct. Ik wilde graag voor me zien hoe het eruit zou gaan zien, omdat ik daardoor beter wist waarmee ik bezig was. Hierdoor stonden al vrij snel de eerste ideeën voor de video's op papier. Nog voor het afronden van het onderzoek en voordat de video's compleet waren uitgeschreven voelde ik de druk om aan de slag te gaan met daadwerkelijke video's. Halverwege april waren dan ook de studio en de opnameapparatuur gereserveerd en halverwege mei waren de opnames. Tussen het reserveren van de studio's en de opnames heb ik veel werk verricht door het onderzoek af te ronden, de scripts en storyboards te maken. Doordat ik zo gefocust was op het beroepsproduct, heeft het verantwoordingsdocument niet veel aandacht gekregen. Ik snap de keuze die ik daarin heb gemaakt, ik wilde namelijk in de laatste weken zo min mogelijk afhankelijk zijn van andere mensen. De laatste weken had ik gereserveerd voor het afronden van het verslag. Als ik de video's later had opgenomen en geëvalueerd en er waren grote dingen uitgekomen, was er weinig tijd geweest om de aanpassingen te doen. Het nadeel van deze keuze is dat het concept van het verslag niet compleet was, waardoor ik niet op alle onderdelen feedback kon ontvangen. In het vervolg zou ik in het begin meer focus leggen op het verslag, zodat ik daar aan het eind feedback op kan ontvangen. Toch heb ik geen spijt van het feit dat ik de focus heb gelegd op het maken van het product. Het heeft er namelijk voor gezorgd dat ik in de eindfase niet meer afhankelijk was van andere mensen, iets wat voor mij erg stressvol kan zijn.

Ik ben erachter gekomen dat mijn planning uit het Plan van Aanpak alleen een richtlijn was, waar ik mij niet helemaal aan heb gehouden. Dit kwam doordat ik zoals eerder vermeld, taken door elkaar ben gaan doen. Zo was ik bezig met de ontwikkeling van het product, terwijl ik nog in mijn onderzoek zat. Ik denk niet dat dat erg is, want het afstuderen is een proces waarin van alles kan veranderen.

9.2 Eindproducten

9.2.1 Lesbeschrijvingen

Voordat ik aan het afstuderen begon, had ik niet verwacht dat ik lesbeschrijvingen zou hoeven te maken. Toch kwam ik er al snel achter dat dit handig is voor de docenten, omdat zij zo weten hoe ze de instructievideo's in de les kunnen gebruiken. De lesbeschrijvingen zijn wel langer geworden dan ik vooraf voor ogen had. Het was de bedoeling dat alles op één A4 zou passen, maar er bleek meer ruimte nodig te zijn om alle informatie over te brengen.

Met de lesbeschrijvingen ben ik redelijk tevreden. Ik had ze mooier gevonden als ze korter en bondiger waren geworden, maar ik vond dat erg moeilijk om voor elkaar te krijgen. Als ik in de toekomst nog een

keer lesbeschrijvingen moet maken zou ik meer onderscheid maken tussen de hoofd- en bijzaken. Dus wat echt noodzakelijk is om te weten en wat leuk is om te weten, maar niet veel toevoegt.

9.2.2 Instructievideo's

Met de instructievideo's ben ik tevreden. Ik had vooraf nooit gedacht dat de video's er zo goed uit zouden zien en zo goed zouden aansluiten bij de doelgroep. In eerste instantie twijfelde ik of ik wel in staat was om zelf instructievideo's te maken. Het is daarom voor mij een verrassing dat de video's zo goed zijn gelukt. Ik heb het idee dat ik instructievideo's heb afgeleverd waar ROC van Twente echt wat mee kan in de Alfa B lessen en in lessen van andere groepen. Of de cursisten er echt zelfvertrouwen van krijgen op lange termijn is nog de vraag.

Het minpunt van de instructievideo's is dat ze langer zijn geworden dan ik vooraf had ingeschat. Dit minpunt kan ik voor mezelf wel verantwoorden, dat is namelijk dat er langzaam wordt gesproken wordt in de video's waardoor ze niet korter konden.

In de laatste jaren heb ik geleerd dat ik best trots op mezelf mag zijn en dat ben ik nu ook.

Bibliografie

- Alfa-college. (2013). *Woord voor Woord*. Opgeroepen op mei 2, 2019, van Lowan: <https://www.lowan.nl/wp-content/uploads/2017/03/Woord-voor-Woord-transcripties-woord-woorden-zinnen.pdf>
- Algemene Rekenkamer. (2016, april 20). *Aanpak van laaggeletterdheid*. Opgehaald van <https://www.rekenkamer.nl/publicaties/rapporten/2016/04/20/aanpak-van-laaggeletterdheid>
- Baarda, B. (2014). *Dit is onderzoek! : handleiding voor kwantitatief en kwalitatief onderzoek*. Groningen: Noordhoff Uitgevers .
- Bolhuis, S. (2016). *Leren en veranderen*. Bussum: Couthino.
- Boom NT2. (2016). *Docentenhandleiding Van Start*. Opgeroepen op februari 18, 2019, van Boom uitgevers Amsterdam: https://www.nt2.nl/documenten/van_start/van_start-docentenhandleiding.pdf
- Boom NT2 Dossier. (2019). *De basis voor de NT2-docent*. Opgeroepen op mei 2019, van Boom NT2 Dossier: https://www.nt2.nl/nl/dossier/nt2docent/basis_nt2docent
- Boom NT2 Dossier. (z.d.). *Lesmateriaal van de Delftse methode*. Opgeroepen op juni 7, 2019, van Boom uitgevers Amsterdam: <https://www.nt2.nl/nl/dossier/delftse-methode/lesmateriaal-delftse-methode>
- Boom NT2 Dossier. (z.d.). *Wat is analfabetisme?* Opgeroepen op juni 3, 2019, van Boom NT2 Dossier: <https://www.nt2.nl/nl/dossier/alfabetiseren/analfabetisme>
- Boom NT2 Dossier. (z.d.). *Wat is de Delftse methode?* Opgeroepen op juni 7, 2019, van Boom uitgevers Amsterdam: <https://www.nt2.nl/nl/dossier/delftse-methode/over-de-delftse-methode>
- Boom NT2. (z.d.). *DigLin+ (jaarlicentie)*. Opgeroepen op mei 2, 2019, van Boom NT2: https://www.nt2.nl/nl/zoeken/101-42_DigLin/100-363_DigLin-jaarlicentie
- Bossers, B., Kuiken, F., & Vermeer, A. (2017). *Handboek Nederlands als tweede taal*. Bussum: Uitgeverij Couthino.
- Cito. (2008). *Raamwerk Alfabetisering NT2*. Opgeroepen op mei 24, 2019, van Cito: https://www.cito.nl/-/media/files/nt2/cito_ve_raamwerk_alfabetisering.pdf?la=nl-NL&hash=0F8F517C7496C12033D61165753ED8F51236BB72
- D'Aquila, J. M., Wang, D., & Mattia, A. (2019, maart 28). *Are instructor generated YouTube videos effective in accounting classes? A study of student performance, engagement, motivation, and perception*, *Journal of Accounting Education*. Opgehaald van <https://doi.org/10.1016/j.jaccedu.2019.02.002>
- Department of Psychological & Brain Sciences. (z.d.). *Richard Mayer*. Opgeroepen op mei 25, 2019, van University of California, Santa Barbara: <https://www.psych.ucsb.edu/people/faculty/mayer>
- Dingemanse, K. (2015, september 8). *Soorten interviews*. Opgehaald van Scribbr: <https://www.scribbr.nl/onderzoeksmethoden/soorten-interviews/>
- Fiorella, L., & Mayer, R. E. (2018, december). What works and doesn't work with instructional video. *Computers in Human Behavior*, 465-470.

- Goossens, F. (2018). Observeren in psychologie en pedagogiek: methodologie en rapportage. Bussum: Coutinho.
- Hoobroeckx, F., & Haak, E. (2002). Onderwijskundig ontwerpen. Houten/Diegem: Bohn Stafleu van Loghum.
- Huber, J. (2012). *Intercultural Competence for All: Preparation for Living in a Heterogeneous World* [EPub], Strasbourg: Council of Europe.
- Hurd, S. Lewis, T. (2008). *Language Learning Strategies in Independent Settings* [Epub], Bristol: United Kingdom, Buffalo: United States, Toronto, Canada: Multilingual Matters.
- ITTA. (z.d.). *Leerlijn Alfabetisering*. Opgeroepen op mei 2, 2019, van Wikiwijs: https://www.wikiwijs.nl/app/uploads/ISK_Startdoelen-startwoordenschat.pdf
- ITTA. (z.d.). *Leerlijn alfabetisering ISK*. Opgeroepen op mei 2, 2019, van ITTA Kennisinstituut voor Taalontwikkeling: <https://www.itta.uva.nl/projecten/leerlijn-alfabetisering-isk-64>
- ITTA. (z.d.). *Onze visie*. Opgeroepen op juni 11, 2019, van ITTA: <https://www.itta.uva.nl/onze-visie-23>
- Jauregi, K., de Graaff, R., van den Bergh, H., & Kriz, M. (2012). Native/non-native speaker Interactions through video-web communication: a clue for enhancing motivation? *Computer Assisted Language Learning*, 25(1), 1-19.
- Lectoraten.nl. (z.d.). *Sanneke Bolhuis*. Opgeroepen op juni 2019, van Lectoraten.nl: <https://www.lectoraten.nl/lector/711/sanneke-bolhuis/>
- Mayer, R. E. (2003, april). The promise of multimedia learning: using the same instructional design methods across different media. *Learning and Instruction*, 125-129.
- NCB Uitgeverij. (z.d.). *7/43*. Opgeroepen op februari 18, 2019, van NCB Uitgeverij: <https://www.ncbuitgeverij.nl/12-743>
- Nederlandse Taalunie. (2015, april 9). *Wat is het verschil tussen NT2 en NVT?* Opgeroepen op juni 7, 2019, van Taaluniversum.org: <http://taaluniversum.org/veelgestelde-vragen/wat-het-verschil-tussen-nt2-en-nvt>
- Nederlandse Taalunie. (z.d.). *NT1 Nederland & Vlaanderen*. Opgeroepen op juni 7, 2019, van Taaluniversum.org: <http://taaluniversum.org/onderwijs/termen/term/841/nt1/>
- New York University. (z.d.). *12 Principles of Multimedia*. Opgeroepen op juni 6, 2019, van <https://www.nyu.edu/content/dam/nyu/facultyResources/documents/ESMITS/12PrinciplesofMultimedia.pdf>
- Nuwenhoud, A. (2018). Interculturele communicatie in de NT2-les. Bussum: Coutinho.
- Nuwenhoud, A. (2018, december 27). Spreken bij Alfa. *Les*, 9-11.
- Nuwenhoud, A. (z.d.). *Over*. Opgeroepen op mei 25, 2019, van Annemarie Nuwenhoud: <https://annemarienuwenhoud.nl/>
- ROC van Twente. (2016). *Strategische koers*. Opgeroepen op februari 13, 2019, van ROC van Twente: <https://www.rocvantwente.nl/over-ons/strategische-koers.html>

- ROC van Twente. (2016, januari 18). *Strategische Koers 2016-2020*. Opgeroepen op mei 13, 2019, van ROC van Twente: <https://plaza2.rocvantwente.nl/m/plaza/organisatie/Paginas/strategie2016-2020.aspx>
- Steehouder, M., Jansen, C., van Gulik, L., Mulder, J., van der Pool, E., & Zeijl, W. (2016). *Leren communiceren*. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers bv.
- Stichting Lezen & Schrijven. (2018, september 3). *Feiten & Cijfers Laaggeletterdheid 2018*. Opgehaald van Stichting Lezen & Schrijven: https://www.lezenenschrijven.nl/uploads/editor/2018_SLS_Literatuurstudie_FeitenCijfers_interactief_DEF.pdf
- Stichting Lezen & Schrijven. (z.d.). *Veelgestelde vragen*. Opgeroepen op maart 5, 2019, van Stichting Lezen & Schrijven: <https://www.lezenenschrijven.nl/over-laaggeletterdheid/veelgestelde-vragen/>
- Streefkerk, R. (2019, april 18). *Transcriberen van een interview*. Opgeroepen op 26 mei, 2019, van Scribbr: <https://www.scribbr.nl/onderzoeksmethoden/interview-transcriberen/>
- The Open University. (2019). *Mirjam Hauck*. Opgeroepen op juni 7, 2019, van The Open University: <http://www.open.ac.uk/people/mch9>
- The University of Auckland. (z.d.). *Professor Rod Ellis*. Opgeroepen op juni 6, 2019, van The University of Auckland: <https://web.archive.org/web/20110724191402/http://artsfaculty.auckland.ac.nz/staff/?UPI=rell035>
- University of Nottingham. (z.d.). *School of English*. Opgeroepen op juni 7, 2019, van University of Nottingham: <https://www.nottingham.ac.uk/english/people/zoltan.dornyei>
- Van Dale. (z.d.). *SpreekTaal*. Opgeroepen op mei 8, 2019, van Van Dale: <https://webwinkel.vandale.nl/spreektaal>

Bijlagen

Bijlage 1: Interview docent Suzanne Boevink

25 maart 2019

Informatie over docent

1. Welke opleiding heb je gedaan?

Suzanne: "Ik heb eerst onderwijsassistent gedaan en daarna pabo en toen heb ik drie jaar in het basisonderwijs gewerkt en toen ben ik de NT2-opleiding gaan doen bij de VU in Amsterdam en nu doe ik een alfabetiseringstraject ook van de VU."

Dus je volgt nu nog steeds een opleiding?

Suzanne: "Ja, nou ja cursus. De opleiding tot NT2-docent heb ik afgerond, maar nu doe ik een verdiepende cursus voor alfabetiseringsdocent."

2. Wat is je functie op ROC van Twente?

Suzanne: "Ik ben docent en SLB'er en mentor. Ik heb nog wel meer taken, maar ik weet niet of je dat allemaal wil weten."

Het gaat er vooral om dat ik een beeld heb van wie je bent en wat je doet hier.

Suzanne: "Ik zit de vergaderingen van de Alfa voor, ik ben aanspreekpunt Alfa. Dat is misschien wel belangrijk voor jou en ik ben teamondersteuner *CumLaude* voor het digitale doorstroomsysteem zeg maar *CumLaude* is een leerlingvolgsysteem."

3. Waarom heb je gekozen om op ROC van Twente te werken?

Suzanne: "Goede vraag. Ik ben eerst gaan werken bij entreejongeren en daar kreeg ik NT2-cursisten in mijn groep. Vanuit de pabo heb ik natuurlijk best veel handvatten gekregen daarvoor, maar voor mij niet genoeg. Toen wilde ik graag de opleiding gaan doen, maar toen hield mijn contract daar op. Toen wilde ik graag wel iets doen wat bij mijn opleiding paste en toen kwam dit voorbij en dat ben ik toen maar gaan doen."

4. Welke groep(e)n geef je les?

Suzanne: "Ik geef les in de Alfa C en ik heb een webgroep een A1/ 1F groep en ik heb een entree BBL-groep en een entree BOL-groep."

Algemene Informatie over de doelgroep

5. Wat is de leeftijd van de jongste en oudste persoon uit de groep?

Suzanne: "De jongste is 19 en de oudste is op dit moment 57."

Merk je dan ook verschil tussen de jongeren en de ouderen?

Suzanne: "Ja, de jongeren pakken dingen sneller op, zijn wat computervaardiger, zijn vaak wat meer eh, geïnteresseerd en ook wat gemotiveerder om te leren, omdat ze toch wel hier graag een toekomst op willen bouwen. De ouderen vinden het vaak wat moeilijker, zien het nut niet meer zo in van het leren en ze zijn vaak niet naar school geweest. De jongeren zijn nog wat leerbaarder in dat."

6. Wat is de verhouding man vrouw in de groep?

Suzanne: "Het is wel redelijk fiftyfifty, tenminste in mijn groep. Ja, mannen zijn wel vaak naar school geweest, maar het is nu wel redelijk fiftyfifty."

7. Wat doen de cursisten in hun vrije tijd?

Suzanne: "Dat is heel verschillend. Het ligt er een beetje aan in welke gemeente ze wonen. Een aantal gemeentes verwacht dat ze vrijwilligerswerk doen of eh zinvolle tijdsbesteding hebben, maar een aantal gemeentes is daar ook wel makkelijker in en die mensen zijn dus vaak thuis."

Merk je dan ook verschil tussen die twee?

Suzanne: "Jazeker, hoe meer ze in aanraking komen met taal hoe makkelijker het gaat. Mensen die veel thuis zitten praten dan thuis hun moedertaal. Ja, dan wordt het wel moeilijk. Ik zeg altijd tegen mijn cursisten dat je niet Nederlands kunt leren in tien uur per week, dat is te weinig. Dat kwartje valt bij veel niet, dus het ligt er een beetje aan wat ze nog meer naast school doen hoe snel dat gaat."

Gaan er dan ook cursisten naar sportclubs?

Suzanne: "Ja, sommige gemeenten hebben ook een weekprogramma. Dan gaan ze sporten, dan hebben ze een keer extra taal en dan hebben ze school, dan hebben ze vrijwilligerswerk en naja ze kunnen vaak naar de bibliotheek, dat soort dingen. De meesten als ze de keus krijgen dan doen ze dat niet."

8. Wat voor soorten opleidingen hebben de cursisten gevolgd in de landen waar ze woonden voordat ze naar Nederland kwamen?

Suzanne: "Meestal is het basisschool en dan ja, bij de Alfa dan hè? Basisschool en dan vaak nog een middelbare school, maar de meesten zijn na de basisschool afgehaakt zeg maar of hebben helemaal geen onderwijs gevolgd, want ik heb best veel mensen die niet in het Arabisch kunnen lezen of schrijven. Dat is heel moeilijk dan moet je alles nog. Dat zijn vaak mensen die dan nog doorstromen naar de 600-uren groep. Dat is gewoon niet haalbaar, iemand die nog het hele proces van leren leren en het leren schrijven. Dat red je gewoon niet in die 600 uur."

Als je in de Alfa A zit ben je dan al geletterd?

Suzanne: "Nee, je bent dan nog helemaal niet gealfabetiseerd. In principe, in Alfa A zijn ze nog helemaal niet gealfabetiseerd, kunnen ze nog nul. Dan in Alfa B kennen ze de meest voorkomende letters, maar niet de 'ng' en de 'nk' en daar leren ze ook al een beetje de twee teken klanken zoals 'ui' en de 'eu'. In Alfa C gaat het dan om de 'sch' en licht met 'g' en 'ch', dat soort dingen. De wat moeilijkere klankconstructies en tekenconstructies."

Dus de mensen van Alfa A kunnen eigenlijk nog geen Nederlands?

Suzanne: "Ja, spreken kunnen ze soms wel, maar schrijven dan nog niet en lezen ook niet."

9. Wat voor werk soorten werk hebben de cursisten gedaan in de landen waar ze woonden voordat ze naar Nederland kwamen?

Suzanne: "We hebben wel veel handige vakken zeg maar. Kappers, automonteurs dat soort vakken."

Is het dan gebruikelijk dat ze een opleiding hebben gedaan? Omdat je net zegt dat ze soms niet eens de basisschool hebben afgerond.

Suzanne: "Nee, maar het is daar wel vaak zo dat ze moeten werken. Dus mensen die hier ook geen opleiding hebben gevolgd hebben dan toch wel werk als schoonmaker of dat soort beroepen hebben ze daar ook gehad en dat leren ze dan van zien en dan gewoon doen. Ze zijn vaak heel handig."

Als ze daar dan een opleiding hebben gedaan, geldt dat papiertje hier dan niet?

Suzanne: "Dat ligt eraan, als ze het hebben meegenomen kunnen ze het laten, ja dat is dan eerder voor een competentietraject. Dan gaat iemand, ik weet niet welke instantie dat in Nederland doet, gaat kijken wat zijn je kwalificaties en waarin staat dat gelijk. Dan kan het zijn dat ze zeggen dat als je daar universiteit hebt gedaan dat je dan hier niveau 3 hebt gedaan, bijvoorbeeld. Dan hoeven ze dat niet meer te doen, maar heel veel zijn zonder spullen weggegaan dus ze hebben geen bewijs dat ze een opleiding hebben gevolgd. Dat is ook niet meer te achterhalen, ze kunnen niet bellen, het is heel lastig."

Leren**10. Wat vinden de cursisten de fijnste manier van leren?**

Suzanne: "Wat ze het fijnste vinden is dat ik drie uur lang informatie geef en zij alleen maar achterover leunen en luisteren, maar dat werkt niet. Drie uur lang informatie krijgen en luisteren."

11. Op welke manier(en) leren deze cursisten het beste?

Suzanne: "Nou het werkt het beste dat als ik een stukje instructie geef en dat zij dan aan het werk gaan, dat ik ga evalueren wat hebben ze gedaan en hoe ging het. Dus zeg maar terugkijken en dan opnieuw weer een stukje uitleg geven en weer aan het werk sturen. Steeds die afwisseling, luisteren werken, luisteren werken. Dat is wat het beste werkt bij deze doelgroep. Korte instructies en dan zelf aan het werk, veel doen. Zij zijn nog echt van het klassikale schoolse onderwijs dat ze moeten luisteren naar de docent en dat ze daar dan alles van leren. Ik heb daar best wel vaak discussies over gehad met mijn groep. Ik werk nooit zo, dat kan ook niet want niet iedereen is gelijk en niet iedereen werkt op dezelfde manier, dus ze werken bij mij altijd in groepjes. Daar zijn ze nu wel aan gewend, maar voordat ik ze zover had voordat ze dat konden, was ik best wel een tijdje verder. Ze moeten het wel zelf doen."

12. Wat vinden de cursisten leuk om te leren in de lessen?

Suzanne: "Grammatica en spreken."

Maakt het dan nog uit of er een spelelement in zit, of iets vrolijks of dat entertainment belangrijk is in de les?

Suzanne: "Nee, als het maar duidelijk is voor ze. Ze willen heel graag weten wat ze en hoe ze het moeten doen. Ze zijn heel bang om fouten te maken. Dat is ook waarom spreken vaak achterblijft, omdat ze dat niet durven."

13. Oefenen de cursisten buiten de lessen met het leren van de Nederlandse taal? Zo ja, op welke manier doen ze dat?

Suzanne: "Als ze het doen, doen ze het door middel van huiswerk. Ik geef weleens gerichte huiswerkopdrachten, van je moet vandaag dit. Dat is wel iets wat binnen ons team, ik denk binnen het hele NT2-onderwijs een aandachtspunt is. De thuisopdrachten, dat moet echt meer en beter. Ja, ze doen dat dus als ze dat zelf belangrijk vinden en anders niet."

Wanneer vinden ze het huiswerk belangrijk?

Suzanne: "Als het zaken zijn die zij belangrijk vinden. Als ik ga werken over de dokter en ze hebben willen dingen weten over hoe je iets kan vragen aan de huisarts. Of hoe ik moet bellen daar de apotheek. Dat soort woorden, dat vinden ze belangrijk, dat is dagelijkse praktijk. Als ik met ze ga praten over een belastingformulier invullen dan haken ze af. Het moet echt dichtbij ze staan, dan vinden ze het zinvol."

Ik had inderdaad gezien dat die formulieren al voorkomen bij Alfa A.

Suzanne: "Bij Alfa A moeten ze al naam, adres en woonplaats invullen en dan wordt het steeds wat meer."

14. Hoe zorg je ervoor dat de cursisten gemotiveerd zijn om te leren?

Suzanne: "Ik denk dat de relatie en sfeer in de groep heel belangrijk zijn. Ik denk dat pas op het moment dat ze zich veilig genoeg voelen om op school te zijn en te doen wat ze kunnen, dat ze dan pas gaan leren. Dat is wel iets wat ik heel belangrijk vind en waar ik heel veel tijd aan besteed. Aan de groeps sfeer en relatie en daarna probeer ik dan... Soms zijn ze heel moeilijk leerbaar, dan hebben ze zoveel trauma's van de reis van vluchten, van van alles. Dat ze gewoon even nog niet toe zijn aan leren. Ja en dat is dan zo."

Dat was toch ook het geval met die ene man uit de Alfa C groep, die kapper?

Suzanne: "Ja die heeft gelijk stress als het woord dictee valt, dan slaat hij helemaal dicht."

Hoe ga je daar dan mee om? Kan je daar mee om gaan?

Suzanne: "Daar kun je mee omgaan. Ik denk dat je dat stukje, dat hij zich veilig voelt om te vertellen dat hij stress heeft en dat hij daarom dichtslaat. Zo weet ik waar het vandaan komt en kan ik daar rekening mee houden. Maar ja ze zijn wel op school om iets te leren, dus ze moeten daar soms weleens even doorheen, hoe moeilijk dat ook is. Maar ik probeer met een grapje door er niet zoveel druk op te leggen dat hij dan toch doet wat ik van hem verwacht en meestal gaat dat goed. Het is denk hoe je als docent daar mee omgaat of ze dat doen of niet."

Zelfvertrouwen

15. Zijn de cursisten weleens onzeker? Zo ja, in welke situaties en waaraan merk je dat?

Suzanne: "Ja zeker als ze buiten de schoolmuren moeten praten. Hier op school houden we er rekening mee dat ze NT2-er zijn. Op de opleiding krijgen wij, dat wij als NT2-docenten met NT2-oren luisteren. Ja zoals ik ongeveer begrijp waar ze naartoe willen, dan snap ik het verhaal al. Dat is buiten de school natuurlijk niet zo en hebben ze heel vaak dat mensen hun niet begrijpen of mensen geen tijd hebben en dat is wat ze moeilijk vinden. Dat ze denken dat ze te veel zijn of dat ze veel tijd vragen van iemand en niet goed kunnen duidelijk maken wat ze willen."

16. Hoe ga je om met de onzekerheid van cursisten?

Suzanne: "Door heel veel te oefenen met de mensen. Zinnen opschrijven op het bord en gewoon riedels leren. Natuurlijk is dat lastig want zo'n riedel is nooit hetzelfde, maar als ze een beetje een houvast hebben, een lijstje waar ze zich aan kunnen houden, bijvoorbeeld met ziekmelden bij de administratie dan hebben gewoon van zij zegt dit, wat zeg jij. Het is echt zo'n rollenspel."

Begrijpen ze dan ook echt wat ze zeggen?

Suzanne: "In het begin nog niet, maar later dan begrijpen ze het wel. Dat willen ze ook heel graag, ze willen eigenlijk alles begrijpen."

17. Wat zorgt ervoor dat de cursisten meer zelfvertrouwen krijgen?

Suzanne: "Ik denk op het moment dat je ergens een stukje positieve feedback geeft. Dat ze het goed gedaan hebben of dat ze die zin goed hebben uitgesproken en dat je benoemt wat ze goed hebben gedaan. Dat ze ook weten wat ze nog niet goed hebben gedaan."

Nederlandse spreekvaardigheid

18. In welke situaties spreken de cursisten Nederlands?

Suzanne: "Op school, in de winkel, bij de gemeente, bij huisarts/ tandarts, op het werk of vrijwilligerswerk kan ook weleens, op straat met de burens dat algemene praatje. Ook wel vaak als ze kinderen hebben in die relatiesfeer, zeg maar bij het kind op het schoolplein of bij de juf of meester van zoon of dochter."

Merk je dan ook dat de spreekvaardigheid van de mensen die kinderen hebben beter is?

Suzanne: "Ja, die willen ook vaak dat ze hun kind kunnen helpen of voorlezen of dat gesprekje met de juf of meester zonder dat ze iemand als tolk moet hebben. Plus dat kinderen natuurlijk die hier naar school gaan supersnel Nederlands leren en dat ze dan niet willen achterblijven."

Is het dan ook zo dat een kind bijvoorbeeld meegaat naar de huisarts waardoor de ouder de taal zelf niet leert spreken?

Suzanne: "Ja, het is heel dubbel. Vaak inderdaad de jongeren en in mijn entreegroep heb ik dus NT2-cursisten die van het ISK (Internationale schakelklas) komen. Als ik ze de kans geef zijn ze elke week wel met iemand mee om te tolken. Ja ik denk je bent op school hier voor jezelf dus dat kan niet, maar ja soms moet het wel, want dan hebben ze echt iemand nodig om te helpen. Het gaat heel snel bij de dokter, het zijn moeilijke woorden, dus ja dat vinden ze echt moeilijk. Vorige week had ik dat iemand aan de telefoon was en die was van 'ja wat moet ik doen?' er werd gezegd dat er nog drie wachtenden voor hem waren, hij wist niet of hij moest ophangen of dat hij moest praten, hij wist niet wat hij moest doen. Ze hebben geen idee."

19. Vinden de cursisten iets moeilijk aan de Nederlandse spreektaal? Zo ja, wat vinden ze moeilijk?

Suzanne: "Ze horen het verschil niet tussen bepaalde letters, tussen de *b* en de *p*. Maar ook de tweeklanken zoals de 'ui' en de 'ie', dat ze het verschil niet horen. Daarnaast hebben wij natuurlijk zo een andere manier van praten en de klemtoon vinden ze moeilijk, wanneer stopt een zin, wanneer gaat de volgende zin verder. Dat zijn wel dingen die ze echt heel moeilijk vinden, het gaat te snel buiten de school."

20. Hoe werk je met de cursisten aan hun spreekvaardigheid?

Suzanne: "Ik heb elke week of elke dag eigenlijk een blok spreken en dat doen we aan de hand van foto's of zinnen maken of taalriedels of spelletjes."

Is het dan ook zo dat bij de Alfa groepen het spreken meer prioriteit heeft dan bij de andere groepen?

Suzanne: "Ja, vooral mensen die niet gaan inburgeren, dat ze zich nu in ieder geval zichzelf verstaanbaar kunnen maken en kunnen uitleggen wat ze willen, zonder dat ze dat moeten opschrijven. Dat is voor mij wel belangrijk. Ik denk dat dat helemaal wel in de alfagroepen belangrijker wordt gevonden. Maar in een A1-A2 groep wordt het vanuit de methode aangeboden, dus dan heb je ook elke les als het goed is spreken."

Instructievideo's

21. Er gaan video's gemaakt worden die gebruikt kunnen worden in de lessen van de Alfa (B) cursisten waarmee ze handvatten krijgen om ook buiten de les om Nederlands te spreken. Welke onderwerpen moet volgens jou behandeld worden in deze video's en waarom?

Suzanne: "Ik denk dus die meest voorkomende zaken zoals naar de dokter, naar de supermarkt, dat soort dingen. Dat de cursisten er houvast aan hebben. Dat ze het nog wel honderdduizend keer kunnen bekijken of afluisteren en nog een keer kunnen oefenen. Dat ze dan ook misschien wat meer zelfvertrouwen aan durven te gaan."

22. Als het gaat om spreekvaardigheid, waar moet dan rekening mee worden gehouden in de video's?

Suzanne: "Je moet letten op je duidelijkheid, langzaam en niet te moeilijke woorden. Begrijpbaar, heel makkelijk, dat is het wel denk ik."

Als wij video's kijken waarvan je iets kan leren zit er vaak nog een stukje entertainment in. Moet daar ook nog rekening mee gehouden worden?

Suzanne: "Ik zou niet teveel met te veel, dat leidt alleen maar af denk ik, maar een grapje ja, ik probeer eigenlijk elke dag grappes te maken, maar vaak hebben ze niet eens in de gaten dat ik een grapje maak. Dat is dus al wel lastig en al helemaal in de situaties die je gaat doen denk ik dan zijn grappes misschien niet zo handig. Ik weet niet of je dan niet van het onderwerp afleidt. Voorbeelden kunnen wel, met materialen die ze dan tegenkomen of praktijkvoorbeelden, maar ik zou niet teveel."

Dit was trouwens de laatste vraag.

Boevink: "Ja of juist wel die rollenspellen dat je doet alsof je bij een kassa staat, dat ze de context helder hebben."

Ik heb nu het idee om het aan de hand van het ABCD-model te doen, maar daarbij heb ik de indruk dat die stappen niet te snel genomen moeten worden.

Suzanne: "Nee, niet teveel in een stukje. Je kunt het beter opknippen in delen als je meer dingen wilt behandelen."

Stel dat jij die filmpjes gaat gebruiken, hoe zie jij dat dan voor je?

Suzanne: "Ik zou één keer en dan herhalen doen. Dat hebben ze echt nodig, ze moeten zeven keer een woord horen voordat ze het zelf kunnen reproduceren. Voordat ze het zelf echt kunnen gebruiken en dan nog moet je die week erop of die les erop even weer herhalen voordat ze de volgende kunnen doen."

Het idee was om negen filmpjes te gaan maken, maar is dat dan niet teveel?

Suzanne: "Ja, maar ik denk dat de cursisten die wel aan meer toe zijn zelf wel door gaan. Dus drie filmpjes per onderwerp dan?"

Ja, maar ik vind het nog wel lastig om er een weg in te vinden. Ik wil niet te grote stappen maken tussen de filmpjes.

Suzanne: "Ja, gewoon eerst eens proberen zonder het filmpje denk ik."

Bijlage 2: Interview docent Judith Mulder

2 april 2019

Informatie over docent

1. Welke opleiding heb je gedaan?

Judith: "Toen ik van de middelbare school kwam heb ik bestuurskunde gedaan aan de Universiteit Twente en een aantal jaren daarna, toen had ik al een tijdje gewerkt bij de overheid, bij de IND. Daarna ben ik Pabo gaan doen en toen ik hier in dienst kwam heb ik de PNG (Pedagogisch, Didactisch, Getuigschrift) gedaan, de mbo bevoegdheid en de NT2."

2. Wat is je functie op ROC van Twente?

Judith: "Ik ben docent inburgering en ik doe de intakes en plaatsing van nieuwe cursisten."

3. Waarom heb je gekozen om op ROC van Twente te werken?

Judith: "Ik heb heel wat werkervaring in het werken met mensen uit andere culturen, ook bij de IND. Dat is natuurlijk een hele andere rol, dan ben je degene die verblijfsvergunningen beoordeelt, dus Vluchtelingenverdrag toetsen enzovoort. Het werkveld, met nieuwkomers werken vind ik leuk, dat trekt me wel, vind ik een leuke doelgroep, dus zodoende ben ik toen ik het onderwijs in ging ook weer in die hoek beland eigenlijk."

4. Welke groep(e)n geef je les?

Judith: "Op dit moment geef ik een Alfa B groep les en een, A1 groep en een A2 groep inburgering."

Algemene informatie over de doelgroep

5. Wat is de leeftijd van de jongste en oudste persoon uit de groep?

Judith: "Nou, algemeen gesproken komen ze bij ons nadat ze meerderjarig zijn geworden, dus 18. Dus ik vraag daar niet expliciet naar, dus ik weet het niet precies, maar ik denk dat het zo rond de 18 zal zijn, de jongste en volgens mij op het moment dat ze 65 zijn dan geweest dan hoeven ze niet meer in te burgeren, dus dan krijg je ze ook niet meer. Dus tussen de 18 en 65."

6. Wat is de verhouding man vrouw in de groep?

Judith: "Dat is ongeveer gelijk. De ene groep is dat wat anders dan in de andere, maar dat is niet een, dat is dan toeval zeg maar."

7. Wat doen de cursisten in hun vrije tijd?

Judith: "Tja, niet zo ontzettend veel, ze hebben natuurlijk heel veel vrije tijd. Daar heb ik zo niet zo heel veel kijk op, maar over het algemeen ben ik bang dat ze zich voornamelijk afspreken met landgenoten of in ieder geval cultuurgebonden en zich weinig onder de Nederlanders begeven. Soms doen ze extra taallessen of gaan ze naar de bibliotheek, verder staan ze een beetje naast de Nederlandse maatschappij vaak."

Dat is dan best zonde.

Judith: "Ja, dat is een groot probleem."

Als ze zich meer tussen de Nederlanders zouden begeven, zou dat dan beter zijn?

Judith: "Ja de taal leer je uiteindelijk niet op school maar door te spreken. Als jij in Frankrijk gaat wonen en drie keer in de week drie keer in de week naar school gaat om Frans te leren, maar de rest van de week praat je Nederlands, dan ga je geen Frans leren. Dus dat is het hele punt en doordat hier heel veel mensen zijn met wie zij gewoon in hun moedertaal kunnen spreken is de noodzaak er ook niet. Sommige mensen hebben een dokter die Arabisch spreekt, een tandarts die Arabisch spreekt. Ze gaan naar winkels waar ze Arabisch spreken en dan houdt het wel een beetje op."

8. Wat voor soorten opleidingen hebben de cursisten gevolgd in de landen waar ze woonden voordat ze naar Nederland kwamen?

Judith: "Ja, dat is meestal niet zoveel, omdat de mensen in de Alfa B die zijn natuurlijk niet zo heel erg snel lerend, anders hadden ze wel in een andere groep gezeten. Dus dat zijn veel niet-opgeleide of laagopgeleide mensen die tot middelbare school misschien in hun eigen land hebben gedaan, maar over het algemeen geen hoogopgeleide mensen."

9. Wat voor werk soorten werk hebben de cursisten gedaan in de landen waar ze woonden voordat ze naar Nederland kwamen?

Judith: "De vrouwen hebben meestal niet zoveel gewerkt. Soms wel iets, bijvoorbeeld in een naaiatelier of iets dergelijks, dat soort ambachtelijke werkzaamheden. Ik weet dat niet precies, want het is niet iets waar je altijd naar vraagt, maar het zijn over het algemeen banen zoals taxichauffeur, in een winkel als verkoper of op de markt. Dat soort dingen. Iets met houtbewerken of timmerman, echt wel dingen als een praktisch beroep."

Leren

10. Wat vinden de cursisten de fijnste manier van leren?

Judith: "Ik denk door middel van visualisatie, dus dingen laten zien, omdat zij dingen die wij zeggen, daarvan gaat een heel groot deel langs hun heen. Dit komt doordat ze het niet begrijpen. Wij praten te snel en te moeilijk. De woordenschat is heel beperkt, maar als je laat zien, dus met plaatjes of met filmpjes, of met uitbeelden. Dat vinden ze leuk en daar zijn ze ook heel betrokken bij, dat merk je ook aan de lessen. Dus dat is iets in een Alfa groep is dat. Ik denk dat ze dat in ieder geval het leukst vinden."

Hoe zit het dan met als de cursisten zelf iets moeten doen?

Judith: "Nou je hebt bijvoorbeeld die methode Spreektaal, dan moet je luisteren en dan zelf antwoord geven. Of je hebt een methode waarbij je filmpjes kijkt en dan moet vertellen waar het over gaat bijvoorbeeld en dat is natuurlijk iets waar je begrip mee oefent en ook praten en dat is het lastigste van alles. Schrijven en lezen dat leer je natuurlijk niet door filmpjes te laten zien. Dus dat zal ook wel gewoon op papier moeten, maar zeker bij mensen die niet zo bedreven zijn in lezen en schrijven is zeg maar de koppeling met een afbeelding is effectiever dan een woord. Dus als jij bijvoorbeeld een woord aan wil leren, kun je beter een plaatje van het woord met het woord erbij laten zien, dan dat je uit gaat leggen wat dat woord betekend zonder het plaatje."

Kan ik dan volgens jou in de video's het woord afbeelden, het woord er onder zet en het woord nog een keer uitspreek of kan ik dat dan beter zonder het woord doen, omdat het woord afleidt?

Judith: "Dat kan wel dubbelop, zeker wel. Als het maar dezelfde boodschap is, maar wat je ook wel veel ziet is dat mensen die zien bijvoorbeeld een bepaald woord en zij kennen dat woord niet en dan ga je het uitleggen aan de hand van een definitie, die bestaat uit woorden die ze ook niet kennen. Dan wordt het een dubbele verwarring. Op het moment dat je een plaatje laat zien dan denken ze 'oma, tuurlijk'. Dan schrijven ze vaak op in het Arabisch wat het dan is."

11. Op welke manier(en) leren deze cursisten het beste?

Judith: "Bij aanvankelijke leerders, dus die echt nog moeten leren en schrijven, die dat nog niet goed beheersen, vind ik dat die plaatjes goed zijn. Ik heb ook in het basisonderwijs NT2-onderwijs gedaan, heb ik les gegeven aan kleuters. Dat is zeg maar dezelfde doelgroep, maar dan kleuters, dus die taal niet goed genoeg kennen om mee te gaan op school en daar ging dat precies zo. Die konden natuurlijk niet lezen, want die waren nog maar 5. Die doen alles aan de hand van plaatjes en dat gaat als een trein en ook verderop in het basisonderwijs doen ze dat ook. Dus ik denk dat je dat in alfagroepen daar wel een klein beetje mee kan vergelijken, dat die taalverwerving dan daar door beeld verloopt."

Is het dan ook zo dat kinderen sneller leren dan volwassenen?

Judith: "Absoluut. Ja zeker, omdat het kinderen zijn, ze hebben dan gewoon een gevoelige leeftijd waarop ze een taal kunnen aanleren. Als kind ben je daar veel gevoeliger voor. Dat is een ding, dat is gewoon wetenschappelijk bewezen volgens mij. Daarnaast zijn kinderen ook meteen geneigd om alles uit te

proberen, die praten wel ook al is het dan niet goed. Ze spelen de hele dag, dus ze praten de hele dag. Ze praten ook Nederlands, want dat zal dan wel moeten. Dat doen volwassenen niet, die trekken zich veel terug. Die zoeken het niet op. Ik denk dat veel mensen die wij in de klas hebben, hebben natuurlijk het een en ander meegemaakt voordat ze hier kwamen. Dat kan ook nog wel soms, niet altijd maar soms nog wel belemmerd werken in dat je hoofd helemaal niet staat naar leren. Dat kom ik ook vaak genoeg tegen, dat mensen er wel zijn maar niks opnemen, omdat ze met hun hoofd bij hele andere problemen zitten.”

12. Wat vinden de cursisten leuk om te leren in de lessen?

Judith: “Ja ze worden volgens mij minder enthousiast van zo’n 7/43 boekje doorwerken. Echt leren lezen en schrijven dat vinden ze niet zo leuk, maar dingen waarbij meer beeldmateriaal, interactieve dingen, filmpjes, daar worden ze naar mijn mening enthousiaster van. In de alfagroepen dan, in de inburgeringsgroepen is dat anders. Dan puur van papier lezen. Je hebt bijvoorbeeld ook wel in dat alfalokaal van die dingen liggen met van die colourcards of van die soort memory of dingen dat je het goede plaatje bij het goede woord moet zoeken, dat soort dingen dat vinden ze mooi. Dan gaan ze foto’s maken van die plaatjes enzovoort. Dat spreekt heel erg aan.”

13. Oefenen de cursisten buiten de lessen met het leren van de Nederlandse taal? Zo ja, op welke manier doen ze dat?

Judith: “Ja ik denk dat dat nog wel tegenvalt. De meesten die gaan meteen weer over op hun moedertaal, omdat dat het makkelijkste is en hun omgeving ook die taal spreekt. Er zijn er wat die gaan naar extra taallessen, die in de bieb worden gegeven of dan heb je meer punten in Almelo waar je dan naar toe kan om te oefenen. Een enkeling heeft dan een lieve buurvrouw of een of andere kennis die helpt bij het Nederlands. Ik ben bang dat het nogal tegenvalt buiten de les.”

Merk je dan ook dat er een verschil is als mensen kinderen hebben?

Judith: “Soms wel, dat ligt een beetje aan hoe die kinderen spreken. Er zijn natuurlijk ook mensen die zijn hier nog maar twee, drie jaar en die kinderen zitten op het Palet hier, op de school voor nieuwkomers. Daar hebben ze wel een beetje dezelfde problemen met onderling Arabisch spreken. Als je oudere kinderen hebt die bijvoorbeeld hier al op middelbaar onderwijs zitten, die kunnen natuurlijk prima Nederlands. Dan trekken ze de ouders vaak wel mee.”

14. Hoe zorg je ervoor dat de cursisten gemotiveerd zijn om te leren?

Judith: “Door onderwerpen aan te bieden die dicht bij hun beleavingswereld staan. Door gevarieerde werkvormen te doen. Dus niet elke week hetzelfde riedeltje, maar gewoon afwisseling in de manier waarop je lessen aanbiedt. Maar ook in de vaardigheid en op welke manier of je dat klassikaal doet of in groepjes of in tweetallen, dat soort dingen. Maar met name door onderwerpen te kiezen, zeker in de alfagroep, onderwerpen te kiezen die ze aanspreken waarvan ze denken ‘oh ja’.”

Welke onderwerpen zijn dat dan volgens jou?

Judith: Dicht bij huis, de dokter, Almelo. Wat kun je hier allemaal doen? Winkelen, vakantie, uitstapjes in Nederland vinden ze ook altijd mooi. De Keukenhof en Giethoorn, dat zijn allemaal plekken waar ik nooit kom, maar daar komen zij wel. School, kinderen, veel mensen hebben kinderen en daardoor komen ze natuurlijk ook op scholen. Dat vinden ze ook wel interessant. Dat soort dingen, echt dingen in de nabije omgeving. Niet over het nieuws bijvoorbeeld. Zij volgen totaal niet het nieuws. Ze weten vaak totaal niet wat er speelt.

Een cursist van Alfa C vertelde dat ze het Jeugdjournaal keek.

Judith: “Ja ik doe dat ook weleens in de les, maar het Jeugdjournaal, de mensen in het Jeugdjournaal praten ook heel snel. Veel mensen haken dan direct af, maar het is wel heel goed. Ik raad het mensen ook heel vaak aan om Nederlandse televisie te kijken. Het Jeugdjournaal is natuurlijk heel informatief, dus dat is heel goed, maar ik denk dat er weinig zijn die dat ook echt doen. Dat is wel heel jammer.”

Het lijkt wel of het het beste is als de cursisten eropuit gaan en dingen gaan doen. Maar dat is juist iets wat niet gebeurt.

Judith: "Ja, ik heb een beetje het gevoel dat, dat geldt niet voor alle bevolkingsgroepen, maar wel zeker voor de Arabische dat zij niet integreren doordat er gewoon een voor hun Arabische gemeenschap is waar zij zich dan prima in kunnen redden. Dan hoeven zij verder niet meer zo heel veel met de Nederlandse maatschappij en de noodzaak daartoe zien ze dan ook niet, omdat ze zich wel redden. Misschien ook wel werk, is het daar ook wel niet zo'n punt. Ik denk dat Nederland daar wel wat vrijblijvend in is geweest. Dat heel veel mag en niet zoveel moet. Dan werk je dat natuurlijk wel in de hand. Dat kan je die mensen ook niet kwalijk nemen. Als wij in Peru gaan wonen, dan zoek je misschien ook wel de Nederlanders op die daar wonen."

Zelfvertrouwen

15. Zijn de cursisten weleens onzeker? Zo ja, in welke situaties merk je dat en waaraan merk je dat?

Judith: "Ze zijn heel vaak onzeker en mensen zijn heel gesloten over hun gevoelens en hun privéleven omdat ze vaak natuurlijk van alles en nog wat hebben meegemaakt en dat is niet direct een gespreksonderwerp. Dus vaak blijft het heel oppervlakkig en in de loop van de tijd leer je mensen wel wat beter kennen en dan vraag je misschien soms door op het moment dat je denkt dat dat kan. Soms moet je dat ook vooral niet doen, want dan wil niemand. Heel soms komen ze naar je toe om daar iets over te vertellen, maar dat is niet gauw. Soms hebben mensen zodanig problemen met zelfvertrouwen of met angst dat of met wat dan ook maar dat je wel aan hun merkt het niet goed is. Soms slikken ze ook medicijnen, tegen stress, heel veel mensen doen dat. Maar het is wel lastig om in te schatten van wanneer is dat bespreekbaar en wanneer niet en wat levert het op. Ik ben geen psycholoog en geen hulpverlener, ik ben alleen maar docent. Ik probeer ze wat te leren, op het moment dat dat niet gaat door dat soort omstandigheden, dan adviseren we vaak om gewoon een tijdje niet naar school te gaan en dan eerst te zorgen dat je je weer wat beter voelt. Los daarvan hebben mensen natuurlijk ook wel, dat is denk ik meer wat jij bedoelt, dat ze onzeker zijn om de Nederlandse taal te gebruiken. Dat hebben ze zeker met spreken, dat ze in de winkel bijvoorbeeld niet iets durven vragen of dat ze de telefoon niet opnemen, omdat als het iemand is van de woningbouwvereniging dan weten ze niet wat ze moeten zeggen. Daar is heel veel onzekerheid over en dat is ook wel iets waar ze heel graag aan willen werken, maar dat is natuurlijk wel het moeilijkste onderdeel. Wij hebben dan nog wel, als docent pas je je spreekgedrag aan aan de cursist maar iemand van de woningbouwvereniging doet dat natuurlijk niet. Dan is de ervaring met dit soort dingen natuurlijk ook vaak negatief. Als jij wordt afgewimpeld, omdat ze je niet meteen begrijpen of ze hadden haast of ze praten Twents, of weet ik veel, dat is natuurlijk niet leuk. Dan denk je de volgende keer natuurlijk ook van 'laat maar, ik doe het wel niet' of 'mijn dochter doet het wel'".

16. Hoe ga je om met de onzekerheid van cursisten?

Judith: Nou ja, je probeert ze natuurlijk wel te stimuleren en je kunt dat natuurlijk heel veel oefenen. Dat is ook wel iets wat je op die NT2-opleiding heel erg leert. Van je moet van effect van bijvoorbeeld spreekvaardigheid moet je oefenen zodat ze buiten de les dat kunnen inzetten. Dat kun je natuurlijk ook in rollenspellen en dat soort dingen heel goed oefenen. Je kunt ze daar succesverhalen door op laten doen en proberen om ze zover te krijgen dat ze zich zeker genoeg voelen om het te gebruiken. Maar ja, in het klaslokaal is het allemaal heel veilig he."

17. Wat zorgt ervoor dat de cursisten meer zelfvertrouwen krijgen?

Judith: Veel voordoen en veel samen doen. Laten ervaren dat ze het wel kunnen. Ik denk vooral veel doen, dan heb ik het met name over spreken. Schrijven en lezen, de onzekerheid uit zich daar vaak niet in, dat lukt wel en dat heb je ook minder nodig. Uiteindelijk het spreken, zeker bij alfa cursisten, spreken heb je het meest nodig. Daarin, ja, vinden ze het wel heel fijn als ze handvatten krijgen hoe dat moet doen. Jacqueline heeft bijvoorbeeld weleens met een alfa groep had ze zo'n project, gingen ze naar de supermarkt daar. Dan hadden ze de mensen van de supermarkt geïnstrueerd dat ze, alle mensen moesten dan een vraag stellen aan het personeel. Nou, dat was heel moeilijk. Van 'waar liggen de', weet ik veel, 'appels' en dat vonden ze dan heel spannend, maar wel heel leerzaam. Dat soort dingen, daar kunnen wij ons dan niks bij voorstellen dat dat dan een leerpunt is, maar als zoiets kleins al zo lastig is, dan kun je voorstellen dat daar nog een hele wereld te winnen hebt.

Was dat de Alfa A?

Judith: “De 600 uur, heel zwak. Maar zeker die mensen, die gaan natuurlijk nooit het leren lezen en schrijven helemaal onder de knie krijgen. Die moeten zich wel kunnen redden op straat, die moeten wel weten waar de appels liggen of waar de dokter is.”

Bij het spreken kunnen mensen natuurlijk ook meteen een oordeel geven.

Judith: “Ja, je krijgt meteen een reactie en die reactie zal niet altijd positief zijn vermoed ik. Dus dat is niet fijn. Niet iedereen staat daar niet altijd even positief tegenover natuurlijk. Dat merk je ook wel hoor, dat mensen ook wel last hebben van negativiteit rondom het feit dat zij hier wonen. Dat is natuurlijk helemaal vervelend. Bijvoorbeeld dat je, wat ik heel vaak hoor is dat mensen dan klagen, dus burens, van mijn cursisten klagen over de cursisten dat ze bepaalde dingen niet goed doen. Dus dat ze heel veel geluidsoverlast veroorzaken of dat ze, weet ik veel. In ieder geval dan komt er een klacht en dat is over het algemeen gewoon pesten, dan denken ze ‘ik wil niet zo’n buurman’. Echt hoor, het is soms niet te geloven wat je soms hoort.”

Oh wat grappig, want de Alfa C cursisten waren juist zo positief.

Judith: “Ja, ja ik heb ook wel het idee dat, het is echt niet alleen maar negatief, dat absoluut niet. Ze zijn ook wel enthousiast over de Nederlanders in het algemeen. Als je doorvraagt dan hebben toch wel veel mensen op de een of andere manier toch wel negatieve ervaringen met bijvoorbeeld met dat wonen. Ik heb een vrouw en dat is niet de Alfa B hoor, maar in de inburgering, die komt uit Irak, die heeft twee kinderen op school in Wierden. Dat meisje zit in groep 6 ofzo, die heeft dan geen vriendinnen want niemand wil met haar spelen omdat ze uit Irak komt. Nou dat soort dingen, dat is wel heel pijnlijk. Maar aan de andere kant als je ze dan vraagt, heel veel mensen hebben ook familie in omliggende landen, Duitsland, België, Frankrijk, daar is het dan nog veel erger. Als je dat dan vergelijkt dan zijn de mensen in Nederland het aardigst. Ja dat hoor ik van iedereen. Dus daar moet je zeker niet komen, daar zijn ze niet zo positief over buitenlanders. Dat is heel generaliserend natuurlijk, maar dat is wel dat mensen dan wel noemen, dat Nederlanders zijn zo aardig. In vergelijking is het dan wel weer positief. Ik denk dat het ook wel uitmaakt in welke kringen je je begeeft. In Nederland al die PVV stemmers en al die Forum stemmers, ik denk dat die er iets anders tegenaan kijken dan wij. In Almelo bijvoorbeeld, hier tegenover die wijk, waar je op uitkijkt. Dat is een honderd procent Turkse wijk, daar wonen alleen maar Turken. Nou, niet iedereen vindt dat leuk. Daar kun je van alles van vinden. Het hoeft niet, je kunt ook zeggen van ‘gezellig, prima’, ga je gang Husne woont er ook. Er zullen ook mensen zijn die zeggen ‘ja maar dat is allemaal belachelijk en die mensen gaan maar naar Turkije.’ ”

Nederlandse spreekvaardigheid

18. In welke situaties spreken de cursisten Nederlands?

Judith: “Nou in de les, dan houdt het wel op eigenlijk. Ik heb weleens gesprekken gehad met mensen en dan vraag ik ‘als je nou naar de dokter gaat, hoe doe je dat dan?’ ‘ja, die is Arabisch’ ‘en als je dan naar school belt?’ ‘ja, dan krijg ik Husne aan de lijn’ en die praat Turks. Ja dat is een beetje een flauw grapje, maar met andere woorden, er zijn bijna geen situaties waarin ze Nederlands hoeven te praten, behalve op school. Dat vind ik wel heel kwalijk, daar zou de overheid met betrekking tot de inburgering, daar zouden ze veel strenger aan moet pakken. Ja ik weet niet hoe, maar er wordt gewoon geïntegreerd, geen vrijblijvendheid. Misschien wel gewoon vijf dagen in de week, gewoon gaan en dan ga je maar ergens aan het werk en dan zie je maar. In Amerika is dat ook, dan moet je gewoon en anders dan heb je gewoon geen geld, dan gaat het gewoon niet lukken. Dan is de vrijblijvendheid er vrij snel af en dat is dan misschien niet heel sociaal, maar dit werkt blijkbaar ook niet, want mensen blijven heel erg geïsoleerd achter. Die mensen hebben straks misschien hun inburgering gehaald of aan hun verplichtingen voldaan, dan wonen ze hier de rest van hun leven en dan?”

Ik begreep dat in sommige gemeenten mensen vrijwilligerswerk moeten doen. Merk je dan nog verschil tussen mensen die wel dat werk moeten doen en mensen die dat niet hoeven te doen?

Judith: “Ja precies weet ik dat niet, maar je hebt wel die kleinere dorpen die doen daar wel heel actief, proberen ze mensen te activeren. Dat vind ik wel heel goed. In Rijssen zijn heel veel cursisten die bijvoorbeeld werken in een soort van moestuin achtig ding. Dat helpt absoluut. Ik denk in de grotere

steden is dat lastig te realiseren omdat dat dat natuurlijk om veel mensen gaat. De Gemeente Almelo geeft ook wel beleid geloof ik dat mensen die in de bijstand zitten, dus niet zozeer inburgering plichtige mensen, maar gewoon mensen in het algemeen. Mensen in de bijstand gaan ze dan toetsen om te kijken hoe hun taalniveau is en op het moment dat het te laag is, dan moeten ze verplicht naar school om dat bij te spijkeren. Anders worden ze gekort op de uitkering, nou dat vind ik wel heel goed ja.”

Dus volgens jou mogen ze strenger worden om mensen wat te laten doen?

Judith: “Ja, vind ik wel. Als je hier komt wonen en je wil hier deel uitmaken van onze maatschappij en je wil ook het geld gebruiken wat wij ter beschikking stellen aan de mensen die het nodig hebben, wat prima is. Dan vind ik dat daar ook wel wat tegenover mag staan.”

19. Vinden de cursisten iets moeilijk aan de Nederlandse spreektaal? Zo ja, wat vinden ze moeilijk?

Judith: “In de Alfa groepen vinden ze het vooral heel moeilijk om een werkwoord te gebruiken. Ze weten dan vaak wel het zelfstandig naamwoord te benoemen. ‘Ik roken’ of ‘school morgen’, maar het wordt geen zin. Dus het maken van een zin is zin is heel moeilijk. Klanken, ja dat weet ik niet. Uiteindelijk op een gegeven moment weten ze wel wat woorden en dan weten ze ook wel wat ze bedoelen maar een fatsoenlijke zin maken, met een persoon en een werkwoord erin, dat is heel ingewikkeld.”

Hoe werk je met de cursisten aan hun spreekvaardigheid?

Judith: “Je hebt methodes daarvoor SpreekTaal bijvoorbeeld, die heb je misschien al eens bekeken. Je hebt ook veel taalraps, ken je dat? Dat is eigenlijk leer je mensen dan praten aan de hand van een voorgeprogrammeerd gesprekje. Dus dan krijg je bijvoorbeeld, staat er op papier een heel gesprek tussen A en B, van ‘hoe gaat het? Met mij gaat het goed? Wat ga je vandaag doen? Ik ga naar de dokter? Hoe laat moet je er zijn?’, gewoon van die gestandaardiseerde gesprekken. Als je die heel veel oefent, dat schijnt ook heel goed te helpen. Taalriedels noem je dat ook wel en je moet vooral taal uitlokken, dus je moet ze de gelegenheid geven om te praten he. Je hebt als docent heel erg de neiging om zelf veel te praten en dat moet je nou net niet doen. Dus je moet heel veel uit de cursist laten komen en dus bijvoorbeeld een gesprekje opzetten over een onderwerp dat ze aanspreekt en dan doorvragen net zo lang totdat ze wel moeten praten. Dat moet je eigenlijk structureel elke week doen en dat is een onderdeel wat heel lastig is en ook vaak pas als laatste er nog even tussendoor wordt gepropt, maar niet als basis. Terwijl dat eigenlijk, zeker in die lage groepen wel de basis zou moeten zijn.”

Is het niet zo dat de school dan vooral de handvatten moet bieden, maar dat de cursisten het zelf in praktijk moeten brengen?

Judith: “Ja dat klopt, maar op die NT2-opleiding krijg je ook een workshop voor alfabetisering en dan heb je het ook over dit soort vraagstukken. Daar wordt ook wel gezegd dat het heel belangrijk is dat ze buitenschoolse opdrachten doen, dus dat je de dingen die je in school leert, die buiten school uitvoert. Dat je bijvoorbeeld met drie buurtgenoten gaat praten over een bepaald onderwerp of dat je naar de winkel gaat en die vragen stelt of dat je, nou daar kun je van alles bij bedenken natuurlijk. Dat is wel de sleutel. Alleen het punt is, je bent daar natuurlijk niet bij, dus je weet niet of het gebeurt. Daar wordt heel erg op gehamerd daar, dat je daardoor wat zelfredzamer wordt. Op het moment dat je merkt dat het lukt dan ga je de volgende keer ook eerder praten dan wanneer je denkt van ‘ze snappen mij toch niet’”.

Als je ze dan huiswerk geeft, doen ze dat dan?

Judith: “Sommigen, maar lang niet iedereen. Zeker niet die lagere groepen. Dat is ook wel het ding hoor, je hebt natuurlijk ook heel veel hoogopgeleide en snel lerende inburgeraars, maar die zien wij niet in die groepen natuurlijk. Daardoor lijkt het ook een heel moeizaam verhaal, maar dat geldt natuurlijk lang niet voor iedereen. De mensen die in deze groepen zitten zijn wel kwetsbare mensen.

Gaan die hoogopgeleide mensen dan gelijk door naar Alfa C?

Mulder: “Nou, je hebt ook zat mensen die komen helemaal niet bij het ROC, die gaan meteen naar Saxion en die doen dan B1 en daarna gaan ze naar het hbo. Echt snelle jonge mensen, die goed de boel oppakken, die komen niet in dit soort problemen, want die redden zich wel in de maatschappij. Die zullen

uiteindelijk, of ze kunnen Engels of ze leren het wel. Deze mensen die komen nergens en die zien niks en ja, dat is wel een beetje trekken aan een dood paard eigenlijk, jammer genoeg.”

Educatieve video's

20. Er gaan video's gemaakt worden die gebruikt kunnen worden in de lessen van de Alfa (B) cursisten waarmee ze handvatten krijgen om ook buiten de les om Nederlands te spreken.

Welke onderwerp moet volgens jou behandeld worden in deze video's en waarom?

Judith: “Ja nou alle onderwerpen die dicht bij huis liggen, die dus dicht bij hun belevingswereld. Dus dat zijn de supermarkt, naar de dokter, naar de tandarts, naar de markt, een dagje uit of op de school van mijn kinderen, dat soort dingen.”

21. Als het gaat om spreekvaardigheid, waar moet dan rekening mee worden gehouden in de video's?

Judith: “Niet te snel spreken inderdaad, veel tijd tussen de zinnen laten ook. Echt jouw eigen tempo tien keer langzamer, dat is heel vermoeiend, maar dat werkt wel. Dat geldt voor ons allemaal hoor, dat is een enorme valkuil. De woordenschat aanpassen dat je, wij leren op de opleiding dat mensen pas begrijpen wat je bedoelt als de tekst of de dingen die je zegt voor tachtig procent bestaan uit woorden die zij kennen. Dat is bijna niet te doen want zij kennen niet zoveel woorden, maar je moet dus echt proberen om zo min mogelijk onbekende woorden te gebruiken. Of je zou de onbekende woorden die er wel zijn vooraf op een bepaalde manier kunnen uitleggen, dus dat je die met een plaatje of een dingetje. Als jij een zin hoort die meer dan de helft van de woorden jou niet bekend voorkomen, dan begrijp je die zin niet, dus dan haak je af.”

Kan ik me dan in de video's beter focussen op het aanleren van nieuwe woorden of juist zinnen?

Judith: Ik denk dat het wel goed is om zinnen aan te leren en dan kom je ook een beetje op, denk ik op die riedels. Dat gaat bijvoorbeeld van ‘kunt u mij vertellen van hoe laat de bus komt’, dat soort dingen. Dat je wel voorafgaand aan die zinnen de eventuele moeilijke woorden die in die video zitten, dus bijvoorbeeld bushalte of weet ik veel aankomsttijd, ik zeg maar wat. Dat je die vooraf verduidelijkt en ze zoveel mogelijk tot een minimum beperkt, dus dat de zinnen, ja dat ze het begrijpen. Dus ja, ik zal eens kijken of ik dat boek kan vinden.”

[Zoekt in de boekenkast]

Judith: “Het moet natuurlijk begrijpelijk zijn en dat is het heel snel niet. Ik zal je wel zo'n taalriedel laten zien, dan kun je een beetje, dan snap je wat er bedoeld wordt. Ik kan je zo wel even op mijn computer laten zien wat ik bedoel.”

Kunnen er ook grapjes in de video's zitten of moet het vooral heel simpel zijn?

Judith: “Jawel daar kan wel een grapje en een muziekje in zitten. Ik denk dat het met name heel belangrijk is dat je het heel langzaam doet. Dus of dat de in de video hetzelfde verhaaltje drie keer over herhaald wordt. Want op zich, het zijn natuurlijk geen kinderen, dus je kunt best een aansprekende video maken met leuke dingen en muziek, een grapje, maar de boodschap die je over wil brengen moet duidelijk zijn en langzaam. Je hebt bijvoorbeeld ook op, ken je dat programma, Woord voor Woord? Dat is echt heel suf, dat is zo'n vrouw die dan. Deze mevrouw zit achter een tafel en die doet dan ook woordenschat en nieuwe woorden aanleren. Dat tempo is verschrikkelijk, maar ik heb dat een keer in de klas gedaan en mensen vinden het geweldig. Terwijl echt, je valt er bij in slaap, het gaat zo langzaam. Zij herhaalt elk woord zes keer ‘Dit is een boek, het boek, ik heb een boek, ik geef jou het boek, boek open’ en nou dat gaat eeuwig zo door. Het is echt heel saai, maar blijkbaar vinden ze dat fantastisch want ze willen het wel graag zien.”

Die reacties onder die video zijn ook heel enthousiast.

Judith: “Maar daar kun je wel aan zien dat bij onze manier van onderwijs geven, waar wij van denken dat mensen het leuk vinden, is compleet anders dan wat de ervaring is bij, zeker bij hele laagopgeleide, doelgroep.”

Ah ja, daarom is het ook belangrijk dat ik ze gewoon spreek.

Judith: "Ja, want je hebt nu al een heel ander beeld van die mensen dan voordat je in die lessen bent geweest."

Op dit moment heb ik al met Alfa C cursisten gesproken, ik vermoed wel dat er verschil zit tussen deze mensen en de Alfa B mensen.

Judith: "Ja ik denk dat de behoefte aan van die video's waarin je wordt uitgelegd en geleerd hoe je in bepaalde situaties wat je wel en niet kan zeggen of wat je zou kunnen doen, heel zinvol is. Ik denk dat het wel nodig is. Los van of ze wel of niet een boek kunnen lezen."

De video's worden gemaakt aan de hand van het ABCD-model. Welke stappen kan ik volgens jou het beste behandelen, wat is jouw idee daarbij?

Judith: "Dan zou ik dat model er even weer heel goed bij moeten pakken, maar ik denk dat je. Je hebt dan het aanbieden van nieuwe dingen en het consolideren, het herhalen en automatiseren en dat is, ik weet niet meer precies welke fase B of C. Dat is uiteindelijk natuurlijk wat je wil en D is iets wat zij zelf moeten doen en je zou wel met betrekking tot D kunnen zeggen dat je zeg maar als laatste in de video de opdracht geeft om dan zelf te gaan oefenen."

Bijlage 3: Interview docent Mariët ten Have

8 april 2019

Informatie over docent

1. Welke opleiding heb je gedaan?

Mariët: "Oeh ja, vanaf wanneer wil je het weten? Naja ik heb eerst vwo gedaan, daarna de pabo en daarna ook nog speciaal onderwijs. Ja heel veel cursussen gedaan en toen heb ik de opleiding NT2 gedaan en toen ben ik hier terecht gekomen. Ik heb hier ook nog wat aanvullende cursussen gedaan."

2. Wat is je functie op ROC van Twente?

Mariët: "Docent educatie en inburgering."

3. Waarom heb je gekozen om op ROC van Twente te werken?

Mariët: "Bedoel je dan speciaal het ROC van Twente of deze richting?."

Beide

Mariët: "Er ontstond hier een vacature."

En waarom dan met NT2?

Mariët: "Omdat ik 25 jaar had gewerkt in het basisonderwijs en ik was daar helemaal klaar mee. Ik liep daar al een paar jaar mee, met de gedachte 'nou, ik wil wat anders' en het is dan moeilijk om buiten het onderwijs te starten. Ik weet nog dat ik op een avond een keer zat te kijken naar een programma over van, hoe heet dat nou, Taal voor het leven, nou ja, van prinses Laurentien. De week van de Alfabetisering was toen en toen vertelde iemand over hoe, hoe gehandicapt hij bijna was omdat hij niet kon lezen en schrijven. Toen dacht ik van 'nou, hoe is het mogelijk!', dat iemand dat nooit heeft kunnen leren. Toen dacht ik van 'dat zou nog wel eens iets voor mij kunnen zijn', maar dat is dan NT1 en in die richting is gewoon moeilijk werk te vinden. Toen kwam ik uit bij NT2, dat vind ik ook een hele mooie doelgroep, maar toen moest ik wel weer eerst een opleiding volgen. Dat heb ik gedaan, een opleiding van een jaar, en halverwege ontstond hier een vacature waar ik op heb gereageerd en ik ben aangenomen. Dus toen had ik nog een half jaar te gaan om de studie af te maken, nou dat is allemaal gelukt."

4. Welke groep(e)n geef je les?

Mariët: "De Alfa B, ja dat wisselt steeds he, maar op dit moment Alfa B, Alfa C, een webgroep de A9tt is dat, dat is de webgroep die ik doe en dan nog een bedrijvengroep. Dat zijn ze."

Algemene Informatie over de doelgroep

5. Wat is de leeftijd van de jongste en oudste persoon uit de groep?

Mariët: "Uh ongeveer, ja dat vind ik moeilijk. Ik denk dat Koeffem de jongste is, dat zou een twintiger zijn. Ik weet die leeftijden niet allemaal zo precies hoor. De oudsten veertigers, rond de 45 schat ik zo in."

Wat is de verhouding man vrouw in de groep?

Mariët: "Ik heb ze niet geteld hoor, maar de vrouwen zijn denk ik in de meerderheid als ik ze tel, maar dat zou niet zo veel zijn hoor. Daar heb ik eigenlijk niet zo op gelet, dan zou ik moeten tellen."

6. Wat doen de cursisten in hun vrije tijd?

Mariët: "Nou, de vrouwen bemoeien zich vooral met het huishouden. Ik heb weleens gevraagd naar hun hobby's of wat ze gedaan hebben in de vakantie. Het is altijd schoonmaken, koken, voor de kinderen zorgen. Zeker als ze kleine kinderen hebben, hebben ze er eigenlijk helemaal geen tijd voor. De zorg voor de kinderen ligt toch wel voor een heel groot deel bij hen."

Is dat bij de mannen anders?

Mariët: "Nou, ik weet zo niet. Ik weet bijvoorbeeld van Mohamed wel dat hij in Syrië, was hij docent drums of djembé, dat weet ik niet precies. Ik weet niet of hij daar in zijn vrije tijd wat mee doet, maar

weet je ik heb ooit een keer een cursist, dat is niet eens zo lang geleden, die kwam uit Oekraïne. Hij zei: "Ik vind het zo grappig dat iedereen hier hobby's heeft, dat kennen wij helemaal niet in ons land. Niemand heeft hobby's, maar nu heb ik ook een hobby." Maar goed, bij deze Syriërs, ik weet van niemand hobby's, nee. Of het moet gaan om koken of dat ze het bijhouden van een huis als hobby zien. Vrije tijd stoppen ze allemaal in huis, familie en kinderen."

Ah grappig tegen mij vertelden sommige cursisten dat ze aan zwemmen of fietsen doen.

Mariët: "Dan gaan ze hun fietsdiploma misschien halen. Ja dat zou kunnen."

7. Wat voor soorten opleidingen hebben de cursisten gevolgd in de landen waar ze woonden voordat ze naar Nederland kwamen?

Mariët: "De meesten zijn vrij laag opgeleid, niet zo heel erg hoog. Ik heb nu in de Alfa C wel een KNO arts en die spreekt vooral Engels. Eigenlijk denk ik dat hij hier niet op zijn plek is. De hoogopgeleiden gaan veelal naar het Saxion. Ik heb hem de vorige keer voor het eerst in de klas gezien, hij had zijn dochttertje bij zich. Zij hebben vaak maar een paar jaar voortgezet onderwijs gehad hoor."

8. Wat voor werk soorten werk hebben de cursisten gedaan in de landen waar ze woonden voordat ze naar Nederland kwamen?

Mariët: "Nou ja van Mohamed weet ik dus dat hij docent is geweest, docent in de muziek, drums of djembé, ik weet het niet precies meer. Als je het de vrouwen vraagt dan zullen ze, de meesten zeggen dat ze niet gewerkt hebben, dat ze thuis, altijd thuis waren. Van de mannen, nou Koeflem die is nog te jong. Bankin die heeft altijd in de houtbewerking gezeten, in het maken van meubels. Hij heeft nu pas hier een baan gevonden als meubelspuiter en ik vroeg hem nu hoe het met hem ging en hij zei 'ik heb zo'n last van mijn rug', dat zijn van die grote meubels, hij moet nu door de MRI. Dus dat is wel heel sneu, want hij was zo blij dat hij werk had gevonden. Even kijken, wat voor heren hebben we dan nog meer. Ja van de nieuwkomers weet ik het gewoon nog niet. Die heb ik net de tweede week. Koeflem, naja die heeft nooit een baan gehad. Mehmet is kapper, ja Mohammed, ja maar zeg maar Mehmet, want er zijn zoveel Mohammeds. We hebben ook nog een Mohammed Aboekalam, dus daarom noem ik hem ook maar Mehmet. Naja dan heb je ze wel zo ongeveer hè."

Leren

9. Wat vinden de cursisten de fijnste manier van leren?

Mariët: "Ik denk toch wel het werken in groepjes. Eerst was het vrij klassikaal, want ze komen nu veel meer aan bod. Dus als je klassikaal lesgeeft dan het aantal keren dat ze de beurt krijgen is gewoon veel minder dan wanneer je in een klein groepje werkt. Dat heb ik toen ik met deze manier van werken begon werkte ik in vier groepen hè, dat rouleerde steeds. Dan had ik een groepje aan de computer, groepje met lezen, groepje met schrijven en een groepje, naja dat kon van alles zijn. Na een half uur rouleerden ze dat. Dan kon iemand me dat ook zo mooi zeggen van 'nou, ik vind dit heel prettig werken, want zo kom je veel meer aan de beurt.'. Maar het verschilt ook per persoon hè, sommigen doen niks liever dan gewoon achterover leunen en anderen het woord laten doen. Voor mijzelf als docent werkt dit veel prettiger, omdat je op die manier veel sneller de cursisten leert kennen."

10. Op welke manier(en) leren deze cursisten het beste?

Mariët: "Ja wel met concreet materiaal, veel herhalen. Het moet heel praktisch zijn ook wel hè. Dat ze er ook wel wat aan hebben. Bijvoorbeeld het reizen met het openbaar vervoer of het weer waar ik nu mee bezig ben, dat is een thema dat ook wel aanspreekt. Wat dichtbij hen ligt in ieder geval."

11. Wat vinden de cursisten leuk om te leren in de lessen?

Mariët: "Ja, de taal, maar goed daar komen ze voor. Wat bedoel je dan precies?."

Welke onderwerpen of ze spelletjes leuk vinden.

Mariët: “Ja alles wel als je het maar afwisselt, want het is vrij lang hoor. Van kwart voor 1 tot 4 uur moeten ze naar school en dan moet je echt wel afwisseling inbrengen en af en toe moet je er ook echt beweegmomenten in hebben hé.”

Wat zijn beweegmomenten?

Mariët: “Dat ze af en toe in beweging komen. Dat je af en toe een werkvorm kiest zoals binnenkring-buitenkring. Ik weet niet of je dat kent. Dan heb je een binnenkring en een buitenkring en de binnenkring draait links om. Is voor spreekvaardigheid heel handig. De binnenkring draait dan rechtsom na vijf minuten een plaats door en de buitenkring linksom. Dus dan zijn ze op die manier even in beweging of ik heb na de pauze TPR oefeningen gedaan. Laat ik ze altijd staan en dan is het maar vijf minuten, laat ik ze ook bewegen met werkvoordsvormen en dat geeft dan gewoon even weer wat nieuwe energie. Of even een spelletje tussendoor.”

12. Oefenen de cursisten buiten de lessen met het leren van de Nederlandse taal? Zo ja, op welke manier doen ze dat?

Mariët: “We proberen ze wel zo ver te krijgen, maar de praktijk is ook dat het heel moeilijk te verwezenlijken is.”

Als ze het doen, hoe doen ze dat dan?

Mariët: “Naja je hebt, dat is dan in samenwerking met het Taalpunt, dat ze bepaalde verrijkingsprogramma's hebben. Dan kunnen ze ergens terecht in praatgroepen in Almelo en dan kunnen ze gewoon extra naar school. We stimuleren ze ook om vrijwilligerswerk te gaan doen. Ik benadruk ook elke keer, naar school gaan alleen is niet genoeg. We kunnen je alleen maar helpen en het echte Nederlands leer je door veel met andere Nederlanders om te gaan.”

13. Hoe zorg je ervoor dat de cursisten gemotiveerd zijn om te leren?

Mariët: “Door ja, ik probeer de onderwerpen zo te kiezen dat ze dichtbij ze zijn, zoals het weer, vervoer. Door het afwisselend te houden, maar ook door een persoonlijke benadering in de zin van ik laat ze in hun waarde, maar toon ook interesse in ze. Ik probeer gewoon een vriendelijke sfeer te creëren. Af en toe een beetje humor erbij.”

Zelfvertrouwen

14. Zijn de cursisten weleens onzeker? Zo ja, in welke situaties merk je dat en waaraan merk je dat?

Mariët: “Ja, nou vooral bij het spreken. Spreken vinden ze gewoon heel moeilijk. Het is zoeken naar woorden, bang om fouten te maken en dat maakt ze onzeker. Het is een heel vreemde taal voor ze. Er zijn maar weinig raakvlakken tussen het Arabisch en het Nederlands.”

15. Hoe ga je om met de onzekerheid van cursisten?

Mariët: “Veel bevestiging hè. Dus van ook al is het maar een kleinigheidje van heel veel prijzen dus van 'dat heb je goed gedaan en wat goed'. Elk stapje vooruit bijna vieren zeg maar, van 'nou, dat hebben we maar mooi weer bereikt'.”

16. Wat zorgt ervoor dat de cursisten meer zelfvertrouwen krijgen?

Mariët: “Bevestiging van de docent. Bevestiging van anderen. Kijk want als je te hoog, ja en niet te niet te hoog grijpen, maar ook niet te laag. Als je hoog grijpt dan ja, dan lopen ze er steeds tegenaan dat ze het niet kunnen en het lukt niet dus ja. Als je steeds moet ervaren dat het niet lukt, dat komt je zelfvertrouwen ook niet ten goede.”

Nederlandse spreekvaardigheid

17. In welke situaties spreken de cursisten Nederlands?

Mariët: “Nou, de meesten alleen op school. Daarom dringen we er ook zo op aan dat ze het contact opzoeken met Nederlanders binnen het vrijwilligerswerk. Fatima bijvoorbeeld die heeft veel contact met

haar buurvrouw en dat kan ik gewoon heel goed horen. Af en toe hoor ik echt zinnnetjes en spreektaal van haar. Je ziet dus ook echt wel vooruitgang.”

18. Vinden de cursisten iets moeilijk aan de Nederlandse spreektaal? Zo ja, wat vinden ze moeilijk?

Mariët: “Oh dan kan ik wel een aantal voorbeelden geven. Ja, ze vinden Nederlands heel moeilijk ja. Bijvoorbeeld kleine woordjes zoals en, in of een, dat verschil horen ze bijna niet. Ja, bepaalde lettercombinaties is gewoon moeilijk voor ze uit te spreken, als ‘schr’ en woorden als poetsen. De ‘p’ en de ‘b’, dat onderscheid kennen ze helemaal niet in het Arabisch. Dus het is punt een moeilijk voor ze om het verschil te horen en punt twee om het zelf uit te spreken. Ze horen het gewoon domweg niet.”

19. Hoe werk je met de cursisten aan hun spreekvaardigheid?

Mariët: “Onder andere door een methode te gebruiken van Spreektaal. Gewoon te pas en te onpas ter sprake komt. Zoals nu ben ik met het thema weer bezig. Dus ik begin elke les even met naar buiten kijken en vast te stellen wat voor weer is het vandaag. Dus steeds maar weer herhalen, herhalen, herhalen. Dat is wel de kracht van het leren bij deze cursisten.”

Educatieve video's

20. Er gaan video's gemaakt worden die gebruikt kunnen worden in de lessen van de Alfa (B) cursisten waarmee ze handvatten krijgen om ook buiten de les om Nederlands te spreken. Welke onderwerp moet volgens jou behandeld worden in deze video's en waarom?

Mariët: Maar dan gaat het om onderwerpen die ze dus buiten de les om....”

Onderwerpen waarvan jij denkt dat ze belangrijk zijn, bijvoorbeeld de winkel.

Mariët: “Ja nou de markt, de winkel, openbaar vervoer. Even kijken, bij gemeentes, hoe werkt de gemeente, balies enzovoort, waar je moet zijn. Zoals in Almelo heb je dan een werkplein, daar hebben ze regelmatig afspraken. Of als ze werk hebben, nou of bij de opleiding, hoe bel je op en meld je je af als niet kunt komen als je ziek bent. Dat bijvoorbeeld.”

21. Als het gaat om spreekvaardigheid, waar moet dan rekening mee worden gehouden in de video's?

Mariët: “Nou wel dat je heel duidelijk articuleert, omdat het voor hen al moeilijk is om de afzonderlijke klanken te onderscheiden. Ja niet te snel, maar maak het ook niet te lang dat het echt korte filmpjes zijn, anders moeten ze zoveel onthouden en dat lukt niet. Zeker voor Alfa B is dat nog moeilijk. Gewoon korte filmpjes.”

Bijlage 4: Interview onderwijskundige Edesa Dinc-Mutlu

3 april 2019

Algemeen

1. Welke opleiding heb je gedaan?

Edesa: "Pabo en onderwijskunde aan de UT."

2. Wat is je functie op ROC van Twente?

Edesa: "Ik ben onderwijskundige."

3. Wat houdt die functie in?

Edesa: "Dat is ondersteun bij onderwijskundige processen. Dus alles wat qua inhoudelijk bijvoorbeeld verbetering nodig heeft, daar hou ik me mee bezig. Kwaliteitszorg hou ik me mee bezig. Dat is bijvoorbeeld dat je de PDCA cyclus doorloopt voor bepaalde plannen, dat is Plan, Do Check, Act. Dat we planmatig werken. We hebben bijvoorbeeld een college activiteitenplan, daar staan alle activiteiten in van het helle college, daaruit vloeit het teamactiviteitenplan, TAP. Daar staan de activiteiten in van ons team. Het is ook een beetje mijn taak om dat met de managers ook zo te doorlopen, zodat je niet steeds iets bedenkt en dan doe je weer dat en dan doe je weer dat, maar dat je wel echt systematisch werkt."

4. Waarom heb je gekozen om op ROC van Twente te werken?

Edesa: "Ik wilde altijd al op een hogeschool of op een mbo werken. De kans deed dan voor om hier te komen werken, dus toen greep ik dat aan."

ABCD-model in NT2-onderwijs

5. De informatie over ABCD-model in het literatuuronderzoek is voornamelijk afkomstig van bronnen waarbij wordt geschreven dat het model in het NT2-onderwijs wordt toegepast. Klopt dit volgens jou? Zo ja, waarom?

Edesa: "Ja dat klopt denk ik wel omdat, ik kende het ABCD-model niet voordat ik de NT2-opleiding heb gedaan. Wat ik ook gewoon van heb begrepen van de docenten die NT2-onderwijs hebben gegeven aan ons, is dit gewoon het didactische model om een tweede taal te verwerven."

Wat maakt dit dan geschikter dan het VUT-model of is dit wel geschikter dan het VUT-model?

Edesa: "Nou, die fases zijn zo belangrijk. Dat ze eerst dat brede aanbod krijgen, dan die verbindingen van welke woorden hebben er mee te maken. Vooral ook het inslijpen, dus constant die herhaling zorgt ervoor dat het beklijft. Je moet een woord volgens mij vijftien keer horen ofzo. De ene zegt zeven, de andere zegt vijftien keer, in ieder geval heel vaak horen wil het woord blijven hangen. Dus dat inslijp model is super belangrijk of die inslijpfase. Ja logischerwijs volgt dan die vrije productie daaruit, omdat ze dan moeten leren om ingeslepen woorden dan ook werkelijk te gebruiken. Ik zou niet weten bij welk ander vak of NT1 iets, dit vak zou passen."

6. Waarom moeten de video's opgebouwd worden op basis van een didactisch model, in dit geval het ABCD-model?

Edesa: "Nou omdat je wil bereiken dat de cursisten iets leren of in ieder geval dat je een stapje verder komt met ze. Het lijkt me goed om dat te onderbouwen met een didactisch model anders doe je maar wat en dat lijkt me niet hoe het moet. Als je een zo groot mogelijk resultaat wil bereiken moet je Je wilt dat de cursisten iets aanleren, onderbouwen met een model anders doe je maar wat. Als je een zo groot mogelijk resultaat wilt bereiken dan zal je toch echt moeten kijken naar welk modellen werken en dat is toch echt het ABCD-model."

7. Welke stappen uit het ABCD-model kunnen volgens jou het beste genomen worden in de video's? En waarom?

Edesa: "Nou ik denk dat het een keuze is. Het ligt er maar net aan welk doel je hebt met de video. Je kan ook zeggen 'ik doe juist stap A met de video', dat kan, maar dan is het wel belangrijk welke stappen er

worden gezet bij BCD. Je kunt ook zeggen van 'nou weet je, juist dat eerste aanbod qua thema houden we simpel. Ik wil juist dat ze die taal horen en thuis ook kunnen oefenen.' Dan is het juist logisch om stap C te doen. Dus het ligt er net maar aan welk doel je ook hebt met de video. Wat ik weet van jou is dat je juist als doel hebt dat ze meer vertrouwd raken met echt het spreken en daar toch kleine stapjes in zet en niet dat je dat echt kan meten, maar daar hebben we het weleens over gehad. Ik zou eerder stap C, ja ik denk stap C doen.

Met alle video's?

Edesa: "Ja ik zou wel een ding kiezen. Ik zou niet elke video een andere stap, dat zou ik niet doen, voor dit onderzoek is dat niet haalbaar."

8. Kunnen er stappen uit het ABCD-model gecombineerd worden? Zo ja, welke stappen?

Edesa: "Ja dat kan zeker, dat kan want we hebben toevallig net bij die Alfa opleiding ook geleerd van ga juist niet, sommige doen dan het model in een les. Dat kan, maar het ligt wel aan het niveau van de cursisten en hoeveel je aanbiedt. Zij zegt juist van 'haal die dingen uit elkaar, doe bijvoorbeeld in een les A en B en doe in de tweede les C en doe in de derde les D', dan neem je echt de tijd om bezig te gaan met die fases. Zoals ik al zei, dit heeft ook tijd nodig door herhaling dat het gaat beklijven, dat je echt oefent. Dus dan is het juist belangrijk dat je het verspreid of juist samenvoegt. Maar je kunt niet zeggen van 'ik doe nu deze activiteit en daarmee behandel ik A en B', nee dat is juist niet de bedoeling. Je moet echt A, B, C, D doen."

9. Als interactieve elementen gebruikt worden in de lessen waarin de video's worden aangeboden, kan het interactieve element dan beter in de video zitten of kan de docent daar zelf beter het initiatief voor nemen? Leg uit waarom.

Edesa: "Misschien zelfs beide. Als je het in een video doet, dan loop je het risico dat ze aan een keer horen niet voldoende hebben, dat ze denken van 'huh, wat moesten we nou doen?', dus dan kan de docent het herhalen. Als je het eruit laat, je laat het helemaal door de docent doen, dat kan ook. Maar ja, als ze toch al gericht aan het luisteren zijn naar die video's dan zou je het ook kunnen toevoegen. Ik denk niet dat dat echt uitmaakt, maar je moet daar wel gewoon een keuze in maken. Ik zou sowieso niet alleen in de video, daar zou ik niet voor kiezen. Dus of beide of de docent. Daar is het niveau gewoon nog niet hoog genoeg voor."

Eerst had ik het idee om dan echt per onderwerp losse video's te maken die wel bij elkaar aansluiten, maar dat ik het dan bijvoorbeeld over de dokter doe en dan drie video's maak. Dat dan een stap A is en een stap B.

Edesa: "Dat kan, maar dat lijkt me wel moeilijk. Het lijkt me makkelijker als je een formatje hebt hoe je het gaat doen en dan kun je dat toepassen bij alle thema's."

Bijlage 5: Focusgroepen Alfa B

8 april 2019

Groep 1

Manar, vrouw, 50 jaar

Koeflem, man, 19 jaar

Algemene informatie over de doelgroep

1. Uit welk land komen jullie?

Koeflem: "Allebei? Ik kom uit Eritrea."

Manar: "Ik uit Syrië, Syrië, ja."

2. Hoe heten jullie?

Manar: "Manar, ik ben Manar"

Koeflem: "Ik ben Koeflem."

3. Wat doe je in je vrije tijd?

Manar: "Ik, schoon huis, koken hahaha, ga naar winkel, lezen ja, sportfiets. Ja ik ziek, suiker. Spelen mobiel, hahaha."

Koeflem: "Soms lezen, soms slapen. Als gewoon moet kopen ik ga naar winkel. Als ik heb niks gewoon slapen."

4. Wat voor opleiding heb je gevolgd in het land waar je woonde voordat je naar Nederland kwam?

Koeflem: "Zelf land ja"

Manar: "Een jaar en acht maanden."

Koeflem: "Ja, maar niet veel."

5. Wat voor soort werk heb je gedaan in het land waar je woonde voordat je naar Nederland kwam?

Koeflem: "Ja, ik was werken."

Wat voor werk?

Koeflem: "Ja gewoon, van ons familie kan doen wij doen tuin. Ik was helemaal minderjarig, ik kan tot werken. Ik was te klein, ik kan alleen tuin."

Manar: "In Syrië geen werkt. Ik heb twee kinderen."

Leren

6. Wat vind je een fijne manier van leren?

Koeflem: "Van school? Iedereen."

Manar: "Docent Mariët gaat goed."

Koeflem: "Iedereen van school mensen is goed toch. Alleen bij ons weet je, wij snappen niet daarom. Die probleem alleen op ons. Ik denk zo."

Dus jullie vinden het fijn als Mariët dingen vertelt?

Koeflem: "Ja."

Manar: "Ja."

7. Wat vind je leuk om te leren in de lessen?

Manar: "Ik lezen, schrijven, ja ik praten beetje, niet goed."

Vind je dat moeilijk?

Manar: "Ja, moeilijk ja."

Koeflem: "Zelfde, ik wil ook gewoon English leren maar moet eerst Nederlands. Je kan op bezoek wil naar andere landen, English is belangrijk. Iedereen praat wel English, dokter, politie."

8. Als je niet in de les bent, oefen je de Nederlandse taal dan? Zo ja, wanneer?

Manar: Met boer mevrouw, boer mevrouw."

Buurvrouw?

Manar: "Buurvrouw ja, buurvrouw. In winkel, ja. Dokter suiker, beetje. Nederlandse dokter."

Koeflem: "Ja ik praat wel. Ik heb wel vrienden van Nederlandse mensen, jongen, meisje. Ik heb ook schatje van Nederlands meisje. Ik kan wel praat beetje, ik kan horen, maar voor mij beter alleen om het uit te leggen."

Manar: "Ik ga naar VVN, VVN docent praten ik en docent."

Wat is VVN?

Koeflem: "Vluchtelingenwerk."

Manar: "Ja docent Hiti."

Vinden jullie het leuk om Nederlands te praten?

Manar: "Ja."

Koeflem: "Ja vluchtelingwerk ook best wil helpen. Ik ben nooit geweest daar, maar ik denk weet je vluchteling beter, met die mensen van vluchtelingenwerk. Iedereen kan wel beste daar komen, kan helpen beetje praten om te leren."

9. Wanneer spreek je Nederlands als je niet in de les bent?

(Deze vraag is al beantwoord in de vorige vraag.)

10. Vind je iets moeilijk aan de Nederlandse taal? Zo ja, wat vind je moeilijk aan de Nederlandse taal?

Koeflem: "Nederlands moeilijk echt die taal."

Manar: "Moeilijk ja."

Wat vinden jullie dan moeilijk, spreken?

Koeflem: "De taal. Leren, allebei is moeilijk."

Manar: "Ja, spreken ja. Leren moeilijk ja."

Koeflem: "Ik denk beter om een beetje praten, om te horen. Als jij doet een jaar in Nederlands, jij kan een beetje horen, maar jij kan niks om het uit te leggen, om te schrijven, lezen. Heel moeilijk echt. Je moet drie jaar, vier jaar op school zitten jij kan wel een beetje lezen en schrijven."

Duurt lang?

Koeflem: "Ja echt duurt lang ja. Die taal echt moeilijk."

Kijken jullie weleens Nederlandse televisie?

Koeflem: "Ik soms wel."

Manar: "Ja, liedjes."

Koeflem: "Soms."

Manar: "Soms ja."

Koeflem: "Ja ik woon met Nederlandse mensen en ik zie gewoon soms, klein beetje, misschien."

Manar: "Kinderen."

Koeflem: "Horen muziek Nederlands."

Vind je dat leuk?

Koeflem: "Ja, ik kan wel beetje als jij, beetje hoor jij. Kan beetje oefenen, jij kan altijd beetje die taal om te zeggen, jij nooit kan vergeten dan. Altijd kan jij hoort die muziek altijd jij kan niet vergeten dan, beetje van die taal kan vergeten."

Groep 2

Kisanet, vrouw, 24 jaar

Luchia, vrouw, 34 jaar

Algemene informatie over de doelgroep

1. Hoe heten jullie?

Kisanet: "Kisanet."

Luchia: "Luchia."

2. Uit welk land kom je?

Luchia: "Eritrea."

Jij ook?

Kisanet: "Ja."

3. Wat doe je in je vrije tijd?

Luchia: "Met kinderen."

Kisanet: "Dokter soms."

4. Wat voor opleiding heb je gevolgd in het land waar je woonde voordat je naar Nederland kwam?

Kisanet: "Ja, ik vijf jaar naar school."

Luchia: "Tien."

5. Wat voor soort werk heb je gedaan in het land waar je woonde voordat je naar Nederland kwam?

Luchia: "Ik niet werk."

Leren

6. Wat vind je een fijne manier van leren?

Luchia: "Leuk, alles leuk."

Kisanet: "Alles leuk."

7. Wat vind je leuk om te leren in de lessen?

Kisanet: "Praten moeilijk, ja. Computer leuk, luisteren ook."

8. Als je niet in de les bent, oefen je de Nederlandse taal dan? Zo ja, wanneer?

Kisanet: "Ja, met de buurvrouw buurman praten, soms kijken tv Nederlands. Film ook."

Luchia: "Kijken tv voor kinderen en Nederlandse tv, nieuws."

9. Wanneer spreek je Nederlands als je niet in de les bent?

(Deze vraag was in de vorige vraag al beantwoord.)

10. Vind je iets moeilijk aan de Nederlandse taal? Zo ja, wat vind je moeilijk aan de Nederlandse taal?

Kisanet: "Alles moeilijk, Nederlands niet mijn moedertaal toch. Ja alles moeilijk."

Vinden jullie bijvoorbeeld praten heel moeilijk of lezen?

Kisanet: "Schrijven, ik schrijven moeilijk."

Luchia: "Praten."

Groep 3

Lena, vrouw, 49 jaar

Bankin, man, 45 jaar

Fatima, vrouw, 48 jaar

Mohamed, man, 22 jaar

Algemene informatie over de doelgroep

Wat is jullie naam?

Bankin: "Ik ik Bankin Haida. Ik ben Bankin Haida."

Fatima: "Fatima Moslim. Ik ben Fatima Moslim."

Lena: "Ik ben Lena Jacob."

Mohamed: "Mehmet."

11. Wat doe je in je vrije tijd?

Lena: "Ja, koken, koken, schoonmaken, schoonmaken."

Fatima: "Ik heb kinderen, twee, ophalen school, van de school."

Lena: "Zelfde, sport ja."

Fatima: "Alleen fiets."

Lena: "Ga sporten, sport ja."

Bankin: "Ik drie dagen werken, werken."

Waar werk je?

Bankin: "Spuiterie. Spuiterie, mobilis"

Mohamed: "Niks."

Uit welk land komen jullie?

Fatima: "Ik kom uit Syrië."

Lena: "Ook Syrië."

Bankin: "Komt uit Syrië."

Mohamed: "Ook Syrië."

12. Wat voor opleiding heb je gevolgd in het land waar je woonde voordat je naar Nederland kwam?

Bankin: "Ik acht jaar, acht jaar."

Wat heb je geleerd op die school?

Bankin: "Zelfde hier, spuiten mobilis."

Mohamed: "Geen opleiding, werken kapper."

Fatima: "Niet verder in school. Tot zes, nee niet basisschool."

Lena: "Negen."

Fatima: "Nee, groep tot ja, negen."

13. Wat voor soort werk heb je gedaan in het land waar je woonde voordat je naar Nederland kwam?

Bankin: "Sweterie."

(Bankin laat het logo zien van het bedrijf van waar hij werkt.)

Oh, spuiterij!

Bankin: "Spuiterij! Tafel, stoelen."

Fatima: "Tafel, kast, slaapkamer."

Bankin: "Mobilis."

Meubels

Bankin: "Meubels. Mobilis, meubels."

Fatima: "Mobiël, meubel. Mobiël, meubels."

Mobiël om mee te bellen, meubels, zitten, tafel

Bankin: "Ja ja."

Hebben jullie nog gewerkt in Syrië?

Fatima: "Nee."

Lena: "Nee."

Leren

14. Wat vind je een fijne manier van leren?

Lena: "Lezen."

Fatima: "Ook."

Mohamed: "Ja."

Allemaal lezen?

Lena: "Ja maar ja. Computer, praten!"

Fatima: "Computer is goed ja."

Lena: "Computer, praten moeilijk."

Fatima: "Praten is goed ja, computer moeilijk."

Lena: "Praten ja."

15. Wat vind je leuk om te leren in de lessen?

Lena: "Ja, ja."

Fatima: "Allemaal, ja alles is ja."

Bankin: "Docent leuk, ja"

Lena: "Allemaal, ja, ja."

16. Als je niet in de les bent, oefen je de Nederlandse taal dan? Zo ja, wanneer?

Fatima: "Praten moeilijk."

Lena: "Ja."

Maar bijvoorbeeld in de winkel.

Fatima: "In de winkel alleen, gaat naar die pakken en gaat naar die kassa. Praten nee."

Maar praten jullie bijvoorbeeld op de school van de kinderen of op werk.

Fatima: "Mijn kinderen goed praten. Goed, snel, al mijn kinderen ja."

Lena: "Ja ik niet kinderen. Klein."

Fatima: "Groot."

Lena: "Groot. Ja groot."

En jij Mohamed?

Mohamed: "Ja ja, altijd. Mijn vrienden allemaal Nederlands. "

17. Vind je iets moeilijk aan de Nederlandse taal? Zo ja, wat vind je moeilijk aan de Nederlandse taal?

Lena: "Praten moeilijk."

Fatima: "Praten."

Vinden jullie nog meer moeilijk?

Lena: "Nee."

Bankin: "Nee, lezen"

Lena: "Lezen, makkelijk."

Bankin: "Schrijven beetje, praten..."

Lena: "Schrijven makkelijk. Ja lezen. Praten moeilijk."

Mohamed: "Makkelijk, moeilijk een beetje schrijven voor mij moeilijk. Anders makkelijk, lezen ook, beetje moeilijk, praten makkelijk."

Lena: "Allemaal hahaha."

Groep 4

Mohamed, man, 38 jaar,

Manal, vrouw, 40 jaar

Hisjam, man, 48 jaar

Algemene informatie over de doelgroep

1. Hoe heten jullie?

Mohamed: "Mohamed."

Hisjam: "Ik ben Hisjam."

Manal: "Ik ben Manal."

2. Wat doe je in je vrije tijd?

Hisjam: "Hier in school?"

Niet op school, maar in je vrije tijd.

Hisjam: "Vrije tijd."

Bijvoorbeeld kinderen ophalen of sporten.

Manal: "In huis koken."

Hisjam: "Ik naar de school in Vroomshoop, ik vandaag donderdag"

Mohamed: "Ik misschien gaan sport of zwembad."

Doen jullie sport?

Hisjam: "Nee, ja."

Welke sport?

Hisjam: "Zwembad, zwemmen."

Mohamed: "Met spa, zwembad."

Gaan jullie ook wel eens naar de winkel?

Mohamed: "Winkel, nee ik niet."

Hisjam: "In de school schrijven en lezen."

Uit welk land komen jullie?

Manal: "Ik kom uit Syrië."

Hisjam: "Ik kom uit Syrië."

Mohamed: "Zelfde, Syrië."

3. Wat voor opleiding heb je gevolgd in het land waar je woonde voordat je naar Nederland kwam?

Hisjam: "Ik twaalf jaar, ja twaalf jaar."

Wat heb je geleerd op school?

Mohamed: "Ja opleiding in Syrië."

Manal: "Syrië."

Hisjam: "Belasting."

Mohamed: "Ik nee, chauffeur, ja chauffeur bus. Nee mevrouw in de..."

Hisjam: "In huis. Het huis".

Dus je deed een opleiding voor de belasting en werkte bij de belasting

Mohamed: "Ik was officier in belasting. Vijftien jaar."

Manal: "Ja."

Leren

4. Wat vind je een fijne manier van leren?

Manal: "Goed."

Vinden jullie het fijn als de docent, bijvoorbeeld Mariët jullie wat verteld of vinden jullie het fijn om zelf wat te doen.

Mohamed: "Nee alles is goed, mooi mooi."

Manal: "Goed."

5. Wat vind je leuk om te leren in de lessen?

Mohamed: "Heel, heel, heel goed. Docent Maria."

Hisjam: "Maria?"

Mariët?

Mohamed: "Oh sorry, Mariët, ja ja."

Vinden jullie het leuk om te lezen of schrijven, praten, computer, luisteren

Mohamed: "Ja, ja."

Manal: "Ja goed goed."

Hisjam: "Ja."

Mohamed: "Super, ja. Alles, alles super."

Hisjam: "Ja."

Manal: "Ja."

Mohamed: "Ja alles goed."

(De docent vangt haar naam op en kijkt onze kant op.)

Mohamed: "Hahahahaha."

Hisjam: "Hahahahaha."

6. Als je niet in de les bent, oefen je de Nederlandse taal dan? Zo ja, wanneer?

Hisjam: "Ik ga naar supermarkt en kassière en bord en spreekt Nederlands mijn dochter en het huis en mijn zoon heel spreekt Nederlands."

Manal: "Ja ik ook, zelfde, zelfde."

Mohamed: "Ikke, ikke, ik mijn vriend hier in Nederland. Ik gaat uit huis en ik praat een beetje."

Dus met vrienden praat je Nederlands. Praat je ook Nederlands op zwemmen?

Mohamed: "Ja, ja."

Manal: "Na in school taalcoach in huis."

Hisjam: "Een dag week. Een dag in de week."

Hebben jullie ook Nederlandse burenen?

Mohamed: "Ja, ik ja. Ik buurman heel goed, ja mooi."

7. Vind je iets moeilijk aan de Nederlandse taal? Zo ja, wat vind je moeilijk aan de Nederlandse taal?

Hisjam: "English, English."

Mohamed: "English niet moeilijk en Nederlands."

Manal: "Nederlands moeilijk."

Hisjam: "English internationaal en Nederlands. Spreekt een Nederland en uit Nederland spraakt Nederland."

Wat vinden jullie dan moeilijk? Bijvoorbeeld lezen of praten

Manal: "Praten."

Hisjam: "Praten."

Mohamed: "Ik schrijven niet goed, praten, lezen"

Manal: Schrijven, lezen goed. Praten moeilijk."

Hisjam: "Ik school, drie maanden in school hier."

Mohamed: "Ik hier in school een jaar en drie maanden."

En jij Manal?

Hisjam: "Drie maanden, getrouwd."

Manal: "Getrouwd, getrouwd, ja."

Hisjam: "Getrouwd."

Bijlage 6: Focusgroepen Alfa C

28 maart 2019

Groep 1

Mher, 34, man (eigenlijk 37 blijkt na navraag bij Suzanne Boevink)

Tami, 23, vrouw

Goliana, 30, vrouw (eigenlijk 31, zo staat het op de namenlijst)

Algemene informatie over de doelgroep

1. Hoe heten jullie?

Mher: "Ik heet Mher."

Tami: "Tami."

Goliana: "Goliana."

2. Hoe oud zijn jullie?

Mher: "Ja, zeg maar 34, hahaha."

Tami: "23."

Goliana: "30."

3. Wat doen jullie in je vrije tijd?

Tami: "Ik, familie, ja".

Mher: "Ja, ik ga met mijn kinderen, beetje boodschappen, mijn kinderen ophalen van school. Zo elke dag hetzelfde."

Goliana: "Ik met mijn kinderen, met mijn vriend, vrouw, Nederlandse vrouw. Ze ziet, alleen ik een keer in de week. De boodschappen"

Uit welk land komen jullie?

Allemaal: "Uit Syrië."

Goliana: "Alles uit Syrië."

4. Wat voor opleiding heb je gevolgd in het land waar je woonde voordat je naar Nederland kwam?

Mher: "Niet dezelfde school hier. School is anders."

Wat voor school?

Mher: "Zeg maar, voor mij alleen vier vijf groepen. Advocates."

Tami: "Advocate."

Goliana: "Ik werken als secretaris."

5. Wat voor soort werk heb je gedaan in het land waar je woonde voordat je naar Nederland kwam?

Mher: "Mijn werk zeg maar kapper, van vrouw. Alleen designer met make-up, zonder make-up. Alleen designer, dus visagie."

Leren

Nu ga ik vragen stellen over het leren op school en buiten de school.

Mher: "Als ik op inburgeringsklas zeg maar wil opleiding maken nog kapper, ja maar, beetje moeilijk. Ja maar ik wil proberen, mijn docent, mijn goede docent Suzanne moeten proberen."

6. Wat vind je een fijne manier van leren? Bijvoorbeeld, als Suzanne wat vertelt of op de computer.

Tami: "Suzanne."

Mher: "Altijd met Suzanne."

Tami: "Suzanne!"

Oké, dus eigenlijk gewoon dat Suzanne je wat verteld?

Goliana: "Ja."

7. Wat vind je leuk om te leren in de lessen?

Goliana: "Van Nederland, alles."

Mher: "Alles ja."

Goliana: "Met kind, met de kind heel goed, mensen heel lief, Nederlands."

Mher: "Hier in Nederland?"

Goliana en Tami: "Ja."

Mher: "Helemaal mensen is goed. Maar eerste keer, Suzanne goed, docent Suzanne, sorry. Altijd helpen met netjes vrouw, echt aardig."

Tami: "Mooie vrouw, hahaha."

Mher: "Mooi, deze anderen, haha, echt mooi hahaha. Ja zo."

Maar vind je het bijvoorbeeld ook leuk om koken te leren of praten of spelletjes doen?

Mher: "Praten ook."

Vinden jullie het leuk om op de computer te gaan?

Allemaal: "Ja, hahahahaha."

Mher: Ja, maar als ik praten moet Nederland mensen zo beter dan leren, als ik wil gaan boodschappen gaan, ik heb afspraak met dokter of anderen. Als je, ik heb goed praten Nederland kan niet als de beginnen, maar moet altijd praten samen."

8. Als je niet in de les bent, oefen je de Nederlandse taal dan? Zo ja, wanneer?

Mher: "Het is voor mij met kinderen, als mijn dochter gaan naar school perfect."

Goliana: "Ik buurman."

Mher: "Ik heb geen buurman Nederlands, alles Arabisch ook."

Goliana: "Ik ook met buurvrouw, die ook Nederlandse."

Tami: "Alles Nederlands."

Goliana: "Die groep met (iets onverstaanbaars), allemaal vrouwen, die altijd schrijven Nederlands en niet Arabisch."

Mher: "Ik schrijven alleen met translate Google en dan gebruik beetje."

Goliana: "Nee, die leren moet, ik schrijven, niet van Translate. Altijd bellen met mij 'hallo, hoe gaat het? Goed.' En met kind, beetje".

Goliana, jij hebt kinderen toch, spreken die Nederlands?

Goliana: "Niet goed, nu leren."

Mher: "Mijn dochter perfect Nederlands praten, maar niet altijd praten we thuis Nederlands, soms Arabisch ook. Ja, zeg maar veel Arabisch, haha! Als van mijn dochter zegt 'alles goed met school?'. Ik praten, schrijven."

Op welke school zit ze dan?

Mher: "Ja hier in Almelo."

Goliana: "Centrum, centrum."

Mher: "Ja, is moeilijke naam."

9. Vind je iets moeilijk aan de Nederlandse taal? Zo ja, wat vind je moeilijk aan de Nederlandse taal?

Mher: "Dat is voor mij schrijven, alles, helemaal, ik heb fout."

Tami: "Schrijven."

Goliana: "Ik vind lezen heel moeilijk."

Mher: "Ik heb fout altijd deze van de 'o en 'e en 'u'."

Goliana: "Alleen lezen, lezen heel moeilijk."

Op school praat Suzanne rustig, maar in de winkel weten ze niet dat jij niet zo goed Nederlands kan. Vind je dat moeilijk?

Goliana: "Ook moeilijk van die mensen 'rrrrllrrlllll', die alles niet begrijpen wat ze vragen."

Tami: "Snel."

Mehr: "Als je mond dicht dan praten 'rtrtrtrtrtrtrt'."

Goliana: "Niet groon, groen, ik niet begrijp, snel."

Mehr: "Alle woorden alles mensen anders die mensen praten zeg maar."

Goliana: "Die buurvrouw, die mijn man, doei doei ,hahaha."

Mehr: "Ik heb een contact azc. Ik zeggen 'goeiemorgen', hij zegt 'goeiemorken'."

Ah, maar in Twente praten ze anders Nederlands dan bijvoorbeeld in Amsterdam.

Goliana: "In Twente heel moeilijk."

Mehr: "Maar deze mijn contacten, misschien wonen zeg maar dicht bij Duitsland, daarom zegt 'goeiemorken'. Ja, ik een keer vragen waarom 'goeiemorken' en niet 'goeiemorgen'. Hij zegt: 'Ik woon dichtbij Duitsland', daarom. Ja ik daardoor altijd zeggen 'goeiemorken' en niet 'goeiemorgen'."

Groep 2

Barra, 38, man

Rawan, 19, vrouw

Iyad, 34, man

Algemene informatie over de doelgroep

1. Wat is jullie naam?

Barra: "Barra."

Rawan: "Rawan."

Iyad: "Iyad."

2. Hoe oud zijn jullie?

Rawan: "19."

Barra: "38."

Iyad: "34."

3. Wat doe je in je vrije tijd?

Rawan: "Ik thuis koken ook en lezen en schrijven en ook boodschappen."

Iyad: "Kijken naar tv."

Naar Arabische tv?

Iyad: "Ja."

Zijn er nog meer dingen die jullie doen?

Rawan: "Ik ga naar een fysiotherapie."

4. Wat voor opleiding heb je gevolgd in het land waar je woonde voordat je naar Nederland kwam?

Rawan: "Ik ben 13 klas. Iemand in Nederland klaar gaat naar University."

Hebben jullie niet geleerd voor een beroep zoals bijvoorbeeld kapper?

Barra: "Textiel."

Ah, met kleren?

Barra: "Circulair."

Iyad: "Ik was naar de highschool, de instituut, twee jaar."

5. Wat voor soort werk heb je gedaan in het land waar je woonde voordat je naar Nederland kwam?

Iyad: "Ja ikke werkte als schilder."

Rawan: "Alleen in leren."

Barra: "Taxichauffeur."

Leren

6. Wat vind je een fijne manier van leren?

Rawan: "Met Suzanne in lezen en schrijven en praten."

Barra: "Ook praten, ook."

Iyad: "Lezen."

7. Wat vind je leuk om te leren in de lessen? Bijvoorbeeld leren met een spelletje.

Barra: "Leuk ja, leuk."

Iyad: "Leuk."

Rawan: "Was makkelijk."

8. Als je niet in de les bent, oefen je de Nederlandse taal dan? Zo ja, wanneer?

Rawan: "Thuis en met mijn kleine zus."

Iyad: "Ikke met mijn dochter."

Ook met de juffen en meester op school of bij de dokter?

Iyad: "Ja."

9. Vind je iets moeilijk aan de Nederlandse taal? Zo ja, wat vind je moeilijk aan de Nederlandse taal?

Iyad: "Spreken moeilijk, alles moeilijk."

Barra: "Schrijven en luisteren, snel. Jij praat Nederlands snel, ik niet begrijp je niet."

Dus ik moet rustiger praten?

Barra: "Ja, ja."

Suzanne praat heel rustig, maar niet iedereen weet dat jullie uit Syrië komen. Vinden jullie het moeilijk dat mensen jullie niet altijd begrijpen?

Rawan: "Ja."

Iyad: "Ja."

Groep 3

Ibtissam, 24, vrouw

Aveen, 27, vrouw

Oumou, 19, vrouw (Eigenlijk 20, zo staat het op de namenlijst.)

Abdula, 42, man

Algemene informatie over de doelgroep

1. Wat is jullie naam?

Ibtissam: "Mijn naam is Ibtissam."

Abdula: "Abdula."

Aveen: "Aveen."

Oumou: "Mijn naam is Oumou."

2. Hoe oud zijn jullie?

Ibtissam: "Ik ben 24 jaar oud."

Oumou: "19."

Aveen: "27."

Abdula: "42."

3. Wat doe je in je vrije tijd?

Ibtissam: "Met kinderen spelen, leren kinderen, schoonmaken, veel dingen. Lopen, ja veel druk. Halen kinderen uit school."

Abdula: "Alleen thuis kijken tv."

Aveen: "Winkel."

Abdula: "Winkel."

Aveen: "Een kinderen, spelen, slapen, schoonmaken."

Oumou: "Ja, ik ga alleen trainen."

Uit welk land komen jullie?

Ibtissam: "Ik kom uit Marokko."

Abdula: "Ik kom uit Syrië."

Aveen: "Ik kom uit Irak."

Oumou: "Ik kom uit Guinee."

4. Wat voor opleiding heb je gevolgd in het land waar je woonde voordat je naar Nederland kwam?

Aveen: "Ik economie."

Ibtissam: "Ik wil knippen met kapper."

Oumou: "Ja, maar nu nog niet. Misschien later."

Ibtissam: "Nu niet hoor, maar denken."

Oumou: "Ik willen voor trainer."

Heb je op school gezeten in Guinee?

Oumou: "Ja, toen ben ik school normaal. Ik ga naar examen, twee keer examen, ik geslaagd, daarna ik ga naar automonteur."

Dat wil je hier in Nederland?

Oumou: "Ja, maar ik kan niet ga maar verder met automonteur. Ik wil naar school bij coach rennen."

Ah, je wil coach worden?

Oumou: "Ja."

5. Wat voor soort werk heb je gedaan in het land waar je woonde voordat je naar Nederland kwam?

Aveen: "Nee."

Ibtissam: "Nee."

Abdullah: "Ik vrachtwagenchauffeur en taxichauffeur. Hier ik wil een vrachtwagenchauffeur worden."

Leren

6. Wat vind je een fijne manier van leren?

Ibtissam: "De computer."

Aveen: "De computer ja. Computer heel goed."

Waarom dan?

Ibtissam: "Computer, schrijven, lezen, woorden. Luisteren heel goed, ja mooi."

Aveen: "Rustig."

Oumou: "Ja, maar ik vind alles leuk. Ja, omdat je gaat naar computer kijken, je kan niet begrijpen alles."

Dus door de computer begrijp je het beter?

Oumou: "Ja."

Ibtissam: "Ja."

Oumou: "Maar wat is goed voor mij. Ik kijken, luisteren computer, maar ik begrijp niet, Suzanne mij vertellen, zo en zo en zo. Dat is belangrijk voor mij, ik snel begrijpen wat ga ik doen, ja."

Dus eerst gaat Suzanne wat vertellen en dan ga je op de computer?

Oumou: "Ja, ik vind zo leuk."

7. Wat vind je leuk om te leren in de lessen?

Ibtissam: "Lezen, spreken."

Oumou: "Ja, ik vind alles leuk hiero."

Ibtissam: "Schrijven ook."

Aveen: "Computer."

Ibtissam: "Ook computer."

Abdula: "Zelfde, haha."

8. Als je niet in de les bent, oefen je de Nederlandse taal dan? Zo ja, wanneer?

Ibtissam: "Beetje thuis met mijn man, proberen."

Abdula: "Mijn kinderen."

Aveen: "Praten man."

Oumou: "Ja, ik mijn vrienden van waar ik mee spelen en kijken Nederlandse, wat naam voor deze?"

Tv?

Oumou: "Ja, Nederlandse tv en die tv bij kinderen."

Jeugdjournaal?

Oumou: "Precies!"

Dat is makkelijker dan het grote mensen journaal.

Oumou: "Precies."

9. Wanneer spreek je Nederlands als je niet in de les bent?

(Deze vraag is in de vorige vragen al beantwoord.)

10. Vind je iets moeilijk aan de Nederlandse taal? Zo ja, wat vind je moeilijk aan de Nederlandse taal?

Ibtissam: "Ja, moeilijk. Begrijpen moeilijk."

Oumou: "Ja Nederlandse taal is beetje te moeilijk, omdat praten en schrijven is niet zelfde."

De klank is anders.

Ibtissam: "Ja."

Aveen: "Ja."

Oumou: "Ja."

Op school weet Suzanne dat jullie nog moeten oefenen met Nederlands praten, maar mensen in de winkel weten dat bijvoorbeeld niet. Vinden jullie dat moeilijk?

Ibtissam: "Winkel? Nee."

Aveen: "Makkelijk, niet moeilijk."

Abdula: "Weinig, alleen nee, nee, nee. De kassa, nee nee nee. Bonnetje, nee. Kaartje, nee."

Bijlage 7: Lesbeschrijvingen (ingevuld ABCD-model)

Lesbeschrijving 1: In de supermarkt

Onderwerp: In de supermarkt

Algemeen doel

De Alfa B cursisten hebben na het kijken van de video's voldoende zelfvertrouwen om buiten de les om Nederlands te spreken in de supermarkt. (Het effect zal niet gelijk optreden, hier gaat tijd overheen.)

Teksten

In de bijlage zijn de teksten van de video te vinden.

Voor de les

Controleer of de computer die gebruikt gaat worden de video's op MP4 formaat kan afspelen. Dit kan per computer verschillen.

Eventueel kunnen de uitgeschreven teksten, zoals ze in de video's worden uitgesproken, worden uitgeprint.

Toelichting op het gebruik van de instructievideo's

De video's kunnen op verschillende manieren in de les(sen) worden gebruikt. Onderstaand ABCD-model is slechts een richtlijn. Voorbeelden van hoe de video's gebruikt kunnen worden, zijn:

- Behandel alle video's en bijbehorende opdrachten van de verschillende onderwerpen uit stap A eerst en herhaal ze in verschillende lessen, bijvoorbeeld vier lessen. Nadat de cursisten de video's uit stap A voldoende begrijpen, kan worden doorgegaan naar stap B en daarna stap C, zodat de cursisten uiteindelijk na ongeveer twaalf weken in staat zijn om de rollenspellen uit stap D te spelen.
- Vier weken lang elke week de video's en bijbehorende opdrachten van stap A en stap B van één thema behandelen. Na deze vier weken kunnen ze vier weken lang oefenen met de video's en opdrachten uit stap C, zodat ze hierna in staat zijn om het rollenspellen uit stap D te spelen.

Wel is het aan te raden om in alle gevallen de volgorde van het ABCD-model aan te houden, dus te beginnen met video A en de video's waar het kan zoveel mogelijk te herhalen, zodat de zinnen en woorden inslijten bij de cursisten.

ABCD-model

A- Aanbod

A1: In deze fase wordt het onderwerp geïntroduceerd in een video. Dit gebeurt door een persoon die in de supermarkt staat. Hij vertelt kort over het naar de supermarkt gaan.

Doel

De cursisten maken kennis met onderwerp.

Rol docent

Na de video in gesprek gaan over het onderwerp, vragen stellen zoals:

Ga jij wel eens naar de supermarkt?

Wat koop jij in de supermarkt?

Rol cursisten

In gesprek gaan met de docent en medecursisten over het onderwerp.

B- Bouwstenen

Deze fase bestaat uit twee video's met situaties waarin dialogen zijn te zien tussen een klant en een winkelmedewerker.

B1: De eerste video bevat een dialoog tussen een klant en een medewerker in de supermarkt waarbij de klant opzoek is naar thee.

B2: De tweede video is een dialoog tussen een klant en een medewerker van een supermarkt waarbij de klant vraagt hoeveel een koek kost.

Doel

De cursisten raken gewend met het onderwerp.

Rol docent

De video's eerst een of twee keer afspelen (afhankelijk van de behoefte van de cursisten). Na de video zinnen oplezen uit het rollenspel die de cursisten moeten nazeggen (zie bijlage). De docent geeft aan dat ze moeten luisteren en de zinnen moeten nazeggen.

Rol cursisten

De video's kijken, beluisteren en daarna de zinnen nazeggen.

C- Communicatie

Deze fase bestaat uit de twee video's uit fase B. De twee video's zijn allebei in tweeën opgedeeld, hierdoor zijn er vier video's. In elke video is een deel van de dialoog weggelaten.

C1.1: Dit is video B1. In deze video is het geluid van de klant weggelaten.

C1.2: Dit is video B1. In deze video is het geluid van de medewerker weggelaten.

C2.1: Dit is video B2. In deze video is het geluid van de klant weggelaten.

C2.2: Dit is video B2: In deze video is het geluid van de medewerker weggelaten.

Doel

De cursisten kunnen de taal zelf op een gestuurde manier produceren.

Rol docent

De video's tussendoor eventueel extra pauzeren. Zo krijgen de cursisten de tijd om de dialoog af te maken.

Rol cursisten

Zeggen wat de klant of winkelmedewerker zou moeten zeggen wanneer het geluid wegvalt.

D- Ongestuurd

Deze fase bestaat niet uit een video.

Doel

De cursisten kunnen de taal op een ongestuurde manier produceren.

Rol docent:

De klas indelen in tweetallen en aansturen om een rollenspel te spelen. De een is de klant, de ander de medewerker. Ze krijgen eerst de opdracht dat de klant opzoek is naar een product. De medewerker moet uitleggen waar het ligt. De tweede opdracht is dat een klant vraagt hoeveel een product kost en waar hij of zij kan betalen. De medewerker moet uitleggen hoeveel het product kost en waar hij of zij kan betalen.

Rol cursisten:

Het rollenspel spelen met een medecursist.

Bijlage 1: Tekst Supermarkt

A1

Klant: Ik sta in de supermarkt. In de supermarkt koop ik eten en drinken. Ik doe boodschappen. Boodschappen zijn bijvoorbeeld groenten, koek en thee. Als ik bij de kassa kom, moet ik betalen. Betalen doe ik met geld of met mijn pinpas.

B1 (C1.1, C1.2)

Klant: Hallo mevrouw.

Medewerker: Dag meneer.

Klant: Mag ik iets vragen?

Medewerker: Ja, natuurlijk.

Klant: Waar ligt de thee?

Medewerker: De thee staat daar.

Klant: Bedankt, dag mevrouw.

Medewerker: Dag meneer.

B2 (C2.1, C2.2)

Klant: Goedemiddag mevrouw.

Medewerker: Goedemiddag meneer.

Klant: Hoeveel kost deze koek?

Medewerker: Die koek kost €2,50.

Klant: Waar kan ik betalen?

Medewerker: Je kan betalen bij de kassa.

Klant: Oké, bedankt!

Medewerker: Fijne dag!

Lesbeschrijving 2: Naar de dokter

Onderwerp: Naar de dokter

Algemeen doel

De Alfa B cursisten hebben na het kijken van de video's voldoende zelfvertrouwen om buiten de les om Nederlands te spreken bij de dokter. (Het effect zal niet gelijk optreden, hier gaat tijd overheen.)

Teksten

In de bijlage zijn de teksten van de video te vinden.

Voor de les

Controleer of de computer die gebruikt gaat worden de video's op MP4 formaat kan afspelen. Dit kan per computer verschillen.

Eventueel kunnen de uitgeschreven teksten, zoals ze in de video's worden uitgesproken, worden uitgeprint.

Toelichting op het gebruik van de instructievideo's

De video's kunnen op verschillende manieren in de les(sen) worden gebruikt. Onderstaand ABCD-model is slechts een richtlijn. Voorbeelden van hoe de video's gebruikt kunnen worden, zijn:

- Behandel alle video's en bijbehorende opdrachten van de verschillende onderwerpen uit stap A eerst en herhaal ze in verschillende lessen, bijvoorbeeld vier lessen. Nadat de cursisten de video's uit stap A voldoende begrijpen, kan worden doorgegaan naar stap B en daarna stap C, zodat de cursisten uiteindelijk na ongeveer twaalf weken in staat zijn om de rollenspellen uit stap D te spelen.
- Vier weken lang elke week de video's en bijbehorende opdrachten van stap A en stap B van één thema behandelen. Na deze vier weken kunnen ze vier weken lang oefenen met de video's en opdrachten uit stap C, zodat ze hierna in staat zijn om het rollenspellen uit stap D te spelen.

Wel is het aan te raden om in alle gevallen de volgorde van het ABCD-model aan te houden, dus te beginnen met video A en de video's waar het kan zoveel mogelijk te herhalen, zodat de zinnen en woorden inslijten bij de cursisten.

ABCD-model

A- Aanbod

A1: In deze fase wordt het onderwerp geïntroduceerd in een video. Dit gebeurt door een persoon die in de kamer van de dokter staat. Hij vertelt kort over het gaan naar de dokter.

Doel

De cursisten maken kennis met onderwerp.

Rol docent

Na de video in gesprek gaan over het onderwerp, vragen stellen zoals:

Ga je vaak naar de dokter? Waarvoor?

Wie gaat met je mee naar de dokter?

Kun je aan de dokter uitleggen waar je pijn hebt?

Rol cursisten

In gesprek gaan met de docent en medecursisten over het onderwerp.

B- Bouwstenen

Deze fase bestaat uit twee video's met situaties waarin dialogen zijn te zien.

B1: De eerste video bevat een dialoog tussen een dokter en patiënt in de kamer van de dokter. De patiënt hoest de hele dag. De dokter schrijft een medicijn voor.

B2: In de tweede video is een dialoog tussen een apotheker en een patiënt bij de apotheek te zien. De patiënt moet een medicijn ophalen.

Doel

De cursisten raken gewend met het onderwerp.

Rol docent

De video's eerst een of twee keer afspelen (afhankelijk van de behoefte van de cursisten). Na de video zinnen oplezen uit het rollenspel die de cursisten moeten nazeggen (zie bijlage). De docent geeft aan dat ze moeten luisteren en de zinnen moeten nazeggen.

Rol cursisten

De video's kijken, beluisteren en daarna de zinnen nazeggen.

C- Communicatie

Deze fase bestaat uit de twee video's uit fase B, maar de twee video's zijn beide in tweeën opgedeeld, hierdoor zijn er vier video's. In elke video is een deel van de dialoog weggelaten.

C1.1: Dit is video B1. In deze video is het geluid van de patiënt weggelaten.

C1.2: Dit is video B1. In deze video is het geluid van de dokter weggelaten.

C2.1: Dit is video B2. In deze video is het geluid van de patiënt weggelaten.

C2.2: Dit is video B2: In deze video is het geluid van de apotheker weggelaten.

Doel

De cursisten kunnen de taal zelf op een gestuurde manier produceren.

Rol docent

De video's tussendoor eventueel extra pauzeren. Zo krijgen de cursisten de tijd om de dialoog af te maken.

Rol cursisten

Zeggen wat de patiënt, dokter of apotheker zou moeten zeggen wanneer het geluid wegvalt.

D- Ongestuurd

Deze fase bestaat niet uit een video.

Doel

De cursisten kunnen de taal op een ongestuurde manier produceren.

Rol docent:

De klas indelen in tweetallen en aansturen om een rollenspel te spelen. De een is de patiënt, de ander de dokter. Ze krijgen eerst de opdracht dat de patiënt keelpijn heeft. De dokter moet zeggen wat de patiënt moet doen. De tweede opdracht is dat een de apotheker is en de ander de patiënt. De patiënt komt een medicijn ophalen, de apotheker moet vragen stellen en het medicijn geven.

Rol cursisten:

Het rollenspel spelen met een medecursist.

Bijlage 1: Tekst Dokter

A1

Patiënt: Ik ben bij de dokter. Je gaat naar de dokter als je ziek bent of pijn hebt. Je kan bijvoorbeeld pijn hebben in je keel, hoofd of arm. De dokter kijkt waar je pijn hebt. Soms geeft de dokter een medicijn mee. Voor je naar de dokter gaat, moet je eerst een afspraak maken.

B1 (C1.1, C1.2)

Dokter: Goedemorgen meneer.

Patiënt: Goedemorgen dokter.

Dokter: Wat kan ik voor u doen?

Patiënt: Ik hoest de hele dag.

Dokter: Heeft u ook pijn in uw hoofd?

Patiënt: Nee dat niet.

Dokter: U krijgt van mij een medicijn.

Patiënt: Dank u wel.

Dokter: Beterschap!

B2 (C2.1, C2.2)

Apotheker: Goedemorgen.

Patiënt: Dag mevrouw.

Apotheker: Zegt u het maar.

Patiënt: Ik kom mijn medicijnen ophalen.

Apotheker: Wat is uw geboortedatum?

Patiënt: 3 mei 1992.

Apotheker: Alstublieft, uw medicijnen. Heeft u nog vragen?

Patiënt: Nee, alles is duidelijk.

Apotheker: Sterkte ermee!

Patiënt: Dank u wel.

Lesbeschrijving 3: Reizen met de bus

Onderwerp: Reizen met de bus

Algemeen doel

De Alfa B cursisten hebben na het kijken van de video's voldoende zelfvertrouwen om buiten de les om Nederlands te spreken in de supermarkt. (Het effect zal niet gelijk optreden, hier gaat tijd overheen.)

Teksten

In de bijlage zijn de teksten van de video te vinden.

Voor de les

Controleer of de computer die gebruikt gaat worden de video's op MP4 formaat kan afspelen. Dit kan per computer verschillen.

Eventueel kunnen de uitgeschreven teksten, zoals ze in de video's worden uitgesproken, worden uitgeprint.

Toelichting op het gebruik van de instructievideo's

De video's kunnen op verschillende manieren in de les(sen) worden gebruikt. Onderstaand ABCD-model is slechts een richtlijn. Voorbeelden van hoe de video's gebruikt kunnen worden, zijn:

- Behandel alle video's en bijbehorende opdrachten van de verschillende onderwerpen uit stap A eerst en herhaal ze in verschillende lessen, bijvoorbeeld vier lessen. Nadat de cursisten de video's uit stap A voldoende begrijpen, kan worden doorgedaan naar stap B en daarna stap C, zodat de cursisten uiteindelijk na ongeveer twaalf weken in staat zijn om de rollenspellen uit stap D te spelen.
- Vier weken lang elke week de video's en bijbehorende opdrachten van stap A en stap B van één thema behandelen. Na deze vier weken kunnen ze vier weken lang oefenen met de video's en opdrachten uit stap C, zodat ze hierna in staat zijn om het rollenspellen uit stap D te spelen.

Wel is het aan te raden om in alle gevallen de volgorde van het ABCD-model aan te houden, dus te beginnen met video A en de video's waar het kan zoveel mogelijk te herhalen, zodat de zinnen en woorden inslijten bij de cursisten.

ABCD-model

A- Aanbod

A1: In deze fase wordt het onderwerp geïntroduceerd in een video. Dit gebeurt door een persoon die bij een bushalte staat. Hij vertelt kort over reizen met de bus.

Doel

De cursisten maken kennis met onderwerp.

Rol docent

Na de video in gesprek gaan over het onderwerp, vragen stellen zoals:

Reis je weleens met de bus?

Waar ga je dan heen met de bus?

Heb je een ov-chipkaart of koop je een los kaartje?

Rol cursisten

In gesprek gaan met de docent en medecursisten over het onderwerp.

B- Bouwstenen

Deze fase bestaat uit twee video's waarin dialogen zijn te zien tussen twee reizigers en tussen reiziger en een buschauffeur.

B1: De eerste video bevat een dialoog tussen twee reizigers bij een bushalte.

B2: In de tweede video is een dialoog te zien voor een bus, tussen een buschauffeur en een reiziger.

Rol docent

De video's eerst een of twee keer afspelen (afhankelijk van de behoefte van de cursisten). Na de video zinnen oplezen uit het rollenspel die de cursisten moeten nazeggen (zie bijlage). De docent geeft aan dat ze moeten luisteren en de zinnen moeten nazeggen.

Rol cursisten

De video's kijken, beluisteren en daarna de zinnen nazeggen.

C- Communicatie

Deze fase bestaat uit de twee video's uit fase B. De twee video's zijn beide in tweeën opgedeeld, hierdoor zijn er vier video's. In elke video is een deel van de dialoog weggelaten.

C1.1: Dit is video B1. In deze video is het geluid van reiziger 1 weggelaten.

C1.2: Dit is video B1. In deze video is het geluid van de reiziger 2 weggelaten.

C2.1: Dit is video B2. In deze video is het geluid van de reiziger weggelaten.

C2.2: Dit is video B2: In deze video is het geluid van de buschauffeur weggelaten.

Doel

De cursisten kunnen de taal zelf op een gestuurde manier produceren.

Rol docent

De video's tussendoor eventueel extra pauzeren. Zo krijgen de cursisten de tijd om de dialoog af te maken.

Rol cursisten

Zeggen wat de reiziger(s) of buschauffeur zou moeten zeggen wanneer het geluid wegvalt.

D- Ongestuurd

Deze fase bestaat niet uit een video.

Doel

De cursisten kunnen de taal op een ongestuurde manier produceren.

Rol docent

De klas indelen in tweetallen en aansturen om rollenspelen te spelen. Bij het eerste rollenspel vraagt een reiziger waar een andere reiziger heengaat. De andere reiziger moet dit dan uitleggen. In het andere rollenspel is een de buschauffeur, de ander is de reiziger. Ze krijgen de opdracht dat de reiziger naar een straat moet. De buschauffeur moet vertellen wanneer de reiziger er uit moet en hij moet de reiziger herinneren aan het uitchecken.

Rol cursisten

Het rollenspel spelen met een medecursist.

Bijlage 1: Tekst reizen met de bus.

A1

Reiziger: Ik ben aan het wachten op de bus. Met de bus kun je reizen. Je kan bijvoorbeeld met de bus naar school reizen. Als je de bus in gaat koop je een kaartje of check je in met je ov-chipkaart.

B1 (C1.1, C1.2)

Reiziger 1: Hoi.

Reiziger 2: Hallo.

Reiziger 1: Waar ga je naartoe?

Reiziger 2: Ik ga naar mijn broer.

Reiziger 1: O, wat leuk, waar woont hij?

Reiziger 2: In Hengelo.

Reiziger 1: Ga je met de trein?

Reiziger 2: Nee, ik ga met de bus.

B2 (C2.1, C2.2)

Buschauffeur: Goedemorgen.

Reiziger: Goedemorgen.

Reiziger: Gaat u naar de Spoorstraat?

Buschauffeur: Ja, dat is de zesde halte.

Reiziger: Hoe laat vertrekt de bus?

Buschauffeur: De bus vertrekt over twee minuten.

Reiziger: Wilt u het zeggen als we er zijn?

Buschauffeur: Dat zal ik doen. Vergeet u niet uit te checken met uw ov-chipkaart?

Bijlage 8: Scripts

Script 1: IN DE SUPERMARKT

SCENE 1: OVER DE SUPERMARKT STAP A

PLOT

Een klant staat in de supermarkt en vertelt de kijker wat je in een supermarkt kan doen

LOCATIE

In een supermarkt voor de groente en fruit afdeling, (green screen).

PERSONAGE

Een mannelijke supermarktklant zonder naam. De kleding is casual.

KLANT

(PRAAT RUSTIG EN DUIDELIJK) Ik sta in de supermarkt. In de supermarkt koop ik eten en drinken. Ik doe boodschappen. Boodschappen zijn bijvoorbeeld groenten, koek en thee. Als ik bij de kassa kom, moet ik betalen. Betalen doe ik met geld of met mijn pinpas.

SCENE 2: IN DE SUPERMARKT STAP B

PLOT

Een klant is op zoek naar de thee en vraagt de medewerker van de supermarkt waar de thee ligt. De medewerker wijst aan waar de thee ligt.

LOCATIE

In een supermarkt voor de groente en fruit afdeling, (green screen).

PERSONAGES

Een mannelijke supermarktklant zonder naam, wordt weergegeven als klant. De kleding is casual. Hij draagt een boodschappentas bij zich.

Een vrouwelijke supermarktmedewerker zonder naam, wordt weergegeven als medewerker. Draagt een spijkerbroek, shirt met lange mouwen en daarover een bodywarmer.

ATTRIBUTEN

Boodschappentas

KLANT

(PRAAT RUSTIG EN DUIDELIJK) Hallo mevrouw.

MEDEWERKER

"" Dag meneer.

KLANT

"" Mag ik iets vragen?

MEDEWERKER

"" Ja, natuurlijk.

KLANT

"" Waar staat de thee?

MEDEWERKER

"" De thee staat daar (WIJST EN KIJKT NAAR RECHTS)

KLANT

"" Bedankt, dag mevrouw.

MEDEWERKER

"" Dag meneer.

SCENE 3: IN DE SUPERMARKT STAP B

PLOT

Een klant wil graag weten hoeveel de koek kost en waar hij moet betalen. De medewerker vertelt hem hoeveel de koek kost en waar hij moet betalen.

LOCATIE

In een supermarkt tussen de stellingen drinken en koeken, (green screen).

PERSONAGES

Een mannelijke supermarktklant zonder naam, wordt weergegeven als klant. De kleding is casual. Hij draagt een boodschappentas bij zich.

Een vrouwelijke supermarktmedewerker zonder naam, wordt weergegeven als medewerker. Draagt een spijkerbroek, shirt met lange mouwen en daarover een bodywarmer.

ATTRIBUTEN

Boodschappentas, koek.

KLANT

(PRAAT RUSTIG EN DUIDELIJK) Goedemiddag mevrouw.

MEDEWERKER

"" Goedemiddag meneer.

KLANT

"" Hoeveel kost deze koek?

MEDEWERKER

"" Die koek kost €2,50.

KLANT

"" Waar kan ik betalen?

MEDEWERKER

"" Je kan betalen bij de kassa.

KLANT

"" Oké, bedankt! (GLIMLACH)

MEDEWERKER

"" Fijne dag! (GLIMLACH)

Script 2: BIJ DE DOKTER

SCENE 1: OVER DE DOKTER STAP A

PLOT

Een patiënt staat in de spreekkamer van de dokter en vertelt de kijker waarom je naar de dokter kan gaan.

LOCATIE

In de spreekkamer van de dokter, (green screen).

PERSONAGE

Een mannelijke patiënt zonder naam. De kleding is casual.

PATIËNT

(PRAAT RUSTIG EN DUIDELIJK) Ik ben bij de DOKTER. Je gaat naar de dokter als je ziek bent of pijn hebt. Je kan bijvoorbeeld pijn hebben in je keel, hoofd of arm. (PATIËNT WIJST DE PLEKKEN OP HET LICHAAM AAN) De dokter kijkt waar je pijn hebt. Soms geeft de dokter een medicijn mee. Voor je naar de dokter gaat, moet je eerst een afspraak maken.

SCENE 2: BIJ DE DOKTER STAP B

PLOT

Een patiënt en een dokter staan samen in de spreekkamer van de dokter. De patiënt hoest de hele dag waardoor de dokter hem een medicijn voorschrijft.

LOCATIE

In de spreekkamer van de dokter, (green screen).

PERSONAGE

Een mannelijke patiënt zonder naam. De kleding is casual.
Een vrouwelijke dokter zonder naam. Draagt een witte jas.

DOKTER

(PRAAT RUSTIG EN DUIDELIJK) Goedemorgen meneer.

PATIËNT

"" Goedemorgen dokter.

DOKTER

"" Wat kan ik voor u doen?

PATIËNT

"" Ik hoest de hele dag (EVEN HOESTEN).

DOKTER

"" Heeft u ook pijn in uw hoofd?

PATIËNT

"" Nee dat niet.

DOKTER

"" U krijgt van mij een medicijn.

PATIËNT

"" Dank u wel.

DOKTER
"" Beterschap!

SCENE 3: BIJ DE DOKTER STAP B

PLOT

De patiënt komt zijn medicijnen ophalen. De apotheker geeft deze medicijnen mee

LOCATIE

Bij de apotheek, (green screen).

PERSONAGE

Een mannelijke patiënt zonder naam. De kleding is casual.
Een vrouwelijke apotheker zonder naam. Draagt een overhemd.

ATTRIBUTEN

Doosje of potje die de medicijnen voorstellen.

APOTHEKER
(PRAAT RUSTIG EN DUIDELIJK) Goedemorgen.

PATIËNT
"" Dag mevrouw.

APOTHEKER
"" Zegt u het maar.

PATIËNT
"" Ik kom mijn medicijnen ophalen.

APOTHEKER
"" Wat is uw geboortedatum?

PATIËNT
"" 3 mei 1992

APOTHEKER
"" Alstublieft, uw medicijnen. Heeft u nog vragen? (GEEFT MEDICIJNEN)

PATIËNT
"" Nee, alles is duidelijk.

APOTHEKER
"" Sterkte ermee!

PATIËNT
"" Dank u wel.

Script 3: REIZEN MET DE BUS

SCENE 1: OVER REIZEN MET DE BUS STAP A

PLOT

Een reiziger staat voor een bushalte. Hij vertelt de kijker dat je met een bus kan reizen en dat je met je ov-chipkaart kan inchecken.

LOCATIE

Voor de bushalte, (green screen).

PERSONAGE

Een mannelijke reiziger zonder naam. Hij draagt casual kleding en een rugzak op zijn rug.

ATTRIBUTEN

Rugzak

REIZIGER

(PRAAT RUSTIG EN DUIDELIJK) Ik ben aan het wachten op de bus. Met de bus kun je reizen. Je kan bijvoorbeeld met de bus naar school reizen. Als je de bus in gaat koop je een kaartje of check je in met je ov-chipkaart.

SCENE 2: BIJ DE BUSHALTE STAP B

PLOT

Twee reizigers staan voor de bushalte. Reiziger 1 vraagt waar reiziger 2 naar toe gaat en waarmee. Reiziger 2 vertelt dat ze naar haar broer gaat met de bus.

LOCATIE

Voor de bushalte (green screen).

PERSONAGE

Een mannelijke reiziger zonder naam. Hij draagt casual kleding en een rugzak op zijn rug (reiziger 1).

Een vrouwelijke reiziger zonder naam. Ze draagt een handtas (reiziger 2).

ATTRIBUTEN

Rugzak, handtas

REIZIGER 1

(PRAAT RUSTIG EN DUIDELIJK) Hoi.

REIZIGER 2

"" Hallo.

REIZIGER 1

"" Waar ga je naartoe?

REIZIGER 2

"" Ik ga naar mijn broer.

REIZIGER 1

"" O, wat leuk, waar woont hij? (GLIMLACH)

REIZIGER 2

"" In Hengelo.

REIZIGER 1

"" Ga je met de trein?

REIZIGER 2

"" Nee, ik ga met de bus.

SCENE 3: BIJ DE BUS STAP B

PLOT

Een buschauffeur en een reiziger staan voor een bus. De reiziger vraagt aan de chauffeur of ze ook naar de Spoorstraat gaat en wanneer de bus dan vertrekt. De buschauffeur zegt dat dat de zesde halte is en vertelt wanneer de bus vertrekt. De buschauffeur wijst de reiziger erop dat hij niet moet vergeten uit te checken.

LOCATIE

Voor de bus (green screen).

PERSONAGE

Een mannelijke reiziger zonder naam. Hij draagt casual kleding en een rugzak op zijn rug.

Een buschauffeuse zonder naam. Ze draagt een overhemd en een klein sjaaltje.

ATTRIBUTEN

Rugzak

BUSCHAUFFEUSE

(PRAAT RUSTIG EN DUIDELIJK) Goedemorgen.

REIZIGER

"" Goedemorgen

REIZIGER

"" Gaat u naar de Spoorstraat?

BUSCHAUFFEUSE

"" Ja, dat is de zesde halte.

REIZIGER

"" Hoe laat vertrekt de bus?

BUSCHAUFFEUSE

"" De bus vertrekt over twee minuten.

REIZIGER

"" Wilt u het zeggen als we er zijn?

BUSCHAUFFEUSE

"" Dat zal ik doen. Vergeet u niet uit te checken met uw ov-chipkaart?

Bijlage 9: Storyboards

Video's supermarkt
Stap A: video 1

(PRAAT RUSTIG EN DUIDELIJK)
Ik sta in de supermarkt. In de
supermarkt koop ik eten en
drinken. Ik doe boodschappen.
Boodschappen zijn bijvoorbeeld
groenten, koek en thee. Als ik bij
de kassa kom, moet ik betalen.
Betalen doe ik met geld of met
mijn pinpas.

Video's supermarkt
Stap B: video 2

KLANT
(PRAAT RUSTIG EN DUIDELIJK) Hallo mevrouw.

MEDEWERKER
"" Dag meneer.

KLANT
"" Mag ik iets vragen?

MEDEWERKER
"" Ja, natuurlijk.

KLANT
"" Waar staat de thee?

MEDEWERKER
"" De thee staat daar (WIJST EN KIJKT NAAR RECHTS)

KLANT
"" Bedankt, dag mevrouw.

MEDEWERKER
"" Dag meneer.

Video's supermarkt
Stap B: video 3

KLANT
(PRAAT RUSTIG EN DUIDELIJK) Goede-
middag mevrouw.

MEDEWERKER
"" Goedemiddag meneer.

KLANT
"" Hoeveel kost deze koek?

MEDEWERKER
"" Die koek kost €2,50.

KLANT
"" Waar kan ik betalen?

MEDEWERKER
"" Je kan betalen bij de kassa.

KLANT
"" Oké, bedankt! (GLIMLACH)

MEDEWERKER
"" Fijne dag! (GLIMLACH)

Video's dokter
Stap A: video 1

PATIËNT
(PRAAT RUSTIG EN DUIDELIJK) Ik ben bij
de dokter. Je gaat naar de dokter als je ziek
bent of veel pijn hebt. Je kan bijvoorbeeld
pijn hebben in je

™ keel,

™ hoofd

Video's dokter
Stap A: video 1

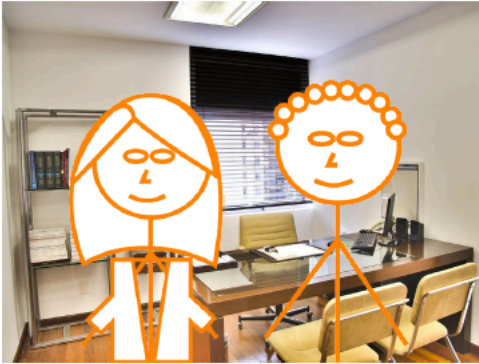

™ of arm. (PATIËNT WIJST DE PLEKKEN
OP HET LICHAAM AAN)

™ De dokter kijkt waar je pijn hebt. Soms
geeft de huisarts een medicijn mee. Voor
je naar de dokter gaat, moet je eerst een
afspraak maken.

Video's dokter
Stap B: video 2

DOKTER
(PRAAT RUSTIG EN DUIDELIJK) Goede-
morgen meneer.

PATIËNT
"" Goedemorgen huisarts.

DOKTER
"" Wat kan ik voor u doen?

PATIËNT
"" Ik hoest de hele dag (EVEN HOES-
TEN).

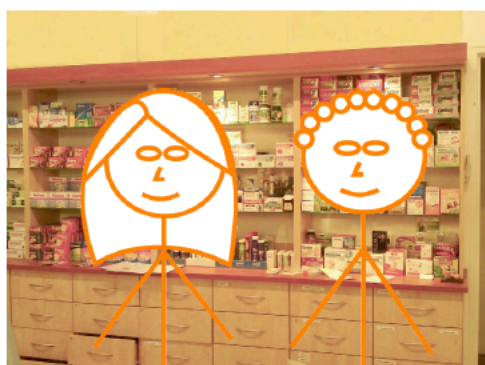
DOKTER
"" Heeft u ook pijn in uw hoofd?

PATIËNT
"" Nee dat niet.

DOKTER
"" U krijgt van mij een medicijn.

PATIËNT
"" Dank u wel.

Video's dokter
Stap B: video 3

APOTHEKER
(PRAAT RUSTIG EN DUIDELIJK) Goedemorgen.

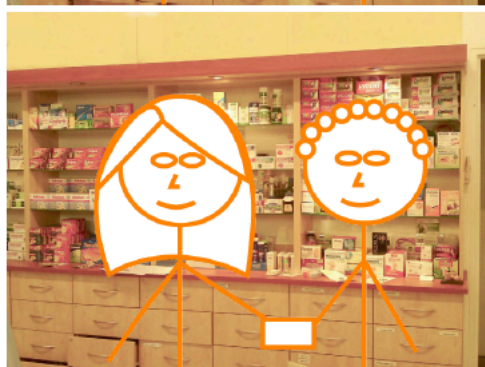
PATIËNT
"" Dag meneer.

APOTHEKER
"" Zegt u het maar.

PATIËNT
"" Ik kom mijn medicijnen halen.

APOTHEKER
"" Wat is uw geboortedatum?

PATIËNT
"" 3 mei 1992.

APOTHEKER
"" Alstublieft, uw medicijnen. Heeft u nog vragen? (GEEFT MEDICIJNEN)

PATIËNT
"" Nee, alles is duidelijk.

APOTHEKER
"" Sterkte ermee!

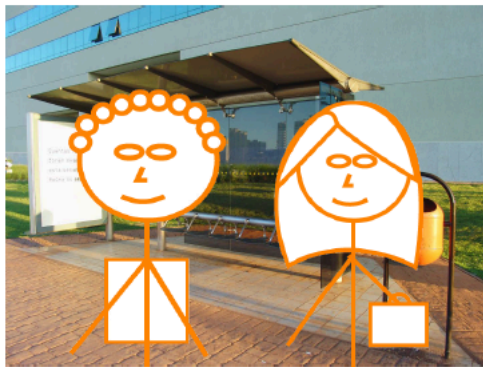
PATIËNT
"" Dank u wel.

Video's bus
Stap A: video 1

(PRAAT RUSTIG EN DUIDELIK) Ik ben aan het wachten op de bus. Met de bus kun je reizen. Je kan bijvoorbeeld met de bus naar school reizen. Als je de bus in gaat koop je een kaartje of check je in met je ov-chipkaart.

Video's bus
Stap B: video 2

REIZIGER 1
(PRAAT RUSTIG EN DUIDELIK) Hoi.

REIZIGER 2
"" Hallo.

REIZIGER 1
"" Waar ga je naartoe?

REIZIGER 2
"" Ik ga naar mijn broer.

REIZIGER 1
"" O, wat leuk, waar woont hij? (GLIMLACH)

REIZIGER 2
"" In Hengelo.

REIZIGER 1
"" Ga je met de trein?

REIZIGER 2
"" Nee, ik ga met de bus.

Video's bus
Stap B: video 3

BUSCHAUFFEUR
(PRAAT RUSTIG EN DUIDELIJK) Goede-
morgen.

REIZIGER
"" Goedemorgen.

REIZIGER
"" Gaat u naar de Spoorstraat?

BUSCHAUFFEUR
"" Ja, dat is de zesde halte.

REIZIGER
"" Hoe laat vertrekt de bus?

BUSCHAUFFEUR
"" De bus vertrekt over twee minuten.

REIZIGER
"" Wilt u het zeggen als we er zijn?

BUSCHAUFFEUR
"" Dat zal ik doen. Vergeet u niet uit te
checken met uw ov-chipkaart?